

Uchwała Nr. 221/XXVII/08
Rady Miejskiej w Chęcinach
z dnia 21 grudnia 2008 r.

**W sprawie uchwalenia zmiany Nr 3 Studium uwarunkowań i kierunków
zagospodarowania przestrzennego miasta Chęciny**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2001r. Nr 142 poz. 1591 z późniejszymi zmianami) oraz art. 12 ust. 1, art. 27 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80 poz. 717 z późniejszymi zmianami) Rada Miejska w Chęcinach uchwala co następuje:

§ 1.1. Uchwala się zmianę Nr 3 w części Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Chęciny uchwalonego uchwałą Nr 98/XIII/2000 Rady Miejskiej w Chęcinach z dnia 28 grudnia 2000 r. wraz ze zmianą Nr 1 uchwaloną uchwałą Nr 88/XIII/07 Rady Miejskiej w Chęcinach z dnia 27 lipca 2007 r.

2. Zmiana Nr 3 dotyczy terenu położonego w obrębie ulicy Dobrzączka na obszarze miasta Chęciny i polega na zmianie przeznaczenia części obszaru w strefie D – Czerwona Góra pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną niskiej intensywności dopełniająca istniejącą strukturę osadniczą.

§ 2.1. Zakres zmiany tekstu Studium został przedstawiony w części tekstowej w rozdziale :
II – Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego:

II 1.1 – str.12,

II 1.2 – str.14,

II.2.2.1 – str.32a,

II.2.11 – str.84,

III – Kierunki rozwoju struktury funkcjonalno przestrzennej – obszary przeznaczone pod zabudowę:

III 3. – str. 91.

Zmieniona we fragmentach część tekstowa Studium stanowi załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

2. Zakres zmiany w części graficznej Studium został przedstawiony na następujących załącznikach:

Załącznik Nr 2 – „Uwarunkowania Przyrodniczo - Kulturowe” – mapa w skali 1:5000

Załącznik Nr 3 – „Uwarunkowania rozwoju osadnictwa” – mapa w skali 1:5000

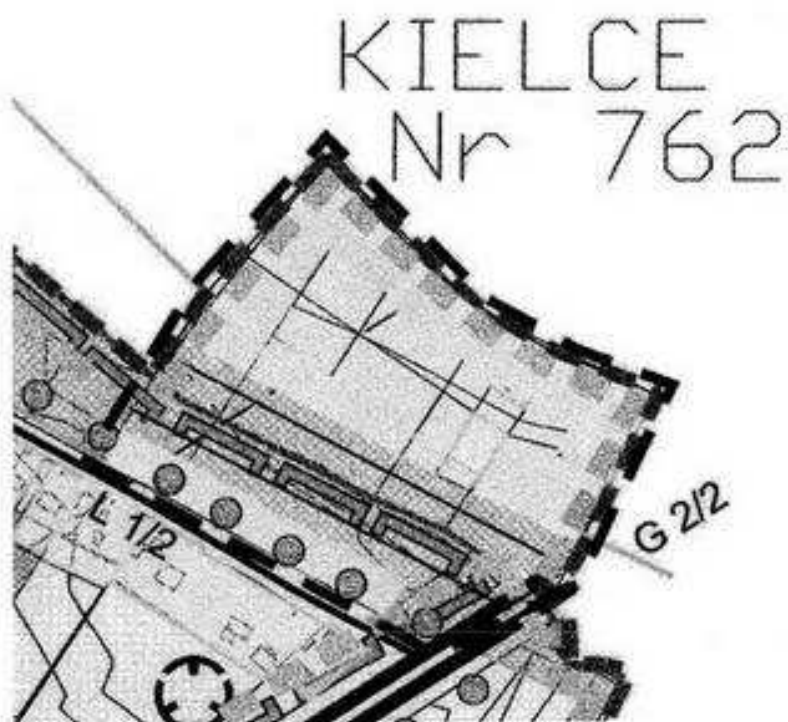
Załącznik Nr 4 – „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” – mapa w skali 1:5000

Załącznik Nr 5 – „Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej” – mapa w skali 1:5000

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia

§ 4. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Chęciny.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Miejskiej
Sotus
Krzyszyna Połsa

**ZMIANA NR 3 STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
MIASTA CHĘCINY
-tekst obowiązujący**

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr 221/xxvii/08 Rady Miejskiej w Chęcinach
z dnia 01. grudnia. 2008r

PRZEWODNICZĄCY
Rady Miejskiej
[Signature]
Krystyna Półka

Zmiana Nr 1 studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Chęciny, uchwalonego Uchwałą Rady Miejskiej w Chęcinach Nr 98/XIII/2000 z dnia 28.12.2000 r. składa się z:

- 1) części tekstowej – „Zmiana Nr 1 Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Chęciny - tekst obowiązujący” – zał. Nr 1 do Uchwały Nr ~~98/XIII/07~~ Rady Miejskiej w Chęcinach z dnia 27 lipca 2007 r.,
- 2) części graficznej – „Kierunki zagospodarowania przestrzennego – mapa w skali 1:5 000” - zał. Nr 2 do Uchwały Nr ~~98/XIII/07~~ Rady Miejskiej w Chęcinach z dnia 27 lipca 2007 r.,
- 3) części graficznej – „Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej – mapa w skali 1:5000” - zał. Nr 3 do Uchwały Nr ~~98/XIII/07~~ Rady Miejskiej w Chęcinach z dnia 27 lipca 2007 r.

Załącznikiem nr 4 do Uchwały Nr ~~98/XIII/07~~ Rady Miejskiej w Chęcinach z dnia 27 lipca 2007 r. w sprawie zatwierdzenia Zmiany Nr 1 studium jest rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag, o których mowa w art. 11 pkt 12 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

ZMIANĘ NR 1 STUDIUM OPRACOWAŁO:

„STUDIO A I U” usługi z zakresu projektowania architektoniczno – urbanistycznego
Kielce ul. Prosta 55

GLÓWNY PROJEKTANT ZMIANY STUDIUM:

mgr inż. arch. Aneta Czamecka

*wpisana na listę członków Okręgowej Izby Urbanistów z siedzibą w Katowicach
pod nr KT - 263.*

ZESPÓŁ PROJEKTOWY:

mgr inż. arch. Paweł Czamecki, mgr inż. Agata Nowakowska-Buk, mgr inż. arch.
Maria Waclawik, mgr inż. Agata Ciok

Zmiana Nr 3 studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Chęciny, uchwalonego Uchwałą Rady Miejskiej w Chęcinach Nr 98/XIII/2000 z dnia 28.12.2000 r. wraz ze zmianą Nr1 uchwaloną Uchwałą Rady Miejskiej w Chęcinach Nr 88/XIII/07 z dnia 27 lipca 2007r. składa się z:

1. części tekstowej – „Zmiana Nr 3 Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Chęciny – tekst obowiązujący” – zał. Nr 1 do Uchwały Nr.....Rady Miejskiej w Chęcinach z dnia .....,
2. części graficznej – „Uwarunkowania przyrodniczo – kulturowe” – mapa w skali 1:5000” – zał. Nr 2 do Uchwały Nr..... Rady Miejskiej w Chęcinach z dnia .....,
3. części graficznej – „Uwarunkowania rozwoju osadnictwa” – mapa w skali 1:5000” – zał. Nr 3 do Uchwały Nr..... Rady Miejskiej w Chęcinach z dnia .....,
4. części graficznej – „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” – mapa w skali 1:5000” – zał. Nr 4 do Uchwały Nr..... Rady Miejskiej w Chęcinach z dnia .....,
5. części graficznej – „Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej – mapa w skali 1:5000” – zał. Nr 5 do Uchwały Nr..... Rady Miejskiej w Chęcinach z dnia .....,

ZMIANĘ NR3 STUDIUM OPRAWOWAŁA:

Autorska Pracownia Projektowa
mgr inż. arch. Regina Kozakiewicz Opałka
25-020 Kielce ul. Chęcińska 16E/2, tel. fax 041-347-63-60, email: r.k.o@wp.pl

GŁÓWNY PROJEKTANT ZMIANY STUDIUM:

mgr inż. arch. Regina Kozakiewicz Opałka
wpisana na listę członków Okręgowej Izby Urbanistów z siedzibą w Katowicach pod nr KT-126

ZESPÓŁ PROJEKTOWY:

mgr inż. arch. Grzegorz Zarzycki

UWAGA

Zmiana Nr 1 w niniejszym tekście studium została naniesiona pochyłą czcionką w następujących rozdziałach:

- spis treści – numeracja stron – str. 5, 6,
- II.2.2.1. – str. 23,
- II.2.2.1. - str. 31, 32, 33,
- III.3. – str. 91,
- III.9. – str. 108.

Podstawa formalno-prawna opracowania Zmiany Nr 1 studium

Realizując ustalenia ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Woj. Świętokrzyskiego Nr 80 poz. 717 z późn. zm.), Rada Miejska w Chęcinach podjęła w dniu 21 marca 2005 r. Uchwałę Nr 245/XXIII/05 o przystąpieniu do sporządzania Zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Chęciny.

Burmistrz Gminy i Miasta Chęciny zlecił opracowanie Zmiany studium pracowni projektowej – Studio AiU z Kielc pod kierunkiem Głównego Projektanta mgr inż. arch. Anety Czarnockiej wpisanej na listę członków Okręgowej Izby Urbanistów z siedzibą w Katowicach pod nr KT - 263

Zakres przedmiotowy Zmiany Nr 1 studium

Przedmiotem Zmiany Nr 1 studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Chęciny, zgodnie z uchwałą o przystąpieniu, o której mowa wyżej jest przeznaczenie działki o nr ewid. 899 pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, z usługami podstawowymi.

UWAGA

Zmiana Nr 3 w niniejszym tekście studium została naniesiona pochyłą czcionką w następujących rozdziałach:

- II.1.1 – str.12,
- II.1.2 – str.14,
- II.2.2.1 – str.32a,
- II.2.11 – str.84,
- III.3 – str.91,

Zakres przedmiotowy Zmiany nr 3 studium

Przedmiotem zmiany nr 3 studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Chęciny, zgodnie z uchwałą o przystąpieniu Nr. *168.IX/III/08* Rady Miejskiej w Chęcinach z dnia *27. marca 2008r.* jest przeznaczenie terenów w rejonie ul. Dobrzączka w obrębie doliny rz. Bobrzyczki pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną z usługami podstawowymi.

**Zespół Autorski
STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO
MIASTA CHĘCINY:**

1. Mgr inż. Ewa Goras

GENERALNY PROJEKTANT UPR. URB. NR
498/99

2. Mgr inż. arch. Aneta Czamecka
3. Mgr inż. Agata Nowakowska – Buk
4. Mgr Cezariusz Matla
5. Mgr inż. Jacek Sztechman
6. Mgr inż. Maria Wrana
7. Mgr inż. arch. Paweł Czamecki

SPIS TREŚCI

I. Informacje ogólne

1.1. Wprowadzenie.....	7
1.2. Podstawy formalno – prawne opracowania studium	8
1.3. Przebieg prac nad studium.....	9

II. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

1. Zewnętrzne uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

1.1. Położenie i powiązanie z otoczeniem.....	12
1.2. Uwarunkowania wynikające z polityki przestrzennego zagospodarowania województwa.....	14

2. Wewnętrzne uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

2.1. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia i zagospodarowania Terenów

2.1.1. Charakterystyka stanu istniejącego zagospodarowania przestrzennego miasta.....	16
2.1.2. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia i zagospodarowania terenów.....	19

2.2. Uwarunkowania wynikające ze stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego

2.2.1. Charakterystyka stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego.....	20
2.2.2. Uwarunkowania wynikające z funkcjonowania środowiska przyrodniczego.....	37

2.3. Uwarunkowania wynikające z funkcjonowania środowiska kulturowego

2.3.1. Charakterystyka istniejących zasobów dziedzictwa kulturowego.....	38
2.3.2. Uwarunkowania wynikające z wartości środowiska kulturowego.....	45

2.4. Uwarunkowania wynikające z jakości życia mieszkańców

2.4.1. Charakterystyka stanu istniejącego.....	46
2.4.2. Uwarunkowania wynikające z jakości życia mieszkańców.....	58

2.5. Uwarunkowania wynikające, ze stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej

2.5.1. Charakterystyka stanu istniejącej rolniczej przestrzeni produkcyjnej.....	60
2.5.2. Uwarunkowania wynikające ze stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej.....	63

2.6. Uwarunkowania wynikające ze stanu gospodarki leśnej

2.6.1. Charakterystyka gospodarki leśnej.....	64
2.6.2. Uwarunkowania wynikające ze stanu gospodarki leśnej.....	65

2.7. Uwarunkowania wynikające z prawa własności gruntów

2.7.1. Charakterystyka struktury własności.....	66
2.7.2. Uwarunkowania wynikające ze struktury własnościowej.....	66

2.8. Uwarunkowania wynikające z zadań służących realizacji ponadlokalnych celów Publicznych

67

2.9. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego funkcjonowania systemu Transportowego	
2.9.1. Charakterystyka istniejącego systemu transportowego	68
2.9.2. Uwarunkowania wynikające z funkcjonowania systemu transportowego	69
2.10. Uwarunkowania wynikające z uzbrojenia technicznego	
2.10.1. Charakterystyka stanu uzbrojenia technicznego	70
2.10.2. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego uzbrojenia technicznego	81
2.11. Uwarunkowania sprzyjające i ograniczające rozwój osadnictwa	83
III. Kierunki zagospodarowania przestrzennego miasta Chęciny	
1. Kierunki ochrony środowiska przyrodniczego	85
2. Kierunki ochrony środowiska kulturowego	87
3. Kierunki rozwoju struktury funkcjonalno – przestrzennej	89
4. Kierunki rozwoju rolnictwa i leśnictwa	94
5. Kierunki rozwoju komunikacji	95
6. Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej	96
7. Obszary, dla których sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego będzie obowiązkowe	101
8. Obszary przewidywane do realizacji zadań i programów ponadlokalnych	103
9. Polityka przestrzenna dla poszczególnych stref polityki przestrzennej miasta	104
IV. Akty prawne, aneksy, bibliografia	
1. Akty prawne	112
2. Aneksy	115
3. Bibliografia	122

) zmiana nr 1 studium wprowadzona uchwałą Nr ...*28.XIII*.../07 Rady Miejskiej w Chęcinach z dnia 27 lipca 2007 r.

I. INFORMACJE OGÓLNE

1.1. Wprowadzenie

Pojęcie „**Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy**” wprowadzone zostało ustawą o zagospodarowaniu przestrzennym dnia 7 lipca 1994 r.

W art. 6 ust. 1 w/w. ustawy stwierdzono „ W celu określenia polityki przestrzennej gminy, rada gminy podejmuje uchwałę o przystąpieniu do sporządzania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, zwanego dalej „ studium”.

Na podstawie ustawy przyjmuje się, że celem opracowywanych „studiów” jest formułowanie lokalnej polityki przestrzennej wpisywanej w politykę przestrzenną państwa, a miejscowych planów zagospodarowywania przestrzennego – ustalenie warunków zabudowy i zagospodarowywania terenów służących realizacji określonej polityki przestrzennej gminy.

Studium nie jest przepisem gminnym i nie stanowi podstawy do wydania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 cytowanej ustawy sporządzającym „Studium” jest Zarząd Gmin (w tym przypadku Zarząd Gminy i Miasta Chęciny). Konsekwencją takiego stwierdzenia jest ustalenie, że „ Studium” reprezentuje politykę przestrzenną Zarządu a uchwalone przez Radę Gminy stanowi zapis polityki przestrzennej miasta.

Przepisy ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym przyjmując zrównoważony rozwój jako podstawę działań w sprawach objętych ustawą, nakazują w zagospodarowaniu przestrzennym uwzględnić:

- wymagania ładu przestrzennego, urbanistyki i architektury,
- walory architektoniczne i krajobrazowe,
- wymagania ochrony środowiska przyrodniczego, zdrowia oraz bezpieczeństwa ludzi i mienia,
- wymagania ochrony dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury,
- walory ekonomiczne przestrzeni i prawa własności,
- potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa.

W studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające z:

- dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu,
- występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów szczególnych,
- stanu funkcjonowania środowiska przyrodniczego i kulturowego, w tym stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- prawa własności gruntów,
- jakości życia mieszkańców,
- zadań służących realizacji i ponadlokalnych celów publicznych.

W studium określa się w szczególności:

- obszary objęte lub wskazane do objęcia ochroną na podstawie przepisów szczególnych,
- lokalne wartości zasobów środowiska przyrodniczego i zagrożenia środowiskowe,
- obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w tym wyłączone z zabudowy,
- obszary zabudowane, z wskazaniem w miarę potrzeby, obszarów przewidzianych do zorganizowanej działalności inwestycyjnej,
- obszary, które mogą być przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową, wynikającą z potrzeb zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej,
- kierunki rozwoju komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym obszary, na których będą stosowane indywidualne i grupowe systemy oczyszczania ścieków, a także tereny niezbędne do wytyczania ścieżek rowerowych,
- obszary, dla których sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe na podstawie przepisów szczególnych lub ze względu na istniejące uwarunkowania,
- obszary przewidywane do realizacji zadań i programów wynikających z polityki, o której mowa w ust. 2.

1.2. Podstawa formalno-prawna opracowania studium

Realizując ustalenia ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym z 1994 r., Rada Gminy i Miasta Chęciny podjęła w dniu 18 czerwca 1998 r. Uchwałę Nr 48/III/98 o przystąpieniu do sporządzania Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Chęciny.

W drodze przetargu, Zarząd Gminy i Miasta zlecił na podstawie umowy z dnia 09.04.1999 r. opracowanie studium zespołowi z biura usług projektowych „MAN” z Kielc, działającemu pod kierunkiem głównego projektanta mgr inż. Ewy Goras, legitymującego się uprawnieniami urbanistycznymi nr ewid. 498/99.

1.3. Przebieg prac nad studium

Proces sporządzania studium przebiegał w następujących etapach:

1. I etap – wykonanie diagnozy stanu zagospodarowania przestrzennego – konsultacje z gminą,
2. II etap – sformułowanie uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego miasta, oraz wykonanie koncepcji kierunków zagospodarowania przestrzennego i koncepcji rozwoju infrastruktury technicznej – konsultacje z gminą,
3. III etap – obejmuje uwzględnienie wniosków z zaopiniowania uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego miasta, koncepcji kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i koncepcji rozwoju infrastruktury technicznej miasta oraz opracowanie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Chęciny w formie przedłożonej do uchwalenia.

Uchwaleniu podlega Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Chęciny, w skład którego wchodzi II i III etap obejmujący:

- Część graficzną, składającą się z map :

Nr1 – uwarunkowania przyrodniczo – kulturowe – skala 1: 5 000,
Nr2 – uwarunkowania rozwoju osadnictwa – skala 1: 5 000,
Nr3 – kierunki zagospodarowania przestrzennego – skala 1: 5 000,
Nr4 – kierunki rozwoju infrastruktury technicznej – skala 1: 5 000.

- Część tekstową zawierającą obowiązujący tekst studium:

Informacje ogólne,
Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego,
Kierunki zagospodarowania przestrzennego

Ad1.

Pierwszy etap obejmował:

- powiadomienie zainteresowanych jednostek i instytucji rządowej administracji ogólnej i specjalnej oraz samorządów sąsiednich gmin o przystąpieniu do sporządzenia studium, celem uzyskania uwag, wniosków i informacji o posiadanych materiałach przydatnych do studium (na 47 zawiadomień – uzyskano 15 pism),
- opracowanie "Diagnozy stanu zagospodarowania przestrzennego", obejmującej analizę i ocenę stanu gminy i miasta uwzględniającą wszystkie podstawowe aspekty funkcjonowania: środowisko przyrodnicze, dziedzictwo kulturowe, stosunki ludnościowe - demografia, strukturę przestrzenną, środowisko społeczno – gospodarcze, komunikację, gospodarkę komunalną i infrastrukturę techniczną, ruch budowlany.

Prace prowadzone na etapie „Diagnozy stanu zagospodarowania przestrzennego” miały na celu zebranie podstawowych danych i informacji o gminie i mieście przedstawionych w formie opisowej i graficznej, które są podstawą określenia w dalszych fazach prac

uwarunkowań rozwoju miasta, a także ustalenia kierunków rozwoju gospodarki przestrzennej.

Diagnoza stanu zagospodarowania przestrzennego składa się z części tekstowej i części graficznej.

W skład opracowania graficznego Diagnozy stanu zagospodarowania przestrzennego miasta Chęciny wchodzi następujące mapy :

1. Diagnoza stanu istniejącego - inwentaryzacja urbanistyczna ogólna – skala 1: 5 000 ,
2. Diagnoza stanu istniejącego – system transportowy – skala 1: 5 000 ,
3. Diagnoza stanu istniejącego – infrastruktura techniczna – skala 1: 5 000 ,
4. Mapa własności gruntów miasta Chęciny – skala 1: 5 000,

W ramach opracowania diagnozy środowiska kulturowego wykonano inwentaryzację fotograficzną „Ziemie Chęcińskiej” (miejscowość, gmina).

Ad.2

Pod terminem „uwarunkowania” kryją się zjawiska przyrodnicze, kulturowe, społeczne, ekonomiczne i przestrzenne, które sprzyjają lub ograniczają rozwój osadnictwa na terenie miasta oraz sprzyjają lub ograniczają zaspokojenie potrzeb i aspiracji społeczności miasta .

Określenie uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego wymagało:

- rozpoznania potrzeb i aspiracji społeczności miasta i władz samorządowych oraz ujawniających się problemów, związanych z funkcjonowaniem miasta (konsultacje z gminą, ankiety),
- opracowanie analiz ilościowych i jakościowych, sporządzonych w odniesieniu do przestrzeni i mających na celu rozpoznanie zasobów miasta,
- rozpoznania procesów i zjawisk, które wpływają lub mogą wpływać na zagospodarowanie przestrzenne miasta.

W ramach rozpoznania potrzeb i aspiracji społeczności gminy i miasta zostały rozesłane ankiety (na 45 rozesłanych odpowiedziało 16).

Najważniejsze postulaty służące poprawie warunków życia mieszkańców miasta zostały uwzględnione na etapie formułowania kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta.

Po określeniu uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego miasta sprecyzowano kierunki zagospodarowania przestrzennego miasta.

II. UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. ZEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1.1. Położenie i powiązanie z otoczeniem

Miasto Chęciny położone jest w północnej części gminy Chęciny. Bezpośrednio graniczy z gm. Sitkówką – Nowiny.

Chęciny są ośrodkiem administracyjnym o znaczeniu lokalnym.

Zlokalizowane są tu podstawowe usługi publiczne takie jak: Urząd Gminy i Miasta, szkoła podstawowa, szkoły ponadpodstawowe, szpital na Czerwonej Górze oraz inne dostępne zarówno dla mieszkańców miasta i gminy Chęciny jak i mieszkańców gmin ościennych (np. Szpital na Czerwonej Górze, Zespół Szkół Ponadpodstawowych).

Miasto obejmuje swym zasięgiem: Dolinę Chęcińską, Pasma Chęcińskie, Pasma Zelejewskie, Grzbiet Bolechowicki. Zajmuje obszar o urozmaiconej rzeźbie terenu, o niskim udziale powierzchni lasów . Ze względu na wyjątkowo malowniczy krajobraz miasto Chęciny ma uzasadnioną rangę w układzie regionalnym i krajowym. Pełni ważną funkcję w utrzymaniu przestrzennej ciągłości obszarów aktywnych biologicznie.

Położone jest w Chęcińsko – Kieleckim Parku Krajobrazowym, który charakteryzuje się wybitnymi w skali kraju wartościami przyrodniczymi w zakresie przyrody nieożywionej i walorów geobotanicznych *oraz w części w Chęcińsko-Kieleckim Obszarze Chronionego Krajobrazu stanowiącym otulinę Parku Krajobrazowego.**

Prawie cały obszar miasta (z wyjątkiem wschodnich obrzeży), zgodnie z koncepcją krajowej sieci ekologicznej ECONET – PL, stanowi południowo – zachodni fragment węzła ekologicznego o randze międzynarodowej (Obszar Świętokrzyski), który jest najważniejszym elementem wojewódzkiego systemu przyrodniczego.

Miasto Chęciny znajduje się w zasięgu oddziaływania przemysłu wydobywczego i produkcji materiałów budowlanych (głównie cementu, wapna i kruszywa naturalnego) – kopalnia „Jaźwica”, kamieniołom „Zygmuntówka”.

Położenie miasta wzdłuż trasy o znaczeniu krajowym Warszawa - Kraków stwarza łatwą dostępność komunikacyjną i korzystne warunki powiązań zewnętrznych.

Korzystne warunki środowiska kulturowego (m.in. ruiny zamku w Chęcinach, jaskinia „Raj”, zabytkowy układ urbanistyczny z charakterystyczną zabudową) i przyrodniczego, położenie i dostępność komunikacyjna tego rejonu to podstawowe elementy sprzyjające uaktywnieniu miasta jako ośrodka turystyczno-wypoczynkowego w skali województwa oraz kraju.

Zbiegają się tu i krzyżują szlaki drogowe o znaczeniu ponadlokalnym:

- droga krajowa nr7 Warszawa – Kraków,
- droga wojewódzka nr762 Kielce – Małogoszcz,
- droga wojewódzka nr 763 Chęciny – Morawica.

*) zmiana nr 3 wprowadzona uchwałą .....

Na terenie miasta zlokalizowane są elementy infrastruktury technicznej o znaczeniu ponadlokalnym:

- linia energetyczna 220kV relacji stacja systemowa „Kielce – 400” – Radkowice,
- linia światłowodowa relacji Częstochowa – Kielce,

ponadto odbywa się:

- zakup wody przez ZGK w Chęcinach od Pińczowskich Zakładów Kamienia Budowlanego „Bolechowice” dla miejscowości Panek,
- zakup wody przez ZGK w Chęcinach od Zakładów Cementowo – Wapienniczych „Nowiny” w Sitkówce koło Kielc dla miejscowości Dobrzączka,
- odprowadzenie podczyszczonych ścieków ze Szpitala w Czerwonej Górze na oczyszczalnię ścieków w Sitkówce Nowiny.

1.2. Uwarunkowania wynikające z polityki przestrzennego zagospodarowania województwa

Teren miasta i gminy w strukturze funkcjonalno-przestrzennej według "Studium zagospodarowania przestrzennego województwa kieleckiego" (1998) został zaliczony do Kieleckiego obszaru wydobywania i przetwórstwa surowców skalnych. W powyższej ocenie uwzględniono warunki przyrodnicze i kulturowe, poziom urbanizacji, a także zróżnicowanie zagadnień społecznych i gospodarczych związanych z zachodzącymi procesami transformacji ustrojowej.

Obszar ten obejmuje tereny występowania oraz wydobywania i przetwórstwa złóż surowców mineralnych, zwłaszcza wapiennych. Wiodącą funkcją jego części jest przemysł wydobywczy przetwórczy kopalin mineralnych. Funkcja ta jest wspomagana przez mieszkalnictwo i usługi skupiające się w głównych ośrodkach tego obszaru. Omawiana część obszaru cechuje się wysoką dynamiką rozwoju społeczno – gospodarczego oraz dużym zaawansowaniem procesów restrukturyzacji i przekształceń własnościowych, szczególnie przemysłu mineralnego.

Podstawowymi problemami przestrzennymi Kieleckiego obszaru wydobywania i przetwórstwa surowców skalnych, w odniesieniu do miasta Chęciny są:

a) w sferze gospodarczej:

- zbyt jednostronna struktura gałęziowa i branżowa przemysłu mineralnego posiadająca generalnie charakter surowcowy,
- konieczność pogodzenia dalszego rozwoju tego przemysłu z rosnącymi wymogami ochrony cennych przyrodniczo obszarów,
- niski w większości gmin poziom rozwoju drobnej przedsiębiorczości nierolniczej, zwłaszcza o charakterze komplementarnym,
- lokalne kolizje funkcji przemysłowej z rozwojem mieszkalnictwa,
- problem zagospodarowania gruntów odlegujących,

b) w sferze przyrodniczo – kulturowej:

- konflikt pomiędzy istniejącym i potencjalnym wydobywaniem i przetwórstwem surowców mineralnych, a wymogami ochrony środowiska, zwłaszcza na obszarach chronionych prawnie,
- nierozzerwalny problem zagospodarowania odpadów poprodukcyjnych (haldy) i rekultywacji terenów poeksploatacyjnych,
- kolizje uciążliwych elementów infrastruktury technicznej z wymogami ochrony środowiska i krajobrazu, zwłaszcza na obszarze Chęcińsko – Kieleckiego Parku Krajobrazowego oraz *Chęcińsko-Kieleckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu stanowiącego otulinę Parku Krajobrazowego.* *)

*) zmiana nr 3 wprowadzona uchwałą .....

- degradacja cennych walorów krajobrazu kulturowego przez wieloprzestrzenne formy powierzchniowej eksploatacji surowców skalnych, hałdy, zabudowę przemysłową, sieci i urządzenia inżynieryjne,
  - niedostateczne wykorzystanie turystyczne unikatowych walorów zabytkowych i historycznych pozostałości średniowiecznego górnictwa kruszcowego oraz ośrodków kamieniarskich, jak też niepełne wykorzystanie atutów wysokich walorów dziedzictwa kulturowego,
  - postępujący zanik rodzimych form architektury wiejskiej, zatracanie lokalnej odrębności kulturowej,
- c) w infrastrukturze technicznej:
- ograniczona przepustowość dróg krajowych nr 7 na odcinku węzeł „ Chęciny” – Brzegi i nr 73 na odcinku Kielce – Morawica.

2. WEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

2.1. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia i zagospodarowania terenów

2.1.1. Charakterystyka stanu istniejącego zagospodarowania przestrzennego miasta

Miasto dominuje w istniejącej strukturze funkcjonalno - przestrzennej gminy Chęciny.

Wynika to z roli miasta i jego funkcji ponadlokalnych. Chęciny są ośrodkiem mieszkaniowym, usługowym i kulturowym. Ponadto są również ośrodkiem administracyjnym o znaczeniu lokalnym, co jest konsekwencją historycznych tradycji miejscowości.

W strukturze przestrzennej miasta rysuje się wyraźna granica pomiędzy częścią centralną miasta ze śródmieściem, zabytkową dominantą w postaci wzgórza zamkowego, a pozostałymi dzielnicami - Zeleją, Sitkówką, Pankiem, Czerwoną Górą, Dobrzączką, Zatrapiem o zupełnie innym charakterze – zbliżonym do wiejskiego.

Wieś Zeleja - typowa ulicówka położona jest w zaciśnięciu Góry Zelejowej.

Sitkówka, Panek są dzielnicami o charakterze przemysłowym (graniczącymi bezpośrednio z terenami przemysłu wydobywczego) – co wpływa znacząco na jakość przestrzeni otaczającej te wsie.

Czerwona Góra stanowi odrębną strukturę przestrzenną wkomponowaną w wzgórze Czerwona Góra, w której dominuje szpital, zabudowa wielorodzinna i uzupełnia ją zabudowa jednorodzinna z usługami komercyjnymi, usługami publicznymi. Całość stanowi zwartą kompozycję .

Dobrzączka położona przy północnej granicy miasta będącej jednocześnie granicą gm. Sitkówka – Nowiny, zdominowana jest przez funkcję turystyczną zlokalizowaną w obrębie zabytkowej Jaskini Raj.

Wiejski charakter posiada Zatrapie.

Wyżej wymienione dzielnice miasta połączone są ze sobą układem komunikacyjnym, którego schemat stanowią drogi: nr 7 i nr 762 z węzłem komunikacyjnym w centrum oraz terenami zielonymi, na które składają się pasma wzgórz, połacie pól i łąk.

Obecny plan miasta to przestrzeń ukształtowana na bazie historycznego układu urbanistycznego. Zbliżony do kwadratu rynek – Plac 2 – go Czerwca, jest sprzężony osiowo ze znajdującym się na wzgórzu zamkiem, z kościołem oraz ratuszem miejskim.

Z rynku wybiega 6 ulic. Wzdłuż których ukształtowała się zabudowa mieszkaniowa o charakterze miejskim przepleciona zabudową jednorodziną (również z usługami komercyjnymi w parterze) przepleciona sporadycznie zwłaszcza na przedmieściach zabudową zagrodową.

Zabudowę miejską charakteryzuje sposób kształtowania zwarty i pierzejowy.

W Chęcinach zabudowa o charakterze miejskim została utworzona tylko w obrębie historycznego centrum miasta. Obserwuje się wyraźny brak kontynuacji tego rodzaju zabudowy w dzielnicach położonych w najbliższym sąsiedztwie centrum.

Zabudowa staromiejska tworzy kwartały, ich wnętrza generalnie są nie zadbane i nie zagospodarowane. Stan techniczny obiektów różnicowany od bardzo dobrego do ruiny (przeważają obiekty w złym stanie technicznym).

Historyczna część miasta Chęciny ze względu na charakterystyczne położenie posiada malowniczo opadające w kierunku północnym wąskie uliczki, co sprawia, że miasto posiada szczególny urok.

Obiekty nowszych dzielnic zlokalizowano głównie po stronie północnej i zachodniej miasta.

W strukturze miasta Chęciny można wyodrębnić następujące dzielnice mieszkaniowe:

- starą śródmiejską część, w której dominuje zabudowa mieszkaniowa zwarta o charakterze miejskim, nierzadko zabytkowa,
- osiedle mieszkaniowe domów jednorodzinnych „Północ” (z 1982 r.):
  - plan przewidywał 176 budynków mieszkalnych jednorodzinnych,
  - zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca jest przemieszana z zabudową szeregową,
  - praktycznie 70% terenu jest w chwili obecnej zabudowana
- osiedle mieszkaniowe domów wielorodzinnych „Sosnówka” – stanowiło w chwili powstawania bazę mieszkaniową dla budowanej w Nowinach Fabryki Tlenku Glinku w, w 1984 r. osiedle przejęły Zakłady Cementowo – Wapienne w Nowinach; w chwili obecnej na osiedle składa się 12 budynków wielorodzinnych,
- osiedle mieszkaniowe domów jednorodzinnych przy ul. Partyzantów:
  - plan przewidywał 63 nowe budynki mieszkaniowe jednorodzinne oraz adaptację 8 budynków mieszkaniowych,
  - tylko niewielka część terenu została zabudowana ze względu na brak możliwości wykupu gruntów od właścicieli nieruchomości oraz scalenia i stworzenia osiedla w takim kształcie w jakim zakładał plan.

Osiedle „Sosnówka” wymaga rewaloryzacji przestrzennej; działań maskujących poprawy estetyki obiektów i urządzenia przestrzeni. Architektura przytłacza układ staromiejski gabarytami i prymitywizmem form oraz zniekształca jego panoramę. Ponadto brutalnością formy budynków wzniesionych bez niezbędnego dystansu przestrzennego niszczy dawny charakter i klimat miejscowości.

Nowa dzielnica mieszkaniowa zlokalizowana na północ miasta to zabudowa jednorodzinna utrzymana w skali miasta tradycyjnego, ale architektura obiektów jest nieciekawa i dość chaotyczna.

Brak jest widocznego „końca urbanistycznego” w nowo powstałych dzielnicach mieszkaniowych, a co jest widoczne na pierwszy rzut oka w starej części miasta.

W wyniku analizy przeznaczenia terenów pod zabudowę w obowiązującym Miejscowym Planie Ogólnym Zagospodarowania Przestrzennego miasta Chęciny stwierdza się, że na terenie miasta są niewykorzystane rezerwy terenowe pod budownictwo.

Największą rezerwę stanowią tereny przeznaczone pod zabudowę jednorodzinną. Rezerwy te położone są w większości na terenach niekorzystnych pod względem ekofizjograficznym – dzielnica wschód granicząca z drogą nr7 oraz węzłem dróg nr 7 i 762.

Na terenie miasta wyraźnie brakuje terenów uzbrojonych położonych w atrakcyjnych miejscach (a takich w mieście nie brakuje) przygotowanych pod rozwój budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego.

Centrum miasta nie posiada większych rezerw terenowych (ewentualne plomby), śródmieście jest gęsto zabudowane.

Brakuje przygotowanych planistycznie terenów pod:

- zabudowę o charakterze miejskim,
- zabudowę mieszkaniową jednorodzinną,
- usługi publiczne,
- usługi turystyki, wypoczynku i sportu,
- działalność gospodarczą (usługi komercyjne, rzemiosło, przemysł nieuciążliwy).

2.1.2. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia i zagospodarowania terenów

Prawidłowe zagospodarowanie przestrzenne miasta warunkowane jest:

- ✓ Zachowaniem starej i tworzeniem nowej zabudowy o charakterze miejskim szczególnie w obrębie głównej części miasta,
- ✓ Modernizacją i porządkowaniem istniejącej zabudowy oraz infrastruktury technicznej na terenie miasta uwzględniając w szczególności najstarszą – zabytkową część Chęcin,
- ✓ Przeciwdziałaniem rozproszenia zabudowy – dążenie do tworzenia zabudowy zwartej,
- ✓ Zagospodarowaniem nowych terenów, korzystnych do zabudowy wynikających z analizy środowiska przyrodniczego,
- ✓ Przygotowaniem planistycznym i technicznym terenów budowlanych – sporządzenie planów miejscowych, wyposażenie terenów w infrastrukturę techniczną, tworzenie zasobów gruntów gminnych pod inwestycje publiczne.

2.2. Uwarunkowania wynikające ze stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego .

2.2.1. Charakterystyka stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego

❖ Położenie geograficzne

Miasto Chęciny położone jest ok. 10km na południe od Kielc i wchodzi w obręb powiatu kieleckiego. Od północy sąsiaduje z gminą Sitkówka – Nowiny, od wschodu z sołectwem Radkowice, od południa z sołectwem Starochęciny i Korzecko, a od zachodu z sołectwami Gościńiec, Skiby i Polichno .

Miasto zajmuje 14km², co stanowi ok. 0,15% powierzchni województwa, a zamieszkuje go 4254 osoby, tj. 0,3% ludności województwa .

❖ Ukształtowanie powierzchni

Pod względem fizyczno – geograficznym badany obszar położony jest w obrębie makroregionu Wyżyny Kieleckiej w skład, którego wchodzi dwa mezoregiony Góry Świętokrzyskie i Pogórze Szydłowieckie .

Charakterystyczną cechą rzeźby (ukształtowania terenu) są liczne wychodne paleozoicznych i mezozoicznych skał węglanowych w formie pasm, grzbietów, wzniesień i obniżień układających się w formie „skib”, o rozciągłości NWW-SEE .

W morfologii Wzgórz Chęcińskich uwidaczniają się od północy wyraźne fragmenty Grzbietu Bolechowickiego, obejmującego wzniesienie Czerwona Góra (326m. npm. Równoległe od południa biegnie jeszcze wyraźniej w morfologii zarysowany Grzbiet Zelejowski ze wzniesieniami Zakowa (345m. npm.), Wsiowa (360m. npm.), Zelejowa (361m. npm) i Jaźwica . Wzniesienie Grzbietu Zelejowskiego i równoległe do południa biegnącego Grzbietu Chęcińskiego podkreśla rozległa i płaska Dolina Chęcińska . W Grzbiecie Chęcińskim na terenie miasta dominują wyraźne skaliste wzniesienia: Sosnówka (320m. npm.), Rzepka (357m. npm.) oraz Góra Zamkowa (356m. npm.) szczególnie wyeksponowana w krajobrazie malowniczymi ruinami zamku. Dolina Chęcińska jest typowym przykładem inwersji czyli odwrócenia rzeźby. Z powyższego wynika, iż najwyższym punktem miasta jest Góra Zelejowa (361m. npm.), a najniższy znajduje się we wschodniej części miasta przy granicy z sołectwem Radkowice w dolince cieką od Skib (242m. npm). Deniwelacje, zaś wynoszą ok. 119m.

Dla znacznej części tego terenu charakterystyczny jest rozwój rzeźby krasowej. Przejawem interesującego podziemnego krasu jest bogata w różnorodne formy krasowe (stalaktyty, stalagmity, pokrywy naciekowe itp.) jaskinia " Raj " ciesząca się olbrzymim zainteresowaniem wśród turystów. Natomiast na Górze Zelejowa rozwijają się interesujące formy krasu powierzchniowego .

Reasumując należy stwierdzić, iż miasto Chęciny posiada urozmaiconą rzeźbę terenu co korzystnie wpływa na rozwój wszelkiego rodzaju turystyki .

Ważne znaczenie w ukształtowaniu powierzchni miasta Chęciny odgrywa działalność człowieka , konkretnie górnictwo odkrywkowe kopalin mineralnych. Działalność ta powoduje trwałe przekształcenia i degradację powierzchni terenu. W pierwotnej rzeźbie powstają olbrzymie wyrobiska i hałdy nieestetycznie wyglądające w krajobrazie. Największe zmiany eksploatacyjne występują w obrębie kamieniołomów w Jaźwicy, Czerwonej Górze („ Zygmunówka”) .

Oceniając charakter rzeźby pod kątem przydatności do zabudowy (wyłączono grunty leśne) można stwierdzić, że na znacznych terenach stwarza ograniczenia dla budownictwa . Obszary wyłączone z zabudowy obejmują przede wszystkim :

- Zbocza o nachyleniu powyżej 12% ,
- Dna dolin rzecznych z powodu silnego zawodnienia .

Obszary ograniczające swobodę zabudowy i uzbrojenia to tereny o nachyleniu zboczy 8-12% . Zabudowa możliwa po częściowym starasowaniu zboczy .

❖ **Budowa geologiczna oraz kopaliny mineralne**

Obszar gminy Chęciny charakteryzuje się skomplikowaną budową geologiczną. Warunkuje ona różnorodność rzeźby terenu, rozwój sieci hydrogeologicznej, powłoki glebowej oraz szaty roślinnej.

Badany obszar leży w obrębie dwóch jednostek geologicznych Gór Świętokrzyskich. Są to :

- południowa część trzonu paleozoicznego Gór Świętokrzyskich. Obejmuje ona obszar miasta, zbudowaną ze skał paleozoicznych, reprezentowaną przez : szare ilowce i mułowce z wkładkami piaskowców a także piaskowce kwarcytowe i piaskowce. Kształtowanie się tektoniki tego obszaru związane jest ze zmianami jakie zachodziły w trzonie paleozoicznym Gór Świętokrzyskich, głównie podczas orogenezy waryscyjskiej w karbonie . Zarówno skały paleozoiczne jak i mezozoiczne są silnie sfałdowane oraz zdyslokowane; tworzą szereg synklin i antyklin. W wyniku powyższych deformacji tektonicznych występują duże zróżnicowania utworów geologicznych zarówno pod względem wieku, jak i rodzaju skał budujących podłoże geologiczne. Największe i dość zwarte powierzchnie zajmują utwory najmłodsze - czwartorzędowe, reprezentowane przez : piaski, gliny, namuły organiczne i torfy. Mają one szerokie rozprzestrzenienie zwłaszcza w dolinie Bobrzyczki .
- innymi utworami skalnymi budującymi obszar miasta Chęciny są skały węglanowe głównie wapień i dolomity wieku dewońskiego i mezozoicznego. Wyróżniają się one stosunkowo dużą odpornością na czynniki denudacyjne, co sprawia, że tworzą najwyższe wzniesienia terenu w postaci : Pasma Chęcińskiego, Pasma Zelejowskiego, Grzbietu Bolechowskiego . Utwory najmłodsze okresu ery paleozoicznej-permu zalegają fragmentarycznie na obszarze chęcińskim. Są to dwa

kompleksy cechsztyńskich zlepieńców wapiennych składających się z otoczków i dolomitów dewońskich tkwiących w spoiwie wapiennym, marglistym rzadziej ilasto-wapiennym. Zlepieńce te odsłaniają się w kamieniołomach Zelejowej i Czerwonej Góry.

Piaskowce spotykamy na terenie badanego obszaru w osadach różnego wieku. Występują one jednak głównie w kompleksach kambryjskich (tylko w północnej części gminy) dolnotriasowym i dolnokredowym.

Z powyższej charakterystyki litologicznej badanego obszaru wynika, że obecny charakter budowy geologicznej, będący wynikiem procesów zachodzących w przeszłości ma wpływ na użytkowanie ziemi w mieście Chęciny. Powiązanie to uzasadnia przede wszystkim mozaikowość szaty glebowej ściśle uzależnionej od zróżnicowanego podłoża.

❖ Eksploatacja kopalin mineralnych

Znaczna ilość utworów geologicznych zalegających w podłożu ze względu na swoje właściwości fizyczno-chemiczne była i jest wykorzystywana jako surowiec przemysłowy. Wśród surowców mineralnych okolicy Chęcin największe znaczenie mają wysokiej klasy: wapień, margle i ilowce wieku dewońskiego. Stanowią naturalną bazę dla rozwoju miejscowego przemysłu cementowo-wapienniczego.

Obszar miasta Chęciny już od czasów średniowiecza stanowił centrum zainteresowania jego surowcami mineralnymi. Na przełomie XIII i XIV wieku wykorzystywano pobliskie złoża wapieni i piaskowców do budowy zamku królewskiego. Od XIV do XVII wieku rozwijało się tutaj intensywnie górnictwo i hutnictwo kruszcowe wykorzystując złożę galeny z domieszką cynku i srebra.

W XVI wieku zaczęto interesować się marmurami technicznymi i wtedy to Chęciny stają się jednym z ważniejszych ośrodków kamieniarskich w kraju.

Obecnie na terenie miasta udokumentowanych jest 5 złóż kopalin mineralnych z których najważniejsze znaczenie posiadają (obecnie prowadzona eksploatacja):

- Złoże zlepieńców permskich „Zygmuntówka” w Czerwonej Górze o łącznych zasobach 4943 tys. ton. Eksploatację w oparciu o wydaną koncesję (ważna do 2003 r.) dec. MOŚZNiL z dnia 18 lutego 1999 r. na wydobycie zlepieńców prowadziły Pińczowskie Zakłady Kamienia Budowlanego S.A. w Pińczowie (obecnie złożo sprzedane osobie fizycznej). Ustanowiony obszar górniczy „Zygmuntówka” o powierzchni 0,16 km² (dec. MOŚZNiL Nr Gk/hg/Mz/ 3550/97, z dnia 29 września 1997 r.) i teren górniczy o powierzchni 0,22 km² (dec. MOŚZNiL Nr Gk /hg/Mz/ 3550/97, z dnia 29 września 1997 r.,

- *Złoże wapieni i dolomitów „Jaźwica”, o zasobach wg stanu na 31.12.1997r. 21234tys. ton, eksploatację prowadzą Kieleckie Kopalnie Surowców Mineralnych S.A. w Kielcach. Dla złoża „Jaźwica I” obowiązuje teren gómiczy, którego granice ustanowione zostały w decyzji Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 11.10.1999 r. znak: DGwk/LP/487-4720/99 zmieniającej w tym zakresie koncesję tegoż Ministra – Nr 156/93 z dnia 14.07.1993 r. udzieloną Kieleckim Kopalniom Surowców Mineralnych S.A. w Kielcach, na wydobywanie wapieni i dolomitów ze złoża „Jaźwica”. Termin ważności powyższej koncesji – do dnia 31.12.2023 r., określony został w decyzji Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14.07.2003 r. znak: ŚR.V.7412-44/03, zmieniającej treść koncesji w tym zakresie. Granice terenu gómiczego „Jaźwica I” wyznacza zasięg oddziaływania leja depresji i osiadania terenu na skutek odwadniania złoża, przewidziany przy eksploatacji złoża „Jaźwica” do rzędnej 200,00 m npm. W związku z planowaną docelową eksploatacją na niższych poziomach – poniżej 200,00 m npm, zasięg aktualnego leja depresji może się rozszerzyć.*

) zmiana nr 1 studium wprowadzona uchwałą Nr 88/XIII/07 Rady Miejskiej w Chęcinach z dnia 27 lipca 2007 r.

Zbiornicze zestawienie złóż kopalin o zasobach udokumentowanych, zarejestrowanych i szacunkowych na obszarze miasta Chęciny:

Lp	Nazwa złoża Miejscowość	Kopalina główna	Przydatność kopaliny	Rodzaj opracowania i rok wykonania	Zasoby złoża w tys. ton		Uwagi
					Wg decyzji zatwierdz.	Wg bilansu zasobów	
1	Zygmuntówka Chęciny	Złepieńce	Kamieniarstwo	Dokumentacja geologiczna w kat. C ₂ + C ₁ +B 1970r.	B – 1141 C ₁ – 2205 C ₂ – 1687	4943	Złoże eksploatowane okresowo
2	Jaźwica Chęciny	Wapień , dolomit	Kruszywo budowlane	Dokumentacja geologiczna w kat. C ₁ + B 1980r.	B – 20422 C ₁ – 5798	21234	Złoże eksploatowane
3	Korzecko Korzecko	Dolomit	Kruszywo budowlane	Dokumentacja geologiczna w kat. C ₁ + B 1961r.	B – 9891 C ₁ – 5067	11983	Złoże nieczynne od 1975r. kamieniołom zrekultywowany

❖ Wody powierzchniowe

Obszar miasta Chęciny położony jest w dorzeczu Nidy, lewobrzeżnego dopływu Wisły. Przez jego teren nie przepływają żadne większe rzeki. Odwadniany jest jedynie przez ciek od Skib i Bobrzyczkę, która jest odbiornikiem ścieków ze szpitala w Czerwonej Górze. Brak jest zbiorników wód powierzchniowych.

❖ Wody podziemne

Wg rejonizacji hydrogeologicznej kraju (Kleczkowski A.S. – 1990r.) obszar miasta wchodzi w granice hydrogeologicznej prowincji górsko – wyżynnej południowej Polski. Występowanie wód podziemnych oraz warunki hydrogeologiczne ściśle uzależnione są od budowy geologicznej, tektoniki oraz morfologii terenu. Wody gruntowe występują tu w dwóch odmiennych strefach. Jedna z nich związana jest z utworami czwartorzędowymi w obrębie den dolin. Jego wodonośność jest zróżnicowana w różnych porach roku a wody zanieczyszczone. Druga strefa wodonośna obejmuje wody podziemne występujące na obszarach wyżynnych o dość skomplikowanej budowie geologicznej. Występują tu skały o różnej przepuszczalności i w związku z tym o zróżnicowanych warunkach wodnych.

Wyróżniamy tu następujące poziomy wodonośne:

- Płytkie wody pochodzenia opadowego,

- Wgłębne wody czwartorzędowe ,
- Wody w utworach triasu ,
- Wody w utworach permu ,
- Wody w utworach dewonu środkowego i górnego .

Ponadto północna część miasta objęta jest Gałęzicko – Bolechowickim Użytkowym Zbiornikiem Wód Podziemnych. Z uwagi na naruszenie zasobów wody, w skutek odwodnienia wielu głębokich kopalń odkrywkowych, utracił on pierwotną rangę głównego zbiornika o znaczeniu krajowym.

Na terenie miasta znajduje się jeden punkt monitoringu jakości zwykłych wód podziemnych. Jest to studnia zlokalizowana w Czerwonej Górze na terenie szpitala. Stanowi regionalny punkt monitoringu wód podziemnych oznaczony numerem 62, wchodzi również w skład monitoringu wód podziemnych w dorzeczu górnej Wisły (punkt nr 24). Stwierdzono występowanie klasy II (wody średniej jakości), woda odpowiadała wymogom wód do picia i na potrzeby gospodarcze.

❖ **Wody powodziowe**

Według Rozporządzenia Nr 11/92 Wojewody Kieleckiego z dnia 21 grudnia 1992r. w sprawie nie obwałowanych obszarów zagrożonych niebezpieczeństwem powodzi, tereny zagrożone powodzią uznane zostały w „Operacji przeciwpowodziowej dla terenu województwa kieleckiego” wykonanej w 1989r. przez PPMW w Kielcach .

Na terenach tych zabrania się :

- wznoszenia obiektów budowlanych ,
- składowania materiałów ,
- zmieniania ukształtowania powierzchni ,
- sadzenia drzew i krzewów oraz wykonywania prac, które mogą utrudnić ochronę tych obszarów przed powodzią .

Na terenie miasta w powyższym operacie nie wyznaczono takich obszarów. Zagrożenie zalaniem istnieje w dolinach większych cieków i rzek w czasie roztopów i deszczy nawalnych (szczególnie w dolinie rzeki Bobrzyczki i cieków od Skib) .

❖ **Warunki klimatyczne**

Wg podziału klimatycznego Polski W. Okołowicza obszar miasta Chęciny leży w zachodniej części Małopolskiego Regionu Klimatycznego. Obszar ten charakteryzuje się następującymi elementami (na podstawie danych IMiGW w Sukowie) :

- Średnia roczna temperatura powietrza - +7,5°C ;

- Temperatura najcieplejszego miesiąca (lipca) - +17,5 °C ,
- Temperatura najchłodniejszego miesiąca (stycznia) – 3,5 °C ,
- Względna wilgotność powietrza – 80% ,
- Zima statystycznie trwa ok. 98 dni a lato ok. 88,
- Pokrywa śnieżna zalega ok. 93 dni ,
- Dni pogodne notowane są 35 razy w roku a pochmurne 184 ,
- Przeważają wiatry zachodnie oraz południowe i południowo – wschodnie ,
- Średni opad atmosferyczny wynosi ok. 660 mm.

Powyższa charakterystyka warunków termicznych, wilgotnościowych , opadowych i wietrznych dotyczy całego obszaru badań . Natomiast położenie fizyczno geograficzne oraz zróżnicowane warunki fizjograficzne powodują pewne lokalne zróżnicowania klimatu . Na tej podstawie wyróżniono i scharakteryzowano jednostki topoklimatyczne :

Topoklimat zboczy o ekspozycji południowej , południowo – zachodniej , południowo – wschodniej , zachodniej i wschodniej o bardzo dobrych warunkach klimatycznych . Tereny te charakteryzują się bardzo dobrymi warunkami solarnymi i termicznymi , dobrym przewietrzaniem , małą częstotliwością występowania mgieł oraz krótszym okresem zalegania pokrywy śnieżnej . Opisane tereny wyróżniają się więc najbardziej korzystnymi warunkami topoklimatycznymi dla zabudowy mieszkaniowej i specjalnej oraz sadownictwa .

Topoklimat właściwy obszarom płaskim o przeciętnych warunkach topoklimatycznych . tereny te charakteryzują się dobrymi i przeciętnymi warunkami solarnymi , dobrymi warunkami termicznymi i wilgotnościowymi , bardzo dobrym przewietrzaniem oraz małą częstotliwością występowania mgieł . Tereny te wyróżniają się korzystnymi warunkami do zabudowy .

Topoklimat właściwy obszarom położonym na zboczach o ekspozycji północnej o mało korzystnych warunkach klimatycznych. Tereny te zajmują obszary położone na północnych skłonach wzgórz. Charakteryzują się najslabszymi warunkami solarnymi szczególnie jesienią i zimą , przeciętnymi warunkami termicznymi i wilgotnościowymi , dobrymi warunkami wietrznymi oraz dłuższym zaleganiem pokrywy śnieżnej . Tereny te nie są wskazane do zabudowy mieszkaniowej rekreacyjnej oraz dla upraw wymagających znacznego nasłonecznienia .

Topoklimat dolin rzecznych głównych bocznych oraz terenów o płytkim poziomie wód gruntowych o nie korzystnych warunkach topoklimatycznych . Tereny te charakteryzują się gorszymi warunkami solarnymi , niekorzystnymi warunkami termicznymi , wilgotnościowymi , dużą częstotliwością występowania mgieł , słabą wentylacją i utrudnionymi warunkami rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń . Opisane tereny nie wskazane są do lokalizacji wszelkiej zabudowy . Obszary dolinne charakteryzują się występowaniem niekorzystnego zjawiska inwersji termicznej , co jest następstwem wychłodzenia się podłoża na skutek wypromieniowania ciepła pobranego w ciągu dnia przez grunt . Powietrze chłodne znajduje się w warstwie przygruntowej , na skutek

niewielkich spadków oraz zapór utrudniających jego spływ zalegać może stosunkowo długo w ich obrębie , nawet do godzin przedpołudniowych .

Topoklimat właściwy obszarom zabudowanym i przemysłowym, charakteryzujący się bardziej skonstrastowanym przebiegiem temperatury i wilgotności względnej powietrza , zmniejszonymi prędkościami wiatru oraz zwiększonym zanieczyszczeniem powietrza w stosunku do terenów sąsiednich . W obrębie terenów o intensywnej zabudowie mieszkaniowej nie jest wskazana lokalizacja obiektów uciążliwych i szkodliwych dla otoczenia . Na terenach tych należy dążyć do zwiększenia powierzchni zielonych głównie parków i skwerów w celu poprawy warunków higieny atmosfery i samooczyszczania się środowiska . W obrębie zakładów przemysłowych należy ich uciążliwość minimalizować poprzez wprowadzenie zieleni izolującej .

Topoklimat właściwy obszarom zalesionym charakteryzuje się dużym osłabieniem promieniowania słonecznego , dużą zaciszą , wyrównanym profilem termicznym , podwyższoną wilgotnością względną powietrza a przede wszystkim bakteriostatycznym działaniem olejków eterycznych . Lasy występujące na siedliskach świeżych i suchych są najbardziej wskazane do wykorzystania rekreacyjnego . Siedliska wilgotne z uwagi na niekorzystne warunki bioklimatyczne zaliczane są do terenów o małej przydatności dla celów rekreacji .

❖ Higiena atmosfery

Miasto Chęciny z uwagi na emisję pyłów pochodzących z sąsiednich terenów (cementownie w Małogoszczy i Sitkówce – Nowinach) znalazło się w granicach Podkieleckiego Obszaru Ekologicznego Zagrożenia . Poza wymienionymi zakładami duży udział w zanieczyszczeniu powietrza atmosferycznego mają związki siarki pochodzące ze spalania węgla w kotłowniach i paleniskach domowych oraz lokalnych osiedlowych kotłowni ciepłych . Wg WIOŚ w Kielcach łączna emisja zanieczyszczeń powietrza w 1995r. w gminie (dane z opłat) wynosiła :

- Pyłu – 4,021kg.,
- Dwutlenku siarki – 5,704kg.,
- Tlenku azotu – 4,972kg.,
- Tlenku węgla – 21,599kg .

Na terenie gminy w miejscowości Chęciny na ul. Białego Zagłębia 1 prowadzone są pomiary stężenia pyłu zawieszonego, dwutlenku siarki, dwutlenku azotu.

Wielkość tych zanieczyszczeń w 1998r. kształtowała się następująco:

- Stężenie średnie roczne pyłu zawieszonego $43,4 \text{ ug/m}^3$ co stanowi 58% normy dopuszczalnej,
- Stężenie średnioroczne dwutlenku siarki $17,4 \text{ ug/m}^3$ co stanowi 44% normy dopuszczalnej,

- Stężenie średnie roczne dwutlenku azotu $15,1 \text{ ug/m}^3$ co stanowi 38% normy dopuszczalnej

Prowadzona przez Wojewódzką Stację Sanitarno – Epidemiologiczną w Kielcach kontrola czystości powietrza sprowadza się do pomiaru opadu pyłu w oparciu o siatkę 145 punktów pomiarowych rozmieszczonych na terenie całego województwa. Miara stopnia zanieczyszczenia atmosfery jest średnioroczna wielkość opadu pyłów w tonach na 1 km^2 powierzchni terenu. Na terenie miasta i gminy Chęciny zlokalizowane są 4 stanowiska pomiarowe opadu pyłu. W żadnym z pomiarowych punktów kontrolnych nie stwierdzono ponadnormatywnego opadu pyłu w wielkościach przekraczających dopuszczalne normy dla obszarów zwykłych (norma $200 \text{ g/m}^2 \times \text{rok}$). Są to wielkości znacznie mniejsze niż w latach poprzednich.

Najwyższy opad w gm. Chęciny w roku 1998 wynosił $172,5 \text{ g/(m}^2 \times \text{rok)}$, a najniższy $65,0 \text{ g/(m}^2 \times \text{rok)}$. Średni opad pyłu wyniósł $103,0 \text{ g/(m}^2 \times \text{rok)}$, co stanowi 51,5% wartości dopuszczalnej.

Na stan higieny atmosfery w znacznym stopniu wpływa hałas przemysłowy i komunikacyjny . Wzdłuż drogi krajowej nr 7 , wg badań WIOŚ w Kielcach równoważny poziom hałasu obok jezdni przekraczał 75dB a obok zabudowy wzdłuż trasy wynosił 66dB . Zgodnie z obowiązującymi przepisami (rozporządzenie MOŚZNIŁ, z dnia 13 maja 1998r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu – Dz. U. Nr 66, poz. 436) dla terenów zabudowy mieszkaniowej dopuszczony poziom hałasu wyrażony równoważnym poziomem dźwięku nie powinien przekraczać 510dB w porze dziennej i 40dB w nocy . Źródłami hałasu są również linia kolejowa (Warszawa – Kraków) oraz zakłady przemysłowe związane z przemysłem wydobywczym, głównie „Zygmuntówka” i „Jazwica” . W czasie prowadzonych robót strzałowych występują drgania sejsmiczne oraz rozrzut odłamków skalnych .

❖ Warunki glebowe

Ze względu na występowanie gleb obszar miasta Chęciny zalicza się do regionu południowo-zachodniego obrzeżenia Gór Świętokrzyskich. Jest to region charakteryzujących się przewagą gleb wapiennych w postaci rędzin niewykształconych lub słabo wykształconych, przeważnie rumoszowych oraz gleb brunatnych.

Gleby obszaru Chęcińskiego tworzą mozaikę uwarunkowaną różnorodnością skalnego podłoża .

Wyróżniamy tu następujące typy gleb :

- gleby brunatne właściwe i wylugowane oraz kwaśne. Wykształcone głównie z piasków i glin różnego pochodzenia - dlatego charakteryzują się odmiennymi właściwościami fizyczno-chemicznymi. Są to gleby luźne, suche jak i wilgotne. Odczyn ich przechodzi od kwaśnego do obojętnego. Bonitacyjnie ten typ gleb reprezentują grunty orne w klasie od III do VI . gleby bielcowe wykształciły się na podłożu utworów polodowcowych, głównie z osadów piaszczysto-pyłastych i gliniastych. Porośnięte są lasami szpilkowymi. Posiadają małą pojemność wodną. Pod względem przydatności rolniczej zaliczają się do IV i V klasy bonitacyjnej. Gleby

te zajmują obniżenia między pasmami górkimi, w zachodniej części Doliny Chęcińskiej oraz na południe od Pasma Chęcińskiego ,

- rędziny (charakterystyczny typ gleb na tym obszarze), wykształcone ze zwietrzelin skał węglanowych różnych formacji geologicznych. W profilu tego typu gleb pod poziomem próchnicznym występuje poziom brunatnienia przechodzący w rumosze skalny. Występują one w obrębie wzniesień Pasma Chęcińskiego, Pasma Bolechowickiego i Pasma Zelejowskiego. Są to gleby zwarte, ciepłe i zasobne w przyswajalne składniki pokarmowe.
- mady są glebami pochodzenia aluwialnego, utworzone z utworów pyłowych. Typem siedliskowym tych gleb są łąki rozlewiskowe i pastwiska. Występują w dolinach rzek, głównie terasy zalewowej Czarnej Nidy.
- czarne ziemie - właściwe i zdegradowane, wykształciły się w warunkach silnego uwilgocenia podłoża. Występują płatowo w północnej i północno-zachodniej części gminy. Bonitacyjnie oraz od III do IV klasy w użytkach zielonych.

Ogólnie pod względem bonitacyjnej klasyfikacji gruntów ornych i użytków zielonych na terenie miasta przeważają gleby słabe i bardzo słabe V i VI klasy bonitacyjnej, zajmujące łącznie ok. 55% gruntów ornych. Gleby średniej jakości – IV klasy bonitacyjnej stanowią ok. 41% powierzchni. Wśród użytków zielonych przeważają również gleby słabe i średnio korzystne .

❖ Szata roślinna.

Miasto Chęciny leży w obrębie jednostki florystycznej zwanej Okręgiem Chęcińskim, wydzielonej w geobotanicznej Krainie Świętokrzyskiej. Charakteryzuje się ona ogromnym urozmaiceniem i bogactwem florystycznym.

Występują tu zróżnicowane warunki dla rozwoju roślin, wynikające z ukształtowania terenu i rodzaju podłoża budującego omawiany obszar. Ważnym dla urozmaiconego składu gatunkowego jest ekspozycja terenu, stosunki wodne oraz nasłonecznienie. Na podstawie analizy warunków przyrodniczych należy stwierdzić, iż charakteryzowany obszar jest terenem ciepłym, silnie nasłonecznionym i dobrze odwodnionym.

Na podstawie " Mapy przeglądowej siedlisk leśnych " można wyróżnić tu następujące zespoły zbiorowisk roślinnych :

- las mieszany,
- las świeży,
- bór mieszany świeży,
- bór świeży,
- grądy,
- zbiorowiska muraw i zarośli kserotermicznych.

Lasy na omawianym obszarze porastają jedynie pasma górskie. Dominują lasy mieszane, w których spotykamy : sosnę pospolitą, jodłę, dąb bezszypułkowy, modrzew polski, świerk pospolity oraz jeżynę, czarny bez i leszczynę w podszyciu.

W runie leśnym spotykamy: przyłasczkę pospolitą, widłaka goździstego i wrzos zwyczajny występujący w runie leśnym. Las mieszany porasta : Pasma Bolechowickie w rejonie Czerwonej Góry i Okraglicy a także środkową część Zelejowej, Górę Rzepkę . Las świeży porasta obszary występowania gleb brunatnych a więc zachodnią część Pasma Zelejowskiego . W składzie gatunkowym drzewostanu wyróżnić możemy : sosnę pospolitą, buk zwyczajny, modrzew polski, dąb szypułkowy, jodłę pospolitą oraz bez czarny i koralowy, jarzębinę, leszczynę, borówkę czarną i brusznicę, konwalię majową w podszyciu i runie leśnym.

W grupie zbiorowisk borowych wykształcił się bór mieszany świeży i bór świeży, występujący fragmentarycznie ograniczając się jedynie do płatów związanych z glebami zbielicowanymi. W składzie gatunkowym wyróżnić tu można : sosnę pospolitą, modrzew polski, brzozę brodawkową. Podszycie nie jest tak bogate jak we wcześniejszych formacjach i reprezentowane jest przez : jałowiec, jarzębinę i jeżynę. W runie leśnym występuje : borówka, poziomka zwyczajna, macierzanka i mchy. Zbiorowiska te spotykamy na północnych stokach Pasma Bolechowickiego.

Lasy miasta Chęciny znajdują się pod wpływem oddziaływania przemysłu cementowego, czego skutkiem są uszkodzone drzewostany szczególnie drzew szpilkowych . Należy podjąć działania zmierzające do poprawy stanu zdrowotnego drzewostanów .

W dolinach rzecznych i terenach bezodpływowych występują formacje roślinne zwane łąkami. Głównymi elementami roślinności są : trawy, rośliny motylkowe i chwasty. Z drzew, które występują sporadycznie wymienić możemy olszę szarą i wierzbę. Łąki występują na północ od Chęcin oraz w Dolinie Bobrzyczki.

Ciepłolubne murawy i zarośla kserotermiczne wykształciły się na glebach płytkich zasobnych w węglan wapnia. Występują na : Zelejowej, wzgórzach Sosnowki. Skład gatunkowy jest bardzo bogaty i reprezentowany jest przez : sukulenty (rojnik pospolity, rozchodnik ostry), rośliny kserotermiczne takie jak : macierzanka Marschalla, dzwonek syberyjski, chaber nadreński, goździk kartuzek i inne. Wśród roślinności zielonej spotykamy : groszek wiosenny, fiolek leśny , wilczomlecz migdałolistny, przyłasczkę pospolitą. Natomiast w warstwie podszycia występuje : jałowiec pospolity, berberys zwyczajny, leszczyna a także wisienka stepowa. Na Zelejowej głównym składnikiem drzewostanu jest sosna, która w trudnych warunkach glebowych wykształciła karłowate niewysokie pnie. Spotykamy także : grab zwyczajny, lipę szerokolistną i modrzew polski.

❖ **Ochrona środowiska przyrodniczego**

Obszar miasta Chęciny ze względu na cenne walory przyrodnicze oraz krajobrazowe objęty został różnymi formami ochrony przyrody.

Cały charakteryzowany obszar włączony został w obręb Chęcińskiego – Kieleckiego Parku Krajobrazowego i jego otuliny. W parku znalazło się około 90% ogółu powierzchni miasta, w otulinie około 10%.

Zgodnie z § 4 Rozporządzenia nr 75/2005 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14 lipca 2005r. w sprawie Chęcińskiego-Kieleckiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Nr 156, poz. 1936) na obszarze Parku zakazuje się:

- 1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska,
- 2) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej i łowieckiej,
- 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych,
- 4) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych,
- 5) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej,
- 6) likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno - błotnych,
- 7) wylewania gnojownicy z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych,
- 8) prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową.

Zakaz, o którym mowa w pkt. 1) nie dotyczy realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których sporządzenie raportu oddziaływania na środowisko nie jest obowiązkowe i przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę parku.

^{*)} zmiana nr 1 studium wprowadzona uchwałą Nr ...88/XIII/07 Rady Miejskiej w Chęcinach z dnia 27 lipca 2007 r.

Zakazy, których mowa wyżej nie dotyczą:

- 1) wykonywania zadań wynikających z planu ochrony Chęcińskiego - Kieleckiego Parku Krajobrazowego,
- 2) wykonywania zadań na rzecz obronności kraju i bezpieczeństwa państwa,
- 3) prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym,
- 4) realizacji inwestycji celu publicznego w rozumieniu art.2 pkt. 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

W celu zapewnienia poprawy estetyki zabudowy oraz ochrony walorów krajobrazowych na terenie Chęcińskiego - Kieleckiego Parku Krajobrazowego, w aktualizacji studium przyjmuje się następujące wskaźniki dotyczące zasad architektoniczno - budowlanych:

1. ograniczenie gabarytu zabudowy obiektów mieszkalnych do maksymalnie 3 kondygnacji nad terenem,
2. dla budynków użyteczności publicznej, takich jak: szkoła, ośrodek zdrowia, poczta, itp.:
  - a. zharmonizowanie z otoczeniem,
  - b. funkcję dominanty w układzie przestrzennym jednostki osadniczej,
  - c. kolorystykę elewacji stonowaną z otoczeniem,
  - d. wprowadzenie w otoczeniu zieleni urządzonej, zwłaszcza wysokiej,
3. dla budynków usługowych, gospodarczych i produkcyjno - usługowych:
  - a. wysokość zależną od rozwiązań funkcjonalnych i technicznych - dostosowanie gabarytów do otoczenia,
  - b. kolorystykę elewacji stonowaną z otoczeniem,
  - c. wprowadzenie w otoczeniu zieleni izolacyjnej w postaci ciągów skomponowanych z drzew i krzewów,

^{*)} zmiana nr I studium wprowadzona uchwałą Nr 88/XIII/07 Rady Miejskiej w Chęcinach z dnia 27 lipca 2007 r.

Otulina Chęcińsko-Kieleckiego Parku Krajobrazowego stanowi jednocześnie Chęcińsko-Kielecki Obszar Chronionego Krajobrazu, którego granice i warunki ochrony określa rozporządzenie Nr 83/2005 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14 lipca 2005r. w sprawie Chęcińsko-Kieleckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Zgodnie z §3 tego rozporządzenia na terenie Obszaru zakazuje się:

- 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;*
- 2) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;*
- 3) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;*
- 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;*
- 5) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych.⁷⁾*

---

⁷⁾ zmiana nr 3 studium wprowadzona uchwałą Nr ..... Rady Miejskiej w Chęcinach z dnia .....

4. dla budynków inwentarskich:

- a. wysokość zależną od rozwiązań funkcjonalnych i technicznych i technologicznych - dostosowanie gabarytów do otoczenia,
  - b. kolorystykę elewacji sintonowaną z otoczeniem,
  - c. wprowadzenie w otoczeniu zieleni izolacyjnej w postaci ciągów skomponowanych z drzew i krzewów.
5. preferowane dachy symetryczne dwuspadowe i ewentualnie czterospadowe o nachyleniu połaci 20-50°,
6. preferowana wielkość powierzchni biologicznie czynnej nie mniej niż 40 %,
7. zakaz realizowania obiektów budowlanych z dachami pulpitowymi, kopertowymi, uskokowymi i asymetrycznymi,
8. zalecenie stosowania w obiektach budowlanych materiałów kamiennych i drewna do prac wykończeniowych w elewacjach.

Dopuszcza się odstępstwa od wyżej sprecyzowanych kierunków i wskaźników, przy zachowaniu zgodności z przepisami odrębnymi i pozostałymi kierunkami zagospodarowania przestrzennego określonymi w niniejszej aktualizacji.

Uszczegółowienie kierunków i wskaźników dotyczących zagospodarowania oraz użytkowania terenów nastąpi w miejscowych planach zagospodarowania bądź ich zmianach.

Natura 2000

W znacznej odległości około 1240 m. od zachodniej granicy obszaru objętego planem miejscowym został wyznaczony projektowany specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 Wzgórza Chęcińsko – Kieleckie, wchodzący w skład Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000. Teren objęty granicami opracowania planu położony jest pomiędzy częściami tego obszaru.

) zmiana nr 1 studium wprowadzona uchwałą Nr ...../07 Rady Miejskiej w Chęcinach z dnia 27 lipca 2007 r.

Ponadto ochroną objęto tu :

Rezerваты przyrody:

- Góra Zelejowa , (nr ewid. 007), ustanowiony zarządzeniem Ministra Leśnictwa, z dnia 17 sierpnia 1954r. o powierzchni 67,0ha. Rezerwat przyrody nieożywionej .

Warunki ochrony; zabronione jest:

- Eksploatacja kamienia i innych kopalin,
- Wycinanie drzew i pobór użytków leśnych,
- Zbiór owoców i nasion drzew oraz krzewów,
- Zbiór ziół leczniczych, innych roślin lub ich części,
- Niszczenie gleby, wypas zwierząt gospodarskich,
- Polowanie, chwytanie, płoszenie i zabijanie zwierząt,
- Zanieczyszczanie terenu, wzniecanie ognia i zakłócanie ciszy,
- Umieszczanie tablic, napisów i innych znaków,
- Budowy urządzeń komunikacyjnych i innych.
- Przebywanie poza miejscami wyznaczonymi.

- Góra Rzepka , (nr ewid. 044), ustanowiony zarządzeniem MLiPD, z dnia 21września 1981r. o powierzchni 9,09ha. Rezerwat przyrody nieożywionej .

Warunki ochrony - zabronione jest :

- Niszczenie gleby, pozyskiwanie kopalin,
- Niszczenie śladów historycznego górnictwa kruszcowego,
- Niszczenie, uszkodzenie drzew, krzewów i innych roślin,
- Zbiór ziół leczniczych, innych roślin lub ich części,
- Pozyskiwanie ściółki, wypas zwierząt gospodarskich,
- Zmian stosunków wodnych,
- Polowanie, chwytanie, płoszenie i zabijanie zwierząt,
- Zanieczyszczanie terenu, wzniecanie ognia i zakłócanie ciszy,
- Umieszczanie tablic, napisów i innych znaków,
- Budowy urządzeń komunikacyjnych i innych,
- Przebywanie poza miejscami wyznaczonymi.

- Jaskinia Raj , (nr ewid. 034), ustanowiony zarządzeniem MLiPD, z dnia 05 października 1958r. o powierzchni 7,76ha. Rezerwat przyrody nieożywionej .

Warunki ochrony ; zabronione jest :

- Wycinanie drzew i pobieranie użytków drzewnych,
- Zmiana stosunków wodnych,
- Niszczenie szaty naciekowej, rozkopywanie namulisk jaskini,
- Pozyskiwanie kopalin oraz niszczenie gleby,
- Zbiór owoców i nasion drzew oraz krzewów,
- Zbiór ziół leczniczych, innych roślin lub ich części,
- Pozyskiwanie ściółki, wypas zwierząt gospodarskich,
- Niszczenie lub uszkodzenie drzew i innych roślin,
- Zanieczyszczanie terenu, wzniecanie ognia,
- Polowanie, chwytanie, płoszenie i zabijanie zwierząt,
- Umieszczanie tablic, napisów i innych znaków,

- Budowy urządzeń komunikacyjnych i innych,
- Przebywanie poza miejscami wyznaczonymi.

Pomniki przyrody

- Stopień skalny w Czerwonej Górze, ustanowiony zarządzeniem Nr 23/87 Wojewody Kieleckiego, z dnia 2 października 1987r. (nr ewid. 146).

Warunki ochrony pomników przyrody ; zabronione jest :

- Niszczenie obiektów przez rozbijanie i rozsadzanie ,
- Wchodzenie na skałki ,
- Rycie napisów i znaków,
- Umieszczanie napisów i znaków za wyjątkiem napisu o ochronie obiektu,
- Zanieczyszczenie terenu wokół obiektów
- Wszelkie prace w bliskim sąsiedztwie obiektów chronionych winny być uzgadniane z Wojewodą Świętokrzyskim .

Zasady ochrony przyrody i poszczególnych jej elementów o wysokiej wartości przyrodniczej określają obowiązujące przepisy prawa :

- ustawa z dnia 16 października 1991r. o ochronie przyrody ,
- rozporządzenie MOŚZNiL z dnia 6 kwietnia 1995r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U. z 1995r. Nr 41, poz. 214) ,
- rozporządzenie MOŚZNiL z dnia 6 stycznia 1995r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. z 1995r. Nr 13, poz. 61) ,

Obszar miasta z uwagi na wysokie walory przyrodnicze został uznany w koncepcji krajowej sieci ekologicznej (ECONET – PL) za fragment węzła ekologicznego o randze międzynarodowej (Obszar Świętokrzyski) .

Na taki model funkcjonowania przyrody nakłada się działalność człowieka , która powoduje zakłócenia w jej funkcjonowaniu poprzez tworzenie między innymi barier ekologicznych . Główną barierą ekologiczną na tym terenie jest droga krajowa E-7 . Również zakłócenia funkcjonowania przyrody powoduje górnictwo odkrywkowe oraz związane z nim przetwórstwo kopalin – powoduje trwałe przekształcenie i degradację powierzchni terenu .

❖ Zagrożenia funkcjonowania środowiska przyrodniczego

Obszar miasta Chęciny należy do jednych z bardziej przekształconych przez człowieka regionów województwa świętokrzyskiego, a wpływ czynników antropopresji widoczny jest w funkcjonowaniu ekosystemów przyrodniczych. Do głównych zagrożeń środowiska przyrodniczego należy zaliczyć tu :

- Arterie komunikacyjne o znaczeniu krajowym i regionalnym, utrudniające prawidłowe funkcjonowanie korytarzy i ciągów ekologicznych,
- Górnictwo odkrywkowe kopalin skalnych oraz związane z nim przetwórstwo surowców mineralnych,

- Zakłady cementowo wapiennicze zlokalizowane w bliskim sąsiedztwie miasta jako źródło zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego oraz alkalizacji gleb,
- Dzikie wysypiska odpadów stałych (składowiska w lasach, potokach, wyrobiskach poeksploatacyjnych kopalin mineralnych); szczególnie szkodliwe opakowania po detergentach, herbicydach, pestycydach itp.
- Źródłem zanieczyszczeń są również stosowane środków chemicznych do zwalczania szkodników w lasach i na gruntach polowych a także stosowanie nawozów mineralnych.
- Ponadto wszystkie obszary leśne na terenach źródłiskowych, wododziałach winny zostać uznane za wodochronne.

2.2.2. Uwarunkowania wynikające z funkcjonowania środowiska przyrodniczego

Użytkowanie i zagospodarowanie oraz zwiększenie terenów budowlanych w mieście Chęciny uwarunkowane jest :

- ✓ Formalną ochroną przyrody wynikającą z przepisów szczególnych ,
- ✓ Ochroną wód gruntowych i powierzchniowych,
- ✓ Ochroną ujęć wód podziemnych dla celów konsumpcyjnych – strefy pośredniej ochrony wewnętrznej i zewnętrznej ,
- ✓ Ochroną obszarów dolinnych narażonych na zalewanie wodami wezbraniowymi ,
- ✓ Ochroną obszarów dolinnych, podmokłych i łąkowych będących ostoją wielu chronionych gatunków roślin i zwierząt (głównie ptactwa) ,
- ✓ Ochroną gleb o najwyższych wartościach przyrodniczych (chronionych odpowiednimi przepisami prawa) ,
- ✓ Spadkami terenu powyżej 12% stwarzającymi znaczne ograniczenia w pozyskiwaniu terenów budowlanych ,
- ✓ Ochroną terenów leśnych ,
- ✓ Właściwością budowy geologicznej i rzeźby terenu ,
- ✓ Tendencją do tworzenia się zastoisk zimnego i wilgotnego powietrza, charakteryzującą się niekorzystnymi warunkami klimatycznymi dla funkcji mieszkaniowej i rekreacyjno – wypoczynkowej ,
- ✓ Płytkim występowaniem wód gruntowych .

2.3. Uwarunkowania wynikające z funkcjonowania środowiska kulturowego

2.3.1. Charakterystyka istniejących zasobów dziedzictwa kulturowego

❖ Rys historyczny

W dokumencie Bolesława Wstydlwego z 1257 r. dla Mikuły, podkomorzego sandomierskiego, wzmiankowana jest wieś Chęciny, ciesząca się immunitetem, a więc będąca być może osadą targową na prawie niemieckim. Były to Staroheciny, leżące na płn – zach od zamku chęcińskiego.

Zamek Chęciński

Zamek Chęciński wzmiankowany jest dopiero w 1306 r. w dokumencie Łokietka dla Muskaty, biskupa krakowskiego, jako centrum włości skupiającej 11 okolicznych wsi. Już wówczas przejął on funkcję ośrodka administracyjnego dawnego grodu kasztelańskiego w Małogoszczu.

W tamtym czasie był to zamek z domem mieszkalnym i dwoma wieżami o planie kolistym.

W pocz. XIV w. stanowił własność królewską, stał się siedzibą powiatu sądowego. Za panowania króla Władysława Łokietka powstał od wschodu budynek skarbcza (zwany obecnie kaplicą). Zamek był miejscem wieców i zjazdów rycerskich.

W II poł. XIV w. i w XV w. – stanowił więzienie stanu.

W k. XV w. i na pocz. XVI w. nastąpiła rozbudowa o zamek niższy i przedbramie. W 1569 r. wybudowano studnię na dziedzińcu, a w 1576 r. przebudowano przejazd bramny, wprowadzono krużganki wokół dziedzińca.

W II poł. XVI w. zamek stanowił siedzibę starostów.

Kolejne pożary: w k. XVI w. w czasie wojen szwedzkich w 1655 r., a w 1657 r. spowodowany przez wojsko Rakoczego – niszczyły zamek.

Odbudowany – nie powrócił już do poprzedniej świetności. W 1707 r. uległ ponownemu zniszczeniu, dekonstrukcja nastąpiła poprzez XVIII w., a w XIX w. stanowił już ruinę.

Pierwsze prace remontowe podjęto w I. 80 – tych XIX w.

Kolejne znaczące prace przypadły na lata 50 –te XX w. i od 1987 r. inicjowane przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Obecnie zamek Chęciński jest celem turystów z całej Polski (również turystów zagranicznych).

Miasto Chęciny

Na podgrodziu prawdopodobnie już w XIII w. powstała osada – owalnica – z placem targowym o osi dłuższej o przebiegu wschód – zachód, obejmującym obecny rynek. W okresie późniejszym pierzeja południowa placu została przesunięta na północ. Wschodni kraniec sięgał obecnych ulic Radkowskiej i Krzywej. Na zachodzie pokrywał się z osią obecnej ulicy Małogoskiej w okolicy zlokalizowanego klasztoru, zamknięty dawną ulicą Skośną.

Podstawowym czynnikiem miastotwórczym założenia Chęcin było górnictwo metali kolorowych (w tym szczególnie miedzi). Kopalnie chęcińskie były czynne przez cały wiek XV i XVI. Jednak w wieku XV i XVI górnictwo nie było już głównym zajęciem mieszkańców. O wiele większe znaczenie posiadały w tym czasie rzemiosło i handel.

Prawa miejskie otrzymały Chęciny w I ćw. XIV w., a w poł. XIV w. ustanowiono tu starostwo grodowe. Miasto lokowane było na skłonie góry, kościół powyżej nad miastem w kierunku południowym.

W układzie miasta dominowały ciągi ulic o kierunku wschód – zachód, powiązane z wlotami traktów handlowych.

W XV i XVI w. zabudowa Chęcin była drewniana, a domy murowane – nieliczne. Nie zachowały się materialne przekazy potwierdzające obwarowania miasta, być może otoczone było palisadą lub wałem ziemnym z bramami. Na środku rynku usytuowany był ratusz, który spłonął w poł. XV w.

Obecny kościół parafialny p.w. św. Bartłomieja i Jadwigi (pełnił tę funkcję od XV w.) – wzniesiony został ok. 1350 r. z fundacji króla Kazimierza Wielkiego, przy kościele była scholasteria i cmentarz.

W 1368 r. król Kazimierz Wielki ufundował kościół i klasztor franciszkanów, zlokalizowany w kierunku północno – wschodnim od rynku.

W XV w. miasto zamieszkiwali rzemieślnicy: tkacze, szewcy, górnicy, przetwórcy kopalni mineralnych (wiek XV to okres szczególnego rozwoju górnictwa i przetwórstwa), kupcy (Chęciny leżały na ważnych szlakach handlowych na Śląsk, do Krakowa).

W II poł. XV w. wzniesiono kościół i szpital św. Ducha.

W 1465 r. pożar miasta niszczy również zespół franciszkański, miasto podupadło gospodarczo.

W XVI w. Chęciny stały się ośrodkiem reformacji (z ruchem różnowierczym związany był m. innymi starosta Hieronim Szafraniec, Stanisław Dembiński). Przejęto wówczas Kościoły katolickie, w mieście odbywały się synody różnowiercze.

W I poł. XVI w. powstał prawdopodobnie nowy rynek, dolny (obecnie Pl. Żeromskiego). Za panowania Stefana Batorego w 1583 r. wzniesiono szkołę, która funkcjonowała do XVII w.

W II poł. XVI w. – nastąpiło zahamowanie rozwoju miasta . W tym okresie w mieście osiedlili się pierwsi Żydzi , których liczebność rosła przez wieki. Wzniesiono wówczas pierwszą synagogę (która nie zachowała się).

W XV i XVI w. w Chęcinach pojawiły się domy murowane . W 1570 r. wzniesiono dom „ Niemczówka” przy ul. Małogoskiej (zachowany do dziś). Nastąpiły przemiany w typie zabudowy. Przejazdy przy domach zaczęto zabudowywać i tworzyć sień przesklepioną – zapewniającą przejazd. Kolejna zmiana to budowa podcieni w XVI w. w północnej pierzei – murowanych , a we wschodniej – drewnianych (zlikwidowano wówczas przejazdy) co dało zwartą zabudowę rynku.

W XVII w. w Chęcinach było kilkadziesiąt domów murowanych, głównie w okolicy rynku. W tym okresie muratorzy i rzeźbiarze polscy, a także obcokrajowcy: Włosi, Falmandowie.

W I poł. XVII w. Chęciny były ośrodkiem powiatu i siedzibą starostwa grodowego. Rozwijało się górnictwo, przybywali cudzoziemcy ze Śląska, Olkusza a nawet Szkocji.

W 1640 r. – wybudowano synagogę we wschodniej części miasta (zachowaną do dziś). Postępowała judaizacja mieszkańców.

W 1644 r. nastąpiła lokacja klasztoru klarysek (kościół wzniesiono w 1685 r.)

W czasie wojen szwedzkich w 1655 r. miasto zostało zniszczone – a w nim ratusz i zamek. Ponownie było zniszczone przez wojska Rakoczego w 1657 r. , a mieszkańców zdziesiątkowała wówczas zaraza. W połowie XVIIw. podupadło górnictwo , stanowiące dotychczas ważny przyczynek rozwoju miasta.

W 1669 r. założono cmentarz żydowski (zachowany do naszych czasów).

W XVIIw. odbudowano klasztor i kościół franciszkanów (kosekrowany w 1685 r.)

Do budynków kościelnych parafialnych w XVII w. należały : plebania , scholasteria oraz organistówka).

XVIII w. – nie był dla Chęcin pomyślny.

Dwukrotny pożar w 1700 r. i 1731 r. uszkodził klasztor bernardynek . W 1745 r. kolejny pożar zniszczył miasto.

Nastąpił upadek handlu, wydobywania rud metali i marmurów.

Postępowała judaizacja miasta.

W XIX w. Chęciny należały do powiatu kieleckiego , wchodziły w skład Królestwa Kongresowego .

W pocz. XIX w. – kolejny pożar zniszczył miasto.

Ważnym faktem w dziejach Chęcin było przeprowadzenie wybudowania w latach 30 – tych XIX w. drogi bitej z Warszawy do Krakowa (przebiegała przez Radom, Szydłowiec, Kielce, Chęciny, Jędrzejów , Miechów).

Próby odbudowy górnictwa w XIX w. nie powiodły się .

W 1817 r. nastąpiła kasata klasztoru franciszkańskiego. W zespole tym umieszczono więzienie (czynne do 1927 r.).

W 1820 r. powstał plan regulacji Chęcin autorstwa geometry Mariana Potockiego. Wg. planu zrealizowano regulację zabudowy ulic i wyprostowanie osi we wschodniej części miasta.

W obrębie Starego Rynku zmieniono linię zabudowy południowego bloku rynku – przesunięto ją na północ. Zlikwidowano podcienia w zachodniej, wschodniej i północnej pierzei rynkowej.

W 1837 r. wzniesiono ratusz w południowej pierzei rynku.

W połowie XIX w. rozbudowano synagogę powiększając ją o piętrowy babiniec.

W 1842 r. powstał nowy cmentarz grzebalny (czynny do dziś).

W 1856 r. zbudowano schody z rynku do kościoła parafialnego (wg. Projektu budowniczego Aleksandra Dunin – Borkowskiego).

W 1905 r. kolejny pożar niszczy miasto.

Po wyzwoleniu w 1918 r. w okresie międzywojennym wykonano brukową nawierzchnię ul. Jędrzejowskiej oraz część Rynku, przystąpiono do budowy wodociągów, wprowadzono oświetlenie miasta, zadrzewiono górę zamkową, przeniesiono targowisko poza obręb miasta.

W czasie II wojny światowej Chęciny należały do Generalnej Guberni. Okres II wojny św. – to okres kolejnych zniszczeń. Hitlerowcy założyli we wschodniej części miasta getto, nastąpiła zagłada ludności żydowskiej stanowiącej znaczny procent mieszkańców.

W okresie powojennym w 1957 r. zbudowano nową szkołę, którą rozbudowano w 1960 r. i założono internat. Umieszczono w niej Technikum Mechaniczne i Zasadniczą Szkołę Metalową. Wykonano modernizację oświetlenia miasta. W latach 1971-74 przeprowadzono instalację wodociagową, wyasfaltowano główne ulice i oba rynki. Wokół historycznego założenia – zlokalizowano nowe osiedle od strony północno-zachodniej. W 1973 r. klasztor franciszkanów został adaptowany na hotel a w kościele umieszczono restaurację co funkcjonowało do 1991 r. .

Obecnie kościół i klasztor przekazano O.O. Franciszkanom przywracając funkcje kultowe.

Chęciny jako zespół urbanistyczno – krajobrazowy zostały wpisane do rejestru zabytków woj. Kieleckiego pod nr 264 dnia 15. II. 1967 r..

❖ **Dziedzictwo kulturowe miasta Chęciny - synteza**

Środowisko kulturowe miasta Chęciny współtworzy wiele istotnych zagadnień tworzących wyraziste oblicze kulturowe miasta.

Spis zabytków, obejmujący obiekty pod ścisłą ochroną konserwatorską wpisane do rejestru dóbr kultury jak i pozostałe będące w ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach zawiera 163 pozycje, z czego aż 102 znajdują się na terenie miasta Chęciny (jest to około 62 % ogólnej liczby zabytków znajdujących się na terenie gminy Chęciny).

Przy czym bardzo zróżnicowany podział funkcjonalny i ilościowy przedstawia się następująco:

Lp.	Typ obiektu, zespołu obiektów	Liczba
1.	Domy	82
2.	Cmentarze	2
	Zespoły domów	2
	Zespoły klasztorów	2
3.	Jatki	1
	Kościół	1
	Magazyn narzędzi ogniowych	1
	Mykwa	1
	Ratusz	1
	Spichlerz	1
	Stodoła	1
	Układ urbanistyczny	1
	Zajazd	1
	Zamek	1
	Zespół Bóżnicy	1
	Zespół Kościoła	1
	Zespół zagrody	1
	Zespół zajazdu	1
	Ogółem	102

Ogólną charakterystykę istniejących zasobów dziedzictwa kulturowego miasta Chęciny ilustrują:

- krajobraz kulturowy ukształtowany przez:

- **zespół urbanistyczno – krajobrazowy –**

miasto z czytelnym podziałem na staromiejską zabudowę o charakterze miejskim, z czworobocznym rynkiem i odchodzącymi z jego narożników ulicami, zespolone osią kompozycyjną z dominującymi ruinami zamku zlokalizowanymi na wzgórzu

- **charakterystyczne wnętrza urbanistyczne –**

na uwagę zasługują: Rynek główny (obecnie plac 2 – go Czerwca) z charakterystycznymi, piętrowymi kamieniczkami, trójkątny plac Żeromskiego oraz placzyk znajdujący się przy ul. Długiej usytuowany naprzeciw zabytkowej Bóznicy, wąskie uliczki opadające w kierunku północnym z zabudową zwartą, pierzejową o charakterze miejskim, schody terenowe (obecnie remontowane) prowadzące do Zespołu Kościoła Par. p.w. Św. Bartłomieja, z których rozpościera się widok na miasto i jego okolice

- **wielkie kompozycje krajobrazowe –**

Wzgórze Zamkowe i miasto Chęciny, Pasma Zelejowskie

- **kierunki ekspozycji miasta –**

otwarcia widokowe znajdujące się na niektórych trasach komunikacyjnych prowadzących do miasta, jak np.: z przedłużenia ul. Radkowskiej, z drogi nr 7 w okolicach przysiółka Wrzosa, z drogi prowadzącej do osiedla wielorodzinnego „Sosnówka, z polnej drogi prowadzącej do Zelejowej, z drogi wylotowej w kierunku Kielc, oraz z dawnej drogi na Kraków ;
dzięki usytuowaniu Chęciny u stóp Góry Zamkowej, a także dzięki ocalałej bryle zamku i niezmiennemu do XIXw. układowi przestrzennemu, miasto Chęciny zaliczyć można do zespołów o wybitnych walorach krajobrazowych; niezrównana panorama widziana od pñ., jawi się już z dala z drogi z Kielc, zyskując na kolejnych zbliżeniach

- **formę zamku obronnego –**

ruiny Zamku Królewskiego z dwoma wieżami o planie kolistym, niegdyś należący do zamków obronnych typu wyżynnego, co w dużym stopniu decydowało o wszelkich nieregularnościach obiektu, obecnie na jednej z wież znajduje się taras widokowy z którego rozciąga się widok na malownicze okolice gminy;
zabytek rangi krajowej wpisany decyzją z dnia 06 – 01 – 1988 r. Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach – Wydział Kultury i Sztuki – Wojewódzki Konserwator Zabytków do rejestru zabytków województwa kieleckiego ;
jeden z głównych symboli tożsamości kulturowej regionu

- **komponenty krajobrazu otwartego** -

dolina Chęcińska, pasmo Chęcińskie, pasmo Zelejowskie, Grzbiet Bolechowicki stanowiące wyróżnik przestrzenny miasta oraz formujący jego krajobraz naturalny; nieliczne lasy – budujące krajobraz naturalny leśny i leśno – rolny;

- **inne unikatowe** -

pozostałości działalności górniczej zapoczątkowanej w średniowieczu – kamieniołomy objęte ochroną rezerwatową, bądź proponowane do objęcia ochroną; pomniki przyrody ożywionej i nieożywionej, jaskinie Raj i Piekło; w namuliskach jaskini Raj stwierdzono istnienie siedziby ludzkiej ze starszej epoki kamienia (paleolit), co stanowi jeden z najstarszych śladów osadnictwa na ziemiach polskich i jest odkryciem unikalnym dla tej części kraju; jaskinia została wpisana do Rejestru dóbr kultury województwa kieleckiego w dniu 08-04-1967 r. pod numerem 482, Kl.lva, 2/1/482/67, odnowienia wpisu jaskini Raj do rejestru zabytków dokonano decyzją z dnia 1 września 1986 r. Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach – Wydział Kultury i Sztuki, Wojewódzki Konserwator Zabytków

- zasób materialnych wartości kulturowych:

- **obiekty archeologiczne** -

nadzorem archeologicznym są objęte takie części miasta jak: rynek (obecnie Plac 2 – go Czerwca), zamek, jaskinia Raj; na terenie miasta znajdują się liczne stanowiska archeologiczne będące śladami osad z poszczególnych epok (m.in. z epoki prehistorycznej, epoki kultury łużyckiej, epoki nowożytniej)

- **dziedzictwo architektoniczne** -

na uwagę zasługują: układ urbanistyczny, zamek z XIII w., zabudowa mieszkaniowa w obrębie najstarszej części miasta – zwłaszcza tzw. Niemczówka z XVI w., Ratusz, Zespół Kościoła par. p.w. św. Bartłomieja, Zespół Klasztoru Klarysek, Zespół klasztoru Franciszkanów, Zespół Bóżnicy z XVII w.;

- **dominanty** -

bryła zamku, Kościół par. p.w. św. Bartłomieja

- **miejsca pamięci narodowej** -

związane z udziałem miejscowej ludności w walce podczas II wojny św. – m.in. pomnik pamięci ofiarom zbrodni hitlerowskich i stalinowskich, obelisk – pomnik poświęcony partyzantom II wojny św.

2.3.2. Uwarunkowania wynikające z wartości środowiska kulturowego

Skuteczna ochrona wartości kulturowych miasta Chęciny warunkowana jest:

- ✓ Wykonaniem szczegółowego opracowania planistycznego dla obszarów znajdujących się w istniejących i proponowanych strefach ochrony konserwatorskiej, w celu uporządkowania tego terenu i nadania mu jednolitego charakteru;
- ✓ Wyeksponowaniem, uporządkowaniem i szerszym udostępnianiem najcenniejszych zasobów dziedzictwa kulturowego miasta;
- ✓ Aktywnym, pomysłowym i komercyjnym podejściem do zagadnienia ochrony wartości kulturowych, ponieważ niejednokrotnie tylko w ten sposób można pozyskać finansowe podstawy rewaloryzacji obiektów zabytkowych;
- ✓ Uporządkowaniem struktury własnościowej w obrębie starej, zabytkowej części miasta;
- ✓ Wzrostem społecznej świadomości wartości tradycji kulturowych.

2.4. Uwarunkowania wynikające z jakości życia mieszkańców

2.4.1. Charakterystyka stanu istniejącego

Demografia – stosunki ludnościowe

Według danych statystycznych miasto Chęciny na koniec 1999r. zamieszkiwało 4306 osób, w tym 2145 kobiet. Liczba ta w ostatnich latach uległa niewielkiemu wzrostowi z 4267 osób w 1990r. do 4306 osób w. 1999r. Tak, więc odnotowano wzrost ogólnej liczby ludności o blisko 1%. Sytuacja ta wpłynęła również na wzrost gęstości zaludnienia miasta z 302,2osób/ km² w 1990r. do 304,9osób / km² w 1999r. przy średniej wojewódzkiej w 1999r. wynoszącej dla terenów miejskich województwa 1117,8 osób / km². Należy również zwrócić uwagę na duże zróżnicowanie gęstości zaludnienia w układzie przestrzennym miasta.

Wskaźnikami charakteryzującymi sytuację demograficzną miasta są :

- Wspomniana już gęstość zaludnienia ,
- Ruch naturalny ludności ,
- Ruch migracyjny ludności ,
- Struktura według ekonomicznych grup wiekowych ,
- Współczynniki demograficzne (feminizacji , dzietności , starości , obciążenia demograficznego oraz starości demograficznej) .

Procesem kształtującym liczbę ludności jest ruch naturalny ludności wyrażany przez liczbę urodzeń i liczbę zgonów w danym roku . I tak, przyrost naturalny badanego obszaru w ostatnich latach ma tendencję malejącą z + 4,8‰ w 1990r. do + 1,4‰ w 1997r. podobnie jak w byłym województwie kieleckim z tą różnicą , że w byłym województwie przyrost naturalny w 1997r. osiągnął wartość zerową . Obecnie malejący przyrost naturalny świadczyć może o zbliżającym się procesie depopulacji społeczeństwa .

Saldo migracji na terenie miasta Chęciny w analizowanym okresie jest dodatnie (w przeciwieństwie do obszarów miejskich byłego województwa kieleckiego) – wynoszące + 20osoby, co w praktyce oznacza, że więcej ludzi osiedla się na terenie miasta niż z niego emigruje. W strukturze migracji dominuje napływ ludności szczególnie z terenów miejskich (37 osób) – migracja z dużych zatłoczonych miast. Dowodzi temu, iż Chęciny stają się sypialnią dla Kielc. W strukturze wiekowej wśród ludności migrującej przeważają osoby młode w wieku mobilnym . Podobny model migracji obserwowany jest na terenie województwa świętokrzyskiego .

Obecnie w mieście* korzystniej niż w dawnym województwie przedstawia się struktura ludności wg ekonomicznych grup wiekowych. Ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowi 28,96% (woj. świętokrzyskie 26,3%) - ogólnej liczby ludności , ludność w wieku produkcyjnym – 57,3% (woj. świętokrzyskie 57,8%) ludność w wieku poprodukcyjnym – 13,57% (woj. świętokrzyskie 15,9%) . Wysoki udział ludności w wieku produkcyjnym powoduje podaż rąk do pracy na lokalnym rynku pracy (duża liczba bezrobotnych i pobierających zasiłki socjalne) sytuacja ta może się znacznie pogorszyć po wejściu

ludności najmłodszej w wiek mobilny. Tak , więc najważniejszym celem do zrealizowania w najbliższych latach winna być polityka prowadząca do tworzenia nowych miejsc pracy .

Gminę Chęciny charakteryzują korzystne w stosunku do województwa świętokrzyskiego współczynniki demograficzne (poza współczynnikiem feminizacji i obciążenia demograficznego):

1. Współczynnik dzietności – 50,5 % (woj. świętokrzyskie – 45,4%),
2. Współczynnik starości – 24,0 % (woj. świętokrzyskie – 27,5%),
3. Współczynnik obciążenia demograficznego – 74,5 (woj. świętokrzyskie – 73,0%)
4. Współczynnik starości demograficznej – 10,2 %(woj. świętokrzyskie – 15,9%),
5. Współczynnik feminizacji – 102 (woj. świętokrzyskie – 104) .

• łącznie z gminą

Stan infrastruktury społecznej

❖ Oświata i wychowanie

Wg. stanu na 1.09.1999 r. na obszarze miasta Chęciny funkcjonuje 1 Samorządowe Przedszkole z 5 oddziałami, mieszczące się w budynku murowanym wyposażonym w pełną infrastrukturę techniczną.

Niewielka liczba placówek przedszkolnych jest spowodowana postępującym bezrobociem rodziców dzieci, rosnącymi kosztami pobytu dzieci w tych placówkach, zmniejszeniem liczby dzieci w wieku przedszkolnym, a także trudnościami finansowymi gminy jako organu prowadzącego.

Na terenie miasta funkcjonuje aktualnie 1 szkoła podstawowa wyposażona w pełny zakres infrastruktury technicznej. Szkoła posiada internat oraz stołówkę. Jest również wyposażona w pracownię internetową.

Analiza losów absolwentów szkół podstawowych w gminie Chęciny w latach 1994-1998 wskazuje na zmniejszające się zainteresowanie profilem ogólnym szkół ponadpodstawowych.

Od 1 września 1999 r. na terenie miasta w wyniku reformy oświaty i wychowania rozpoczęły działalność 2 gimnazja, mieszczące się w szkole podstawowej i Zespole Szkół Ponadpodstawowych.

Funkcjonujący na terenie miasta Zespół Szkół Ponadpodstawowych posiada następujące profile:

- Liceum Zawodowe,
- Liceum Ogólnokształcące,
- Technikum Mechaniczno – Elektryczne,
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa,
- Technikum Mechaniczno – Elektryczne

Największa liczba uczniów uczęszczała w roku szkolnym 1998/1999 do Technikum Mechaniczno – Elektrycznego, najmniej do Liceum Zawodowego.

Szkoła posiada internat i stołówkę.

Zespół Szkół Ponadpodstawowych cieszy się popularnością nie tylko wśród młodzieży z gm. Chęciny, ale również wśród młodzieży z gmin sąsiednich, takich jak: Sitkówka – Nowiny, Sobków, Małogoszcz, Jędrzejów, Kielce, Nowa Słupia, Pińczów, Włoszczowa, Krasocin, Łopuszno.

Liczba bezrobotnych absolwentów szkół ponadpodstawowych w mieście Chęciny, w latach 1995 - 1998 wg. WUS w Kielcach, kształtowała się następująco:

[Obszar nieczytelny]				
M. Chęciny	19	23	15	9

W roku 1999 wprowadzono reformę systemu edukacji, która wprowadziła trzy poziomy nauczania powszechnego: podstawowy, gimnazjalny i licealny.

Ocena tych zmian będzie możliwa dopiero po trzech i sześciu latach, zarówno w zakresie efektów edukacyjnych, jak i funkcjonowaniu infrastruktury oświatowej.

❖ Ochrona zdrowia

Na terenie miasta Chęciny działają w ramach usług zdrowia przychodnia oraz Wojewódzki Specjalistyczny Zespół Opieki Zdrowotnej Gruźlicy i Chorób Płuc w Czerwonej Górze.

Przychodnia posiada poradnię ogólną, poradnię „K”, gabinet stomatologiczny. Mieści się w nowym budynku, wyposażonym w pełną infrastrukturę techniczną.

Wojewódzki Specjalistyczny Zespół Opieki Zdrowotnej Gruźlicy i Chorób Płuc w Czerwonej Górze rozpoczął działalność w 1971 roku. Jest obiektem o znaczeniu ponadlokalnym.

Posiada 10 oddziałów na 525 łóżek (pacjentów). Posiada oddział leczenia chorób płuc, oddział wewnętrzny, oddział urologiczny.

Zatrudnionych jest ogółem :

- personel wyższy szpitala (lekarze, farmaceuci) – 112 osób,
- personel średni (pielęgniarki, rentgenolodzy) – 294 osoby,
- personel niższy (salowe, pomoc laboratoryjna) – 135 osób,
- administracja – 39 osób,
- pracownicy gospodarczy – 132 osoby.

Przy szpitalu znajduje się osiedle mieszkaniowe domów wielorodzinnych oraz funkcjonuje żłobek, przedszkole, hotel pracowniczy (60 mieszkań), sklep spożywczo – przemysłowy. Zespół szpitalny wraz z zabudową mieszkaniową oraz usługami publicznymi i komercyjnymi, zapleczem infrastrukturalnym stanowi dobrze zorganizowaną małą strukturę przestrzenną.

Mieszkańcy miasta korzystają również z całej gamy usług zdrowia znajdujących się w aglomeracji kieleckiej.

Bazując na korzystnych warunkach przyrodniczych i kulturowych i tworząc w obrębie miasta na bazie tych elementów sprawnie funkcjonujący organizm turystyczny, można zakładać wzrost popytu na usługi rehabilitacji, jak również na podstawowy zakres usług zdrowia.

❖ **Kultura, wypoczynek, sport**

Na terenie miasta działa Miejsko – Gminny Ośrodek Kultury. W okresie letnim organizowane są przy współudziale Miejsko - Gminnego Ośrodka Kultury w Chęcinach i Urzędu Miasta i Gminy w Chęcinach cykliczne imprezy kulturalne, takie jak:

1. Wytopki ołowiu w skansenie w Tokarni – czerwiec,
2. Dożynki w Tokarni – czerwiec,
3. Dni Chęciny w ramach których organizowane są m. innymi: turnieje rycerskie , imprezy sportowo – rekreacyjne itp. – maj, czerwiec.
4. Zamkowe Spotkania z Muzyką – sierpień

Ponadto Miejsko – Gminny Ośrodek Kultury organizuje:

- przegląd widowisk jasełkowych,
- koncert Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy ,
- konkursy plastyczne,
- spotkania Klubu Seniora,
- w czasie lata „Lato w mieście”, w czasie zimy – „Zima w mieście”

W Czerwonej Górze i Chęcinach działają świetlice wiejskie, w ramach których organizowane są zajęcia dla dzieci i młodzieży.

W zabytkowym budynku zlokalizowanym przy ul. Małogoskiej w Chęcinach zwanym „Niemczówka” od roku 1977 funkcjonowało Muzeum Górnictwa Chęcińskiego. Obecnie odbywają się tam, tylko w sezonie od maja do października, wystawy geologiczne regionu Chęcińsko - Kieleckiego. Obiekt ten jest przykładem renesansowego budownictwa świeckiego. Posiada ciekawe wnętrza oraz zewnętrzny dziedziniec, który mógłby służyć jako np. letnia kawiarnia (obecnie jest nie zagospodarowany).

Inną atrakcją udostępnioną od roku 1972 r. dla turystów jest „Jaskinia Raj”. Położona przy międzynarodowej trasie E – 77, w pobliżu Kielc jest masowo odwiedzana przez turystów, a szczególnie przez wycieczki szkolne.

Na obszarze miasta istnieją następujące obiekty sakralne:

1. Kościół p.w. św. Bartłomieja w Chęcinach,
2. Klasztor sióstr Klarysek w Chęcinach,
3. Klasztor sióstr Bernardynek w Chęcinach,
4. Klasztor i Kościół Franciszkanów p.w. Podwyższenia Krzyża Św w Chęcinach.

Przy szkole podstawowej działa Klub Sportowy „Piast”.

Stan gospodarki

❖ Usługi komercyjne

W stosunku do gminy największa koncentracja usług komercyjnych występuje w mieście Chęciny.

Do lipca 1999 r. na terenie miasta Chęciny zarejestrowanych było 340 przedsiębiorstw, co stanowi 48 % ogólnej liczby zarejestrowanych przedsiębiorstw, która wynosi 702.

W zakresie usług rzemiosła i usług bytowych odnotowano 177 przedsiębiorstw, w zakresie usług handlu i gastronomii 163.

W strukturze usług komercyjnych dominują handel stacjonarny, usługi wszelkiego typu. Największa koncentracja usług komercyjnych występuje w obrębie starego miasta i Czerwonej Góry.

W większości usługi prywatne są prowadzone w obiektach mieszkalnych. Sieć sklepów jest dobrze rozwinięta, jednak są to placówki niewielkie, o niskim standardzie wyposażenia.

Sektor usługowy jest w Polsce uznawany za barometr przemian gospodarczych i wraz z okresem wychodzenia Polski z okresu przejściowego i wzrostem gospodarczym, udział sektora usługowego będzie rósł, czego dowodem są Chęciny.

Podmioty gospodarcze wg. sektorów na terenie miasta Chęciny wg WUS w Kielcach w latach 1995 – 1998:

Rok	Ogółem	Sektor Publiczny	Sektor Prywatny
1995	215	9	204
1996	222	12	210
1997	265	12	253
1998	274	12	262

❖ Turystyka

Miasto Chęciny jest wyjątkowo atrakcyjne pod względem turystycznym ze względu na wspaniałe warunki kulturowe oraz przyrodnicze.

W wykonanych dotychczas opracowaniach planistycznych dla terenu województwa teren gminy uznany został jako obszar o dużym potencjale turystycznym położonym w funkcjonalnej strefie rozwoju.

Baza noclegowa jest decydującym ogniwem zagospodarowania turystycznego.

Według danych WUS w Kielcach, baza noclegowa na terenie gminy Chęciny w tym również w mieście Chęciny w latach 1994 – 1998 przedstawiała się następująco :

Rok		Liczba Obiektów	Liczba miejsc noclegowych	Liczba miejsc noclegowych w tym całorocznych
1994		2	224	178
1995	A	3	254	178
	B	-	-	-
	C	3	254	178
1996	A	3	520	178
	B	-	-	-
	C	3	520	178
1997	A	2	213	178
	B	-	-	-
	C	2	213	178
1998		3	281	Brak danych

A. obiekty ogółem B. hotele pensjonaty C. pozostałe

W schronisku młodzieżowym przy Zespole Szkół Ponadpodstawowych w Podzamczu mieści się 60 miejsc noclegowych SSM, które dostępne są w okresie od IV - X. Zajazd turystyczny „Raj” posiada 30 miejsc noclegowych.

Na obszarze miasta Chęciny bazę gastronomiczną otwartą (ogólnodostępną) na potrzeby turystów stanowią następujące obiekty:

- restauracja i kawiarnia „Raj”,
- restauracja „Pod zamkiem”,
- oraz nieliczne punkty małej gastronomii.

Bazę gastronomiczną zamkniętą (środowiskową) stanowi stołówka Zespołu Szkół Ponadpodstawowych.

Aktualny stan bazy noclegowej wskazuje na brak obiektów o średnim i niższym standardzie świadczonych usług tj. hoteli, moteli. Zaspokojenie szybko rosnących potrzeb w zakresie bazy noclegowej i żywieniowej wymaga wsparcia inicjatyw „ małego biznesu”. Gastronomia w mieście Chęciny nie sprostuje potrzebom turystyki, zwłaszcza w okresie nasilenia ruchu turystycznego, poziom obsługi, choć ostatnio uległ poprawie budzi zastrzeżenia w porównaniu z innymi krajami o tradycjach turystycznych. Ocena sieci gastronomicznej na terenie miasta Chęciny prowadzi do wniosku, że jej dotychczasowy rozwój ma charakter żywiolowy, w efekcie czego powstają jednostki o różnym standardzie usług, ale ich gama jest uboga, często nie trafiona.

Ruch turystyczny wg danych WUS w Kielcach w latach 1995-1998 kształtował się następująco:

Rok		Korzystający z noclegów	Udzielone usługi lub wynajęte pokoje
1995	A	9527	X
	B	-	-
	C	9527	17878
1996	A	830	X
	B	-	-
	C	830	13446
1997	A	7791	X
	B	-	-
	C	7791	14655
1998		7922	16471

A. obiekty ogółem B. hotele pensjonaty C. pozostałe
X – wypełnienie tabeli jest niemożliwe lub niecelowe

Szok cenowy wywołany komercjalizacją turystyki, brak dotacji, słabo rozwinięta baza turystyczna, mało rozpropagowane walory kulturowo – przyrodnicze miasta oraz przejściowy, nadmierny wzrost zainteresowania turystyką zagraniczną wyjazdową powoduje, że ruch turystyczny w Chęcinach w obecnym czasie nie jest tak wielki jakiego można by się spodziewać.

Na terenie miasta występują następujące formy turystyki: turystyka weekendowa oraz turystyka krajoznawcza. Zeleńowa posiada szczególne walory przyrodniczo - krajobrazowe pozwalające na rozwój agroturystyki.

Inną formą wypoczynku występującą na terenie Chęcin jest turystyka krajoznawcza. W tym celu zostały wytyczone szlaki turystyczne (niebieski, zielony, żółty, czarny) przebiegające przez atrakcyjne krajobrazowo i kulturowo miejsca Chęcin.

Najczęstszym klientem biorącym udział w turystyce krajoznawczej są wycieczki szkolne. Wpływa to z dydaktycznych walorów atrakcji turystycznych miasta Chęciny. Ta grupa klientów sprawia, że szczyt ruchu turystycznego przypada na maj i wrzesień. Przez Zarząd Świętokrzyskich i Nadnidziańskich Parków Krajoznawczych została opracowana w formie poradnika ścieżka przyrodnicza „Chęciny-JaskiniaPiekło-Szewce”, która niebawem zostanie oznaczona w terenie.

❖ Przemysł

Na obszarze miasta Chęciny występuje przemysł wydobywczy i przetwórstwo surowców mineralnych (zgodnie z tradycją tego regionu), mający negatywny wpływ na środowisko przyrodnicze i krajobraz miasta.

Na terenie miasta Chęciny funkcjonują następujące zakłady przemysłowe związane z przemysłem wydobywczym:

1. Zakład górniczo – przetwórczy „Jaźwica” zatrudniający około 110 osób, pracujący dla budownictwa, drogownictwa i przemysłu hutniczego o powierzchni ponad 55ha i rocznym wydobyciu około 304 tys. Mg kruszywa (1996 r.) oraz produkcji 225 tys. Mg nawozów wapniowo – magnezowych,
2. Pińczowskie Zakłady Kamienia Budowlanego s.a. w Pińczowie – kopalnia „Zygmuntówka”.

Zakłady wydobywcze mają charakter ponadlokalny, bowiem ich produkty są przeznaczone dla obszarów szerszych niż gmina.

Przeprowadzona analiza rejestru podmiotów gospodarczych miasta Chęciny wykazała 13 zakładów drobnego przemysłu i wytwórczości.

W zakresie wytwórczości najwięcej jest zakładów produkujących materiały budowlane oraz zakładów kamieniarskich. Nie są to jednak jednostki o dużym znaczeniu ponadlokalnym.

Możliwości chronienia zakładów i utrzymywania poziomu zatrudnienia ze strony władz samorządowych są praktycznie znikome; można rozważać warianty odmiennego wykorzystania terenów upadających zakładów.

Większa część miasta jest chroniona ze względu na niezwykle warunki przyrodnicze i kulturowe i jest to czynnik hamujący rozwój przemysłu na terenie Chęcin.

Mieszkalnictwo

W strukturze miasta przeważa zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, uzupełniającą jest zabudowa zagrodowa. Zabudowa zagrodowa dominuje tylko w obrębie Zelejowej. W strukturze miasta Chęciny można wyodrębnić następujące dzielnice mieszkaniowe:

- starą śródmiejską, w której dominuje zabudowa mieszkaniowa zwarta, nierzadko zabytkowa – jednorodzinna, wielorodzinna,
- osiedle mieszkaniowe domów jednorodzinnych „Północ” (z 1982 r.):
- osiedle mieszkaniowe domów wielorodzinnych „Sosnówka”,
- osiedle mieszkaniowe domów jednorodzinnych przy ul. Partyzantów,
- Zelejową – dominujący rodzaj zabudowy – zagrodowa, uzupełniający rodzaj zabudowy – mieszkaniowy jednorodzinny,
- Zatropie – dominujący rodzaj zabudowy - zagrodowa,
- Sitkówkę – dominujący rodzaj zabudowy - mieszkaniowa jednorodzinna,
- Czerwoną Górę - zabudowa wielorodzinna, zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna,
- Dobrzączkę – dominujący rodzaj zabudowy - mieszkaniowa jednorodzinna, uzupełniający rodzaj zabudowy - zagrodowa,
- Panek – dominujący rodzaj zabudowy - mieszkaniowa jednorodzinna

Na terenie miasta nie funkcjonują spółdzielnie mieszkaniowe.

Zasoby mieszkaniowe stanowiły na terenie miasta Chęciny w roku 1998 1196 mieszkań od roku 1994 liczba ta nieznacznie zwiększyła się.
W latach 1994 – 1998 wg WUS w Kielcach oddano do użytku:

Stan zasobów	1994	1995	1996	1997	1998
Mieszkania	1175	1182	1186	1192	1196
Izby	4007	4030	4061	4095	4117
Pow. użytkowa W tys.m ²	73211	73781	74532	75223	75767

Standarty mieszkaniowe w mieście Chęciny w latach 1994 – 1998 pogorszyły, co ilustruje poniższa tabelka:

Standarty	1994	1995	1996	1997	1998
I. osób w 1 mieszkaniu	4,15	4,16	4,10	4,08	4,04
I. osób na 1 izbę	1,17	1,18	1,16	1,18	1,15
Pow. użytkowa w m² na:					
1 mieszkanie	69,4	69,2	69,1	69,0	68,4
1 osobę	16,7	16,6	16,9	16,8	16,9

Widzi się konieczność polepszenia standartów - wymianę starej, substandartowej powierzchni mieszkaniowej. Standarty jakości mieszkań (powierzchnia użytkowa na mieszkanie, osobę) są nadal niskie – znacznie mniejsze od – także niskich – standartów dla obszarów woj. kieleckiego.

Szczególnie źle wygląda sytuacja w zakresie standartów jakości mieszkań w obrębie starego miasta Chęciny, gdzie budynki zabytkowe znajdują się w fatalnym stanie technicznym.

O procesie kształtowania się zabudowy mieszkaniowej wiele mówi analiza aktywności budowlanej wykonanej na podstawie wydanych pozwoleń na budowę w latach 1996 – 1999.

Wynika z niej, że:

- Od roku 1996 wydano 68 decyzji o pozwoleniu na budowę budynków kubaturowych.
- Najwięcej pozwoleń na budowę wydano w roku 1997 – 31, z czego tylko na budowę budynków jednorodzinnych – 23.
- Od 1996 r. do roku 1999 zaobserwowano wzrost ruchu budowlanego.
- Najwięcej zabudowy mieszkaniowej powstało na Zelejowej, osiedlu Północ, Sitkówce oraz na obszarze centrum miasta – ul. Szkolna, Małogoska.

Aspekty obronne

Istotne znaczenie dla bezpieczeństwa i ochrony mieszkańców miasta mają przedsięwzięcia z zakresu obrony cywilnej, jakie należy uwzględnić na różnych poziomach działań związanych z zagospodarowaniem przestrzennym gminy, ze szczególnym uwzględnieniem ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i wymagań w toku działalności inwestycyjnej w oparciu o wytyczne wojewódzkich służb zarządzania kryzysowego, ochrony ludności i spraw obronnych.

Do przedsięwzięć z zakresu obrony cywilnej należy:

- budowie ochronne ,
- urządzenia specjalne do przeprowadzania odkażania i dezaktywacji sprzętu,
- alarmowanie i powiadamianie mieszkańców w przypadku zagrożeń,
- zaciemnianie i wygaszanie zewnętrznego oświetlenia
- zaopatrzenie w wodę w warunkach specjalnych,
- zachowanie odpowiednich wymagań dotyczących formy przestrzennej i struktury wewnętrznej zabudowy.

2.4.2. Uwarunkowania wynikające z jakości życia mieszkańców

Na terenie miasta zachodziły takie niekorzystne procesy demograficzne jak:

- Malejący przyrost naturalny ludności miasta,
- Słaby poziom wykształcenia ludności ; tylko 2,4 % ludności związanej z rolnictwem posiada wykształcenie wyższe ,
- Niekorzystny w stosunku do woj. świętokrzyskiego współczynnik obciążenia demograficznego .

Do korzystnych procesów demograficznych zaliczyć można :

- Wysoki udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności , który w najbliższych latach będzie spadał ,
- Wyższy niż średnio w województwie wskaźnik dzietności i starości demograficznej,
- Wzrost ogólnej liczby ludności w ostatnim dziesięcioleciu,
- Dodatni przyrost naturalny,
- Dodatnie saldo migracji ludności.

Na tle wyżej przedstawionych uwarunkowań demograficznych poprawa jakości życia mieszkańców na terenie miasta Chęciny warunkowana jest:

- ✓ Poszerzeniem zakresu świadczonych usług publicznych – szczególnie usług sportu i rekreacji, a co za tym idzie zwiększeniem dostępności do tego rodzaju usług;
- ✓ Wzmocnieniem aktywności gospodarczej mieszkańców miasta poprzez rozwijanie drobnych zakładów produkcyjno – usługowych, sieci usług turystycznych ;
- ✓ Przeprowadzeniem remontów i modernizacji starych zasobów mieszkaniowych na terenie miasta Chęciny;
- ✓ Stworzeniem warunków dla lepszego wykorzystania infrastruktury technicznej poprzez jej racjonalną rozbudowę i modernizację;
- ✓ Wyrównaniem dysproporcji w obsłudze infrastruktury technicznej na obszarze miasta.
- ✓ Wykreowaniem podaży i popytu na formy rekreacji wypoczynku ;
- ✓ Umocnieniem funkcji wypoczynku sobotnio – niedzielnego, a także utworzeniem w Chęcinach centrum obsługi ruchu turystycznego (informacja, gastronomia, schronisko, itp.);

- ✓ Rozwojem działalności gospodarczej, podporządkowanej zachowaniu wartości środowiska przyrodniczego, które stanowi główny walor turystyczny

2.5. Uwarunkowania wynikające, ze stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej

2.5.1. Charakterystyka stanu istniejącej rolniczej przestrzeni produkcyjnej

❖ Wstęp

Miasto Chęciny zalicza się do obszarów województwa świętokrzyskiego o najłagodniejszych warunkach rozwoju funkcji rolniczej. Rozwój rolnictwa determinują również wymogi ochrony środowiska określone w planie ochrony Chęcińsko – Kieleckiego Parku Krajobrazowego. Według rejonizacji przyrodniczo – glebowej województwa kieleckiego położone jest w regionie Chęcińskim, który charakteryzuje się niekorzystnymi warunkami przyrodniczymi dla rozwoju funkcji rolniczej. Na przeważającym terenie występują średnio korzystne warunki wodne (w województwie korzystne) oraz glebowe – wskaźnik jakości i przydatności rolniczej użytków rolnych wynosi 32,3 pkt. (województwo 51,1). Ogólny wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej wynosi 46,0 pkt (województwo 67,9). Występują tu niewielkie możliwości rozwoju intensywnej gospodarki rolnej , którą ograniczają przede wszystkim niedobory wody w glebie oraz słabe pod względem bonitacyjnym gleby. Najbardziej ekonomiczna będzie tutaj produkcja zbóż i ziemniaka . Rolnictwo miasta Chęciny kwalifikuje się jako tradycyjne, półsamozaopatrzeniowe, drobnoskalowe, półtowarowe o przewadze produkcji zwierzęcej, będące pod wpływem silnych procesów urbanizacyjnych .

❖ Wartość rolnicza i przyrodnicza gleb

W strukturze zasobów środowiska przyrodniczego najważniejszym elementem są gleby. Ich wartość przyrodniczą i gospodarczą przedstawiono w części przyrodniczej opracowania („Ekofizjografia miasta i gminy Chęciny”), natomiast w tej części skupiono się na aspekcie ochronnym gleb .

Zgodnie z ustawą z dnia 3 lutego 1995r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych ograniczenia i skutki finansowe w zakresie zagospodarowania na cele nie rolne odnoszą się do następujących gruntów :

- Gleby IIIa i IIIb klasy bonitacyjnej (ściśle chronione) – występują w niewielkich obszarach. Ogólne na terenie miasta zajmują 2,5% ogólnej powierzchni gruntów rolnych . Przeznaczenie na cele nierolne tych gruntów o powierzchni powyżej 0,5ha wymaga zgody MOŚZN i L .
- Gleby IV a i IV b klasy bonitacyjnej występujące większymi lub mniejszymi kompleksami na terenie miasta – chronione warunkowo przed wyłączeniem z produkcji rolnej . Przeznaczenie na cele nierolne arealu powyżej 1ha wymaga zgody Wojewody . Na terenie gminy zajmują ok. 22% użytków rolnych .
- Gleby pochodzenia organicznego V i VI klasy bonitacyjnej – skupiające się głównie w obrębie użytków zielonych . Podlegają ochronie prawnej przed przeznaczeniem na cele nierolne oraz ochronie przed wyłączeniem z produkcji rolniczej , połączonym ze skutkami finansowymi jeśli mają być przeznaczone na cele inwestycji

infrastrukturalnych lub pod budowę zbiorników wodnych albo eksploatację kopalin mineralnych .

- Ochronie przed wyłączeniem z produkcji rolnej wymagają również takie elementy rolniczej przestrzeni produkcyjnej jak : torfowiska , oczka wodne , drogi dojazdowe do pól i rowy melioracyjne .

Przeznaczenia powyższych gruntów na cele nie rolne dokonuje się w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego .

❖ Struktura użytkowania gruntów

W strukturze użytkowania ziemi przeważają użytki rolne zajmujące 67,1% ogólnej powierzchni miasta, lasy i grunty leśne zaś stanowią 16,6% . W ramach użytków rolnych grunty orne zajmują 71,8% , łąki i pastwiska – 25,0% a sady jedynie 3,2% .

❖ Kierunki specjalizacji produkcji rolnej

Pod względem rolniczego użytkowania ziemi w mieście Chęciny dominuje kierunek połowy z udziałem łąk i pastwisk, w którym łąki i pastwiska zajmują 25,0% powierzchni użytków rolnych .

Podstawowym kierunkiem produkcji roślinnej w mieście jest uprawa zbóż szczególnie jęczmienia oraz pszenicy uzupełniającym jest natomiast uprawa okopowych (ziemniaków) .

Kierunkiem produkcji zwierzęcej jest hodowla bydła głównie mlecznego a następnie trzody chlewnej .

Reasumując kierunkiem produkcji rolnej jest wielokierunkowy system produkcji a więc , zbożowo – okopowy z udziałem bydła i trzody chlewnej .

Wg spisu rolnego z ogólnej liczby 228 indywidualnych gospodarstw rolnych 72 tj. 31,6% posiada kierunek produkcji rolnej mieszany , 91 tj. 39,9% - roślinny a 6 gospodarstw tj. 2,6% zwierzęcy .

Rolnictwo miasta posiada surowcowy charakter o czym świadczy mała ilość zakładów rolno – spożywczych, które w dużym stopniu uzależnione jest od pośrednika w obrocie artykułami rolnymi. Aktualna struktura produkcji jest wypadkową warunków przyrodniczych i możliwości jej zbytu w najbliższym otoczeniu rolnika . Mało wykorzystane są warunki współpracy ekonomicznej z odległymi i chłonnymi rynkami zbytu , co jest między innymi spowodowane rozdrobnieniem produkcji i brakiem samoorganizacji rolników poprzez tworzenie tzw. grup producenckich, które

zajmowałyby się organizacją zbytu płodów rolnych (oferowanie odbiorcy towaru tej samej wysokiej jakości) oraz hurtowym nabywaniem środków do produkcji rolnej; z pominięciem pośredników.

❖ Stosunki agrarne

Niekorzystnym elementem dla rozwoju rolnictwa obok złych warunków glebowych jest nadmierne rozdrobnienie indywidualnych gospodarstw rolnych – średnia powierzchnia gospodarstwa wynosi 2,6ha i jest niższa od średniego gospodarstwa w dawnym województwie kieleckim – 4,6 ha. Sektor indywidualnych gospodarstw rolnych widać 62,1% arealu użytków rolnych w mieście. Z analizy struktury wielkościowej gospodarstw wynika, iż na badanym obszarze dominują gospodarstwa małe i średnie do 5ha. Często są one rozproszone w kilku odległych od siebie działkach.

Sytuacja jest znaczącą barierą poprawy efektywności gospodarowania i dostosowania do wymogów i jakości produkcji standardów europejskich. Utrudnia to również efektywne wykorzystanie maszyn polowych czego wynikiem jest bardzo niska mechanizacja rolnictwa (6,4 ciągnika na 100ha użytków rolnych), co w konsekwencji doprowadza do niskiej towarowości i dochodowości gospodarstw.

Klasyfikuje to rolnictwo miasto Chęciny jako: tradycyjne, półsamozaopatrzeniowe, drobnoskalowe, półtowarowe o przewadze produkcji zwierzęcej.

❖ Stosunki demograficzne

Spośród ludności zamieszkującej miasto Chęciny, a posiadającej indywidualne gospodarstwo rolne 223 osoby zawodowo czynnych pracuje w swoim gospodarstwie rolnym. Wskaźnik zatrudnienia na 100ha użytków rolnych kształtuje się na poziomie 23 osoby. Wg danych Małopolskiego programu rozwoju wsi i rolnictwa optymalne potrzeby pracujących na tym obszarze kształtować powinny się na poziomie 20 – 25 osób na 100ha użytków rolnych.

2.5.2 Uwarunkowania wynikające ze stanu istniejącej rolniczej przestrzeni produkcyjnej

- ✓ Podstawowym elementem zabudowy rolniczej jest skupiona zabudowa zagrodowa w obrzeżach starej części miasta oraz ciągnąca się wzdłuż głównych dróg tworząc charakterystyczne rzędowniki lub ulicówki w północnej części miasta (Zelejowa, Panek, Czerwona Góra). Powyższy układ zabudowy z towarzyszącym mu rozdrobnieniem i silną szachownicą gruntów stwarza barierę organizacyjną i przestrzenną dla lokalizacji większych obszarowo gospodarstw towarowych . Przeprowadzenie zmian przestrzenno - strukturalnych wymaga wielu przekształceń między innymi pełnej komasacji wymiany gruntów . Przemian wymagają również elementy zabudowy usługowej w obrębie rolnictwa . Większość obiektów jest niekorzystnie zlokalizowana przez co dostępność do nich jest ograniczona. Na uwagę zasługuje zbyt mała sieć obiektów usługowych z zaplecza rolniczego.
- ✓ Rozwój terenów wiejskich na obszarze miasta Chęciny, możliwy jest w oparciu o stworzenie nowych miejsc pracy na własnym terenie. Nowe miejsca pracy mogą powstać w przetwórstwie rolno – spożywczym, drobnym przemyśle i rzemiośle, inwestycjach komunalnych oraz w turystyce i rekreacji .
- ✓ Jednym z kierunków rozwoju winno być rolnictwo ekologiczne, które bardzo dobrze koresponduje z funkcją turystyczno - rekreacyjną obszaru wskazanego do rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej. Największe bariery we wdrożeniu tego programu rozwoju tkwią w braku środków finansowych i w tym kierunku oczekuje się zmian w systemie kredytowania czyli stworzenia atrakcyjnych warunków finansowania tych przedsięwzięć (problem ogólnokrajowy) oraz pozyskiwania środków z funduszy europejskich.
- ✓ Na tle zaistniałej sytuacji, na którą składa się dotychczasowy stan zagospodarowania przestrzennego miasta, oraz silne oddziaływanie nowych czynników gospodarczych związanych z procesami integracji w skali europejskiej, istnieje potrzeba przeorientowania trendów rozwojowych zagospodarowania miasta Chęciny. Jak już wcześniej wspomniano polecany rozwój sprowadza się do aktywizowania wielofunkcyjnego rozwoju; popularyzacji idei rozwoju agroturystyki, nasycenia sieci osadniczej funkcjami produkcyjnymi w sferze przetwórstwa rolniczego, a także produkcji i usług nierolniczych.
- ✓ Połączenie funkcji produkcji żywności w małych gospodarstwach rolnych z obsługą agroturystyczną stwarza szansę ekonomicznego wykorzystania znacznej nadwyżki siły roboczej zamieszkującej miasto; zwłaszcza, że rolnicy dysponują budynkami mieszkalnymi przekraczającymi często potrzeby własnej rodziny . Wyposażenie ich w dodatkową infrastrukturę oraz podniesienie standardu spowoduje, iż staną się one bazą wypoczynkową ludności preferujących agroturystykę.

2.6. Uwarunkowania wynikające ze stanu gospodarki leśnej

2.6.1. Charakterystyka gospodarki leśnej

Leśnictwo jako dział gospodarki narodowej łączy w sobie dwa aspekty niezbędne do właściwego zaspokojenia potrzeb społecznych :

- Element produkcyjny ,
- Element przyrodniczy .

Lasy i grunty leśne wg ewidencji gruntów na dzień 1 stycznia 1999r. zajmują 16,6% ogólnej powierzchni gminy . Z ogólnej powierzchni leśnej gminy zajmującej 234ha lasy będące własnością Skarbu Państwa zajmują – 39,7% . Pozostałe lasy są w posiadaniu osób fizycznych , wspólnot gruntowych oraz Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa . Lasy Państwowego Gospodarstwa Leśnego jak i pozostałe zarządzane są przez Nadleśnictwo Kielce (obręb Dyminy) podlegające Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Radomiu . Bogactwo występujących tu siedlisk oraz unikalna wartość lasów sprawiły , iż całość obszarów leśnych i nie tylko została objęta obszarową ochroną prawną w postaci Chęcińskiego – Kieleckiego Parku Krajobrazowego . Tak , więc określona prawnie powyższa funkcja lasów ogranicza w pewnym stopniu działalność gospodarczą , a stwarza korzystne warunki dla rozwoju turystyki i rekreacji . Występujące na tym terenie lasy państwowe zgodnie z zarządzeniem Nr 136 MOŚZNIŁ, z dnia 16 października 1997r. pełnią funkcję lasów ochronnych, z uwagi na położenie w odległości 10km od granicy administracyjnej miast posiadających ponad 50tys. mieszkańców . Stan zdrowotny lasów należy uznać za średni, gdzie całość lasów państwowych zaliczona została do strefy zagrożeń przemysłowych .

Podstawowym aktem prawnym , który reguluje zasady prowadzenia gospodarki leśnej w lasach jest ustawa o lasach z dnia 28 września 1991r. Natomiast dodatkowo w lasach Państwowego Gospodarstwa Leśnego gospodarkę leśną reguluje również Zarządzenie Nr 11 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 14 lutego 1995r. w sprawie doskonalenia gospodarki leśnej na podstawach ekologicznych . Postanowienia tego zarządzenia w pełni są respektowane przez wprowadzenie ich do planów urządzenia lasów . Zasady gospodarki leśnej na terenach Lasów Państwowych określa Planu urządzenia lasów państwowych Nadleśnictwa Kielce ważny na lata 1 stycznia 1999r. – 31 grudzień 2008r. Lasy nie stanowiące własności Skarbu Państwa nie posiadają aktualnie Uproszczonego planu urządzenia lasów, który określałby zasady gospodarki leśnej . Nadzór administracyjny nad lasami niepaństwowymi sprawuje Starosta Powiatu Kieleckiego . Ważnym elementem „ Studium ...” odnośnie lasów w powiązaniu z powyższymi dokumentami jest problem zwiększania lesistości poprzez wyznaczenie terenów pod zalesienie . W „Wojewódzkim programie zwiększania lesistości do roku 2020 potrzeby zalesieniowe gminy Chęciny nie zostały wstępnie określone a gmina została zaliczona do obszarów objętych w tym zakresie krajowymi preferencjami . Obszary wskazane pod zalesienie zostały przedstawione w studium na mapie kierunków zagospodarowania przestrzennego, które wynikają z istniejących uwarunkowań.

Głównym celem zagospodarowania lasów porastających obszar badań i sąsiednich winno być zachowanie ich wartości przyrodniczo – krajobrazowych , sukcesywna renaturalizacja obszarów zniekształconych i zdegradowanych oraz wzbogacenie ich wartości ochronnych , naukowo –dydaktycznych i turystyczno – rekreacyjnych . Nadają się w dużym stopniu do tworzenia parków leśnych oraz rozwoju turystyki pieszej i rowerowej . Aby spełnić powyższe cele należy szczególną uwagę zwrócić na stan zdrowotny lasów , który jest wypadkową oddziaływania wielu zagrożeń .

Do głównych zagrożeń lasów miasta należą :

- Uszkodzenia drzewostanów powodowane nadmierną emisją pyłów i gazów pochodzących z tzw. emisji wysokiej ,
- Zaśmiecania terenów leśnych w pobliżu jednostek osadniczych i szlaków turystycznych ,
- Zagrożenie pożarowe szczególnie w okresach suszy ,

2.6.2. Uwarunkowania wynikające ze stanu gospodarki leśnej

Główne uwarunkowania wynikające z gospodarki leśnej to:

- ✓ Niski stopień lesistości miasta;
- ✓ Bogactwo siedliskowo – drzewostanowe lasów warunkujące charakterystyczny dla nich mikroklimat ;
- ✓ Przewaga lasów państwowych, która gwarantuje prawidłową gospodarkę leśną na tym obszarze ;
- ✓ Wysoka wartość ekologiczna lasów spowodowała , iż włączone zostały one w obręb Chęcińskiego – Kieleckiego Parku Krajobrazowego

2.7. Uwarunkowania wynikające z prawa własności gruntów

2.7.1. Charakterystyka struktury własności

Głównym dysponentem ziemi na terenie miasta Chęciny jest sektor indywidualnych gospodarstw rolnych. Włącznie z właścicielami działek rolniczych 59,4% ogólnej powierzchni gminy. Pozostali właściciele gruntów to:

- Państwowe Gospodarstwo Leśne – 6,2% powierzchni miasta,
- Skarb Państwa – 1,06% ,
- Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa – 5,6% ,
- Gminy i związki międzygminne – 1,9% .

2.7.2. Uwarunkowania wynikające ze struktury własnościowej

Grunty będące własnością Skarbu Państwa, AWRSP oraz stanowiące mienie komunalne znajdują się w dużym rozproszeniu i w większości są to tereny leżące poza obszarami potencjalnego rozwoju zabudowy.

Układ taki stwarza następujące ograniczenia rozwoju przestrzennego miasta:

- ✓ Utrudnia pozyskiwanie terenów pod inwestycje, co może powodować rezygnację potencjalnych inwestorów gospodarczych pożądanym na terenie miasta;
- ✓ Komplikuje istniejącą strukturę agrarną ograniczającą możliwość zwiększenia arealu gospodarstw rozwojowych;
- ✓ Stwarza utrudnienia przy lokalizacji usług publicznych i urządzeń infrastruktury technicznej.

2.8. Uwarunkowania wynikające z zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych

Wojewódzki rejestr zadań rządowych i samorządu województwa nie uwzględnia zadań wynikających z programów ponadlokalnych i regionalnych celów publicznych odnoszących się do miasta Chęciny.

Nie zależnie jednak od wyżej stwierdzonego stanu formalnego, zadaniami służącymi realizacji ponadlokalnych celów publicznych są:

- ✓ Realizacja gazyfikacji wspólnie z gminami Morawica i Sitówka Nowiny w ramach opracowanego programu gazyfikacji;
- ✓ Budowa magistrali wodociągowej łączącej projektowane ujęcie wody w Żemikach z Kielcami (w przypadku realizacji zbiornika Chęciny);
- ✓ Budowa II jezdni drogi nr 7 relacji Warszawa – Kraków;
- ✓ Budowa obejścia Chęcin w ciągu drogi krajowej nr 763

2.9. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego funkcjonowania systemu transportowego

2.9.1. Charakterystyka istniejącego systemu transportowego

Miasto Chęciny położone jest w północnej części gminy Chęciny. Zlokalizowane jest przy granicy z gminą Sitkówka – Nowiny jednocześnie zajmując centralne położenie w gminie oraz kluczową rolę komunikacyjną.

Przez teren miasta przebiegają 2 trasy tranzytowe – droga nr 763 i nr 763. Są to drogi obciążone znacznym ruchem kołowym, a w tym ruchem ciężarowym. Stanowią one znaczną uciążliwość zarówno dla mieszkańców przyległej zabudowy jak i przyjezdnych (wycieczek).

Na terenie ścisłego centrum (ryнку) krzyżuje się wiele kierunków komunikacyjnych. Tu także zlokalizowane są przystanki zarówno komunikacji miejskiej jak i PKS.

Centrum miasta praktycznie zawierające się w obszarze rynku, obsługiwane jest przez system prostokątnie wytrasowanych, wąskich ulic o zawężonych chodnikach. W związku z niewystarczającą przestrzenią komunikacyjną zgodnie z powszechnie stosowanymi zasadami organizacji ruchu na niektórych ulicach wprowadzono ruch jednokierunkowy i zakazy zatrzymywania się.

Jednocześnie wokół rynku koncentruje się życie publiczne miasta. Tu znajdują się najważniejsze urzędy, zdecydowana większość sklepów i usług (niekiedy wyłącznie tutaj). Tu występują największe potoki ruchu pieszego. Podstawowym problemem obsługi centrum Chęcin jest fakt, że na obszarze rynku skupia się zbyt wiele różnorodnych relacji i funkcji:

- ruch kołowy tranzytowy,
- ruch lokalny,
- ruch dostawczy,
- ruch komunikacji zbiorowej wraz ze zlokalizowanymi na rynku przystankami,
- ruch pieszy,
- ruch okazjonalny turystyczny.

Ww funkcje mają do dyspozycji nie urządzone, zbyt szczupły obszar. W związku z tym występują znaczne uciążliwości nie tylko dla uczestników ruchu ale i mieszkańców przyległej zabudowy. Ruch kołowy zbyt głęboko penetruje wewnątrz ścisłej zabudowy gdzie nie ma wystarczającej ilości miejsc postojowych. Szczególnie dotkliwie odczuwa się uciążliwości związane z ruchem autokarów.

Z drugiej strony nie sposób nie zauważyć, że to właśnie przyjezdni wprowadzają ożywienie i stanowią szansę rozwoju ekonomicznego. Należy starannie rozważyć możliwość wyrugowania ruchu tranzytowego w tym szczególnie ciężarowego. Ograniczyć ruch lokalny. Całkowicie przebudować płytę Rynku, przystosowując ją do wymogów ruchu pieszego.

2.9.2. Uwarunkowania wynikające z funkcjonowania systemu transportowego

Poprawa warunków funkcjonowania układu transportowego miasta Chęciny warunkowana jest:

- ✓ Rozbudową drogi nr 7 do parametrów S2/2;
- ✓ Przekształceniem Rynku w obszar ograniczonego ruchu kołowego;
- ✓ Poprawą warunków bezpieczeństwa ruchu kołowego i pieszego;
- ✓ Zmniejszeniem uciążliwości komunikacyjnych generowanych przez trasy komunikacyjne (ograniczenie tranzytu przez miasto, ograniczenie ruchu ciężarowego);
- ✓ Dokończeniem realizacji wewnętrznych układów komunikacyjnych;
- ✓ Poprawą stanu technicznego dróg w gminie;
- ✓ Usunięciem braków w obsłudze komunikacyjnej trudno dostępnych, peryferyjnie położonych, często atrakcyjnych terenów miasta;
- ✓ Wykształceniem systemu ścieżek rowerowych, tras rekreacji pieszej;
- ✓ Rozbudową sieci stacji paliw i stacji obsługi MOP;
- ✓ Budową parkingów w tym turystycznych;
- ✓ Poprawą obsługi miasta liniami komunikacji MZK i PKS (podwyższenie standardu obsługi komunikacji zbiorowej);
- ✓ Rozwojem prywatnych form przewozów pasażerskich;
- ✓ Przyrostem środków finansowych wobec oczekiwań w stosunku do tempa i zakresu rozwoju systemu transportowego.

2.10. Uwarunkowania wynikające z uzbrojenia technicznego

2.10.1. Charakterystyka stanu uzbrojenia

❖ W zakresie systemu wodociągowego

Istniejący na terenie miasta system wodociągowy oparty jest prawie w całości o własne udokumentowane zasoby wód podziemnych i aktualnie w małym procencie uzależniony jest od zewnętrznych źródeł zasilania i systemów zaopatrzenia w wodę.

Do sieci wodociągowej rozdzielczej wynoszącej 19.0km podłączono już 820 gospodarstw domowych.

Według danych statystycznych województwa Świętokrzyskiego na koniec 1998 roku liczba ludności w mieście korzystająca z wodociągu w liczbach bezwzględnych wynosiła 4200, co stanowi 99.4% ludności ogółem.

83% gospodarstw domowych zaopatrywanych jest w wodę poprzez **wodociąg grupowy „Chęciny”**. Długość sieci wodociągowej wynosi 13.3km. do której przyłączone jest 679 gospodarstw domowych.

Wodociąg zasilany jest z ujęcia w Gościńcu (zasadnicze) o wydajności $Q=117\text{m}^3/\text{h}$ i ujęcia Góra Zamkowa (awaryjne) o wydajności $Q=30\text{m}^3/\text{h}$. Ujęcie wody w Gościńcu sprzężone jest z ujęciem wody „Góra Zamkowa”.

Wodociąg działa w układzie: studnia wiercona-zbiornik terenowy-sieć wodociągowa. Zbiornik wyrównawczy jest tylko przy ujęciu „Góra Zamkowa”, czyli jest końcowym dla ujęcia „Gościńiec”, a początkowym dla ujęcia „Góra Zamkowa”. W obu przypadkach jest jednostopniowe podnoszenie wody.

Woda z obydwu ujęć pod względem własności fizyko-chemicznych oraz bakteriologicznych nie budzi zastrzeżeń i jest używana do picia i na potrzeby gospodarcze bez uzdatniania. Na ewentualny wypadek pogorszenia się jej jakości bakteriologicznej na obydwu ujęciach przewidziano dezynfekowanie podchlorynem sodu.

Stan formalnoprawny ujęć w Gościńcu i Górze Zamkowej

- ujęcie „Gościńiec” posiada zatwierdzone zasoby eksploatacyjne w kategorii B decyzją Wydziału Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach znak: GT.8530/2/78 z dnia 13.01.1978r. w wielkości $Q_E=117\text{m}^3/\text{h}$ przy depresji $s=22,5\text{m}$.

- ujęcie „Góra Zamkowa” (teren miasta) posiada zatwierdzone zasoby eksploatacyjne w kategorii B decyzją CUG znak: KDH/401/K/4810/62 z dnia 29.09.1962r. w wielkości $Q_E=30\text{m}^3/\text{h}$ przy depresji $s=7\text{m}$.

- eksploatacja ujęć „Gościńiec” i „Góra Zamkowa” odbywa się na podstawie pozwolenia wodnoprawnego udzielonego przez Wydział Ochrony Środowiska Urzędu

Wojewódzkiego w Kielcach decyzją OS.I-6210/3/96 z dnia 24.01.1996r. ważną do końca 2001r. w zakresie ilości pobieranej wody i miejscowości przeznaczonych do zaopatrzenia w ramach wodociągu grupowego „Chęciny” tj: Chęciny, Skiby, Polichno, Podpolichno, Radkowice, Gościniec, Zelejowa, Sitkówka oraz osiedle przyszpitalne w Czerwonej Górze.

Łączny pobór wody przedstawia się następująco:

$$Q_{\text{sr.dob.}}=2147,0 \text{ m}^3/\text{dobę}$$

$$Q_{\text{max.dob.}}=5089,0 \text{ m}^3/\text{dobę}$$

$Q_{\text{max.godz.}}=147,0 \text{ m}^3/\text{h}$ tj. do wysokości zatwierdzonych zasobów eksploatacyjnych łącznie z obydwu ujęć;

- ujęcia wody posiadają bezpośrednie strefy ochrony sanitarnej w granicach ogrodzenia terenu stacji wodociągowych;

- brak ustanowionych stref ochrony pośredniej wewnętrznej i zewnętrznej ujęć.

Ponadto na terenie miasta:

- miejscowość Dobrzączka zaopatrywana jest w wodę w ilości: $Q_{\text{sr.d}}=7$, $Q_{\text{maxd}}=10,5 \text{ m}^3/\text{d}$ od Zakładów Cementowo-Wapienniczych „Nowiny” w Sitkówce k. Kielc., które posiadają pozwolenie wodnoprawne znak: OS-I-6210/235/93 z dnia 30.11.93r., wydane przez Urząd Wojewódzki w Kielcach na pobór wody dla potrzeb własnych i pododbiorców. Długość sieci wodociągowej 0,6km, liczba przyłączy 8 szt.
- miejscowość Sitkówka-Bolechowice zaopatrywana jest w wodę z ujęcia wody należącego do Zakładów Cementowo-Wapienniczych „Nowiny”.
- miejscowość Panek zaopatrywana jest w wodę w ilości $14,5 \text{ m}^3/\text{d}$ z ujęcia wody Pińczowskich Zakładów Kamienia Budowlanego” Bolechowice”.
- Szpital na Czerwonej Górze Wojewódzkiego Specjalistycznego Zespołu Opieki Zdrowotnej Gruźlicy i Chorób Płuc w Kielcach oraz osiedle przyszpitalne zaopatrywane jest w wodę z dwóch ujęć tj:

1) ujęcie w Dobrzączce, które stanowią dwie studnie, zasadnicza o wydajności $Q=40,0 \text{ m}^3/\text{h}$ oraz awaryjna o wydajności $Q=40,0 \text{ m}^3/\text{h}$. Ujęcie przeznaczone jest do zaopatrzenia w wodę szpitala i osiedla przyszpitalnego. Obecnie ujęcie zaopatruje w wodę tylko szpital. Zużycie wody przez szpital wynosi $208,73 \text{ m}^3/\text{dobę}$.

Woda ze studni głębinowej gromadzona jest w zbiorniku żelbetowym ziemnym o poj. $2 \times 25 \text{ m}^3$. Ze zbiornika poprzez pompy płaskie woda tłoczona jest do zbiornika wieżowego o poj. 96 m^3 zlokalizowanego 400m. od budynku stacji wodociągowej. Ze zbiornika woda grawitacyjnie zasila obiekt szpitala, osiedle mieszkaniowe oraz zbiornik wody ppoż.

Woda ze względu na ponadnormatywne zawartości związków żelaza, manganu jest uzdatniana na odżelaziaczo-odmanganiaczach w stacji uzdatniania wody.

Stan formalnoprawny ujęcia wody

- studnia zasadnicza o zasobach eksploatacyjnych w kategorii B, wynoszących $Q_E=40,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $s=9,4 \text{ m}$. zatwierdzonych decyzją znak: OS.II.8530/46/89 z dnia 10.07.1989r.

- studnia awaryjna nr 2 o zasobach eksploatacyjnych wynoszących $Q_E=40,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $s=9,4 \text{ m}$

- eksploatacja ujęcia "Dobrzączka" odbywa się na podstawie pozwolenia wodnoprawnego znak: ROS.IX-6210/40/98 z dnia 19.03.1998r. ważnego do końca 2000r. w zakresie ilości pobieranej wody.

Pobór wody przedstawia się następująco:

$$Q_{\text{sr.dob.}}=422,0 \text{ m}^3/\text{dobę}$$

$$Q_{\text{max.dob.}}=448,0 \text{ m}^3/\text{dobę}$$

$$Q_{\text{max.godz.}}=40,0 \text{ m}^3/\text{h}$$

- brak ustanowionej strefy ochrony pośredniej ujęcia

2) ujęcie „Sitkówka” - zasadnicze o wydajności $Q=35\text{m}^3/\text{h}$ zaopatrujące w wodę obecnie osiedle przyszpitalne. Zużycie wody wynosi $55,77\text{m}^3/\text{dobę}$, w tym sprzedaż $25,93\text{m}^3/\text{dobę}$ dla potrzeb „Jaskini Raj” oraz mieszkańców Sitkówki –Czerwona Góra. Ujęcie to jest sprzężone z ujęciem dla potrzeb Kamieniołomu „Jaźwica” – stanowiącym ujęcie awaryjne o wydajności $Q=53,0\text{m}^3/\text{h}$. Z ujęcie tego poprzez sieć wodociagową zaopatrywani są w wodę mieszkańcy Sitkówki-Jaźwica. Łącznie wykonanych zostało 82 sztuki przyłączy.

Stan formalnoprawny ujęcia wody w Sitkówce

-ujęcie posiada zasoby eksploatacyjne zatwierdzone w kategorii B decyzją Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach znak: GT.I-8530/47/81 z dnia 18.11.1981r. w wielkości $Q_E=35,0 \text{ m}^3/\text{h}$, przy depresji $s=27 \text{ m}$.

-na eksploatację i pobór wody z tej studni zostało wydane przez Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach pozwolenie wodnoprawne znak: OS.III-7211/152/87, ważne do końca 2000r.

Pobór wody przedstawia się następująco:

$$Q_{\text{sr.dob.}}=709,7 \text{ m}^3/\text{dobę}$$

$$Q_{\text{max.dob.}}=840,0 \text{ m}^3/\text{dobę}$$

$$Q_{\text{max.godz.}}=35,0 \text{ m}^3/\text{h}$$

- brak ustanowionej strefy ochrony pośredniej ujęcia

Oba ujęcia „Sitkówka” i „Dobrzączka” pracują niezależnie i eksploatacja każdego z nich nie oddziałuje na drugie.

Eksploatacją systemów wodociagowych na terenie miasta Chęciny zajmuje się Zakład Gospodarki Komunalnej w Chęcinach.

W ocenie systemu zaopatrzenia miasta w wodę należy wymienić wiele cech pozytywnych a mianowicie:

- Miasto posiada dobrze rozwiniętą sieć wodociagową obejmującą prawie 100% istniejącej zabudowy.
- Zasoby wód podziemnych oraz wydajność urządzeń źródłowych nie stanowią ograniczeń w rozwoju miasta.
- Wodociąg grupowy „Chęciny” poprzez który zaopatrywana jest większość mieszkańców miasta Chęciny korzysta z zasobów wód podziemnych, które są wodami dobrej jakości i odpowiadają wymogą określonym dla wód pitnych (bez uzdatniania), jedynie zachodzi potrzeba okresowego chlorowania.
- Ujęcia dla potrzeb wodociągu grupowego „Chęciny” posiadają zatwierdzone zasoby wodne oraz aktualne pozwolenia wodnoprawne w zakresie ilości pobieranej wody i miejscowości przeznaczonych do zaopatrzenia w wodę oraz na eksploatację urządzeń do poboru wody.

Mankamentem obecnego systemu zwodociagowania jest:

- Brak ustanowionych stref ochrony ujęć wody „Góra Zamkowa”, „Gościńiec”, „Dobrzączka”, „Sitkówka”. Położenie ujęć w stosunku do potencjalnych źródeł bakteriologicznego skażenia wody jest niekorzystne. Nad warstwą wodonośną brak jest warstwy ochronnej. Ujęcia powinny podlegać szczególnej ochronie. Istotną sprawą jest wprowadzenie zmian dotychczasowego użytkowania na tych terenach, zapewnienie ochrony jakości wody ujęć poprzez ustanowienie stref ochrony pośredniej wewnętrznej i zewnętrznej ujęć oraz przestrzeganie i wprowadzenie w życie obowiązujących tam zakazów i ograniczeń.

❖ **W zakresie systemu kanalizacyjnego**

Odprowadzanie ścieków sanitarnych

Zorganizowany system odprowadzania i oczyszczania ścieków bytowo-gospodarczych na oczyszczalnię ścieków w Radkowicach istnieje tylko w centralnej części miasta.

Według danych statystycznych woj. kieleckiego na dzień 31.12.98r. liczba ludności obsługiwana przez oczyszczalnię ścieków (osadniki) w liczbach bezwzględnych wyniosła 1100, co stanowi 25,5 % ludności miasta ogółem. Ilość ścieków odprowadzanych z gospodarstwach wynosi 400 m³/d. Długość sieci kanalizacyjnej wynosi 6,5 km., liczba wykonanych przykanalików około 400 sztuk .

Od września 1999 roku ścieki odprowadzane są na nowo wybudowaną mechaniczno-biologiczną oczyszczalnię ścieków w Radkowicach zlokalizowaną 1500 m. od istniejących osadników ścieków. Oczyszczalnia ta za pomocą nowo wybudowanego kolektora przejęła z nich ścieki. Na oczyszczalnię ścieki w ilości 732 m³/dobę (w tym niekontrolowany dopływ ścieków z posesji i wód deszczowych) spływają grawitacyjnie z

terenu miasta. Po pełnym oczyszczeniu odpływają do istniejącego rowu, będącego odpływem wód ze stoku Zalejowa. Głównym odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest rzeka Bobrza.

Budowę oczyszczalni podzielono na dwa etapy:

- I etap dla przepustowości $Q_{dtr}=562,5 \text{ m}^3/\text{d}$ (2500MR), uwzględniający ilość ścieków doprowadzanych do tymczasowej oczyszczalni oraz umożliwiający przyjęcie ścieków dowożonych z osadników przydomowych.
- II etap dla przepustowości $Q_{dtr}=1118,6 \text{ m}^3/\text{d}$ (4300÷5000MR), umożliwiający doprowadzanie do oczyszczalni ścieków z miejscowości: Skiby, Radkowice, Gościńiec.

Alternatywą wykorzystania II etapu oczyszczalni w Radkowicach jest doprowadzenie do niej ścieków kanalizacją z innych miejscowości bliżej i korzystniej usytuowanych np.: Starochęciny, Przymiarki, Lipowica i innych z okolic Chęcin.

Ścieki odprowadzane do odbiornika oczyszczane są na oczyszczalni w skład której wchodzi następujące urządzenia:

- pompownia ścieków
- krata z piaskownikiem
- komora rozdzielcza
- komora napowietrzania wielofunkcyjna składająca się z komory: defosfatacji, denitryfikacji i nitryfikacji
- osadnik wtórny
- koryto pomiarowe
- pompownia osadu recyrkulowanego
- komora pomiarowo-rozdzielcza
- zbiornik osadu
- składowisko osadu odwodnionego
- punkt zlewny nieczystości płynnych

Podczas eksploatacji oczyszczalni powstają następujące odpady stałe:

- skratki / ze zlewni nieczystości płynnych /
- piasek
- osady

Osad odwadniany jest w stacji mechanicznego odwadniania osadu.

Składowisko osadu odwodnionego przewidziano jako obiekt awaryjny w przypadku braku możliwości wywozu osadu odwodnionego na wysypisko śmieci w Promniku. /np. okres zimowy/. Do składowania odwodnionego piasku i skratek wykorzystywane są dwa pojemniki przejezdne.

Istnieje też możliwość rolniczego wykorzystania odwodnionego osadu, ale decyzję w tej sprawie będzie można podjąć po badaniu otrzymanego osadu.

Na odprowadzanie oczyszczonych ścieków komunalnych z terenu miasta Chęciny i sołectw: Skiby, Radkowice, Gościniec ze zrealizowanej mechaniczno-biologicznej oczyszczalni do cieku Jaźwiczanka będącego dopływem rzeki Bobrzy w ilości ($Q_{\text{śr.dob.}}=680,0 \text{ m}^3/\text{dobę}$, $Q_{\text{max.dob.}}=940,0 \text{ m}^3/\text{dobę}$, $Q_{\text{max.godz.}}=72,3 \text{ m}^3/\text{h}$) oraz na eksploatację urządzeń służących do oczyszczania ścieków wydane zostało przez Starostwo Powiatowe w Kielcach decyzją znak: RO.II.6210-41/99 z dnia 1999.10.01 pozwolenie wodnoprawne ważne do 30 sierpnia 2002 roku.

Burmistrz Gminy i Miasta Chęciny zobowiązany został w okresie obowiązywania pozwolenia wodnoprawnego do zlikwidowania starych osadników – dotychczasowej mechanicznej oczyszczalni ścieków.

Zorganizowany ale tylko o charakterze lokalnym system odprowadzania ścieków posiadają:

- Szpital w Czerwonej Górze, gdzie ścieki w ilości $Q_{\text{śc.}}=396 \text{ m}^3/\text{dobę}$ z urządzeń socjalnych i sanitarnych szpitala, kuchni szpitalnej, pralni szpitalnej, hotelu i przedszkola trafiają na zmodernizowaną w 1998 roku oczyszczalnię ścieków pełniącą obecnie funkcję podczyszczalni ścieków. Podczyszczone ścieki szpitalne odprowadzane są do kanalizacji na terenie gminy Sitkówka-Nowiny i dalej do miejskiej oczyszczalni ścieków. Do 1998r. Szpital w Czerwonej Górze eksploatował oczyszczalnię ścieków mechaniczno-biologiczną. Częściowo podczyszczone ścieki odprowadzane były do cieku Bobrzyczka.

Rozwiązanie techniczne obejmuje oczyszczanie mechaniczne ścieków na kratkach i osadniku wstępnym oraz ich ciągłą dezynfekcję podchlorynem sodu na odpływie.

Dla odprowadzenia ścieków z wybudowanej w 1998r. podczyszczalni wykorzystano istniejącą kanalizację sanitarną zrzutową wybudowaną w latach 60 i 70-tych, o średnicach $\phi 150$, $\phi 300$, $\phi 400$ o łącznej długości 2,3km.

W ciągu roku na podczyszczalni powstaje:

- 23 m^3 „skratek”
- 50 m^3 osadu przefermentowanego, zdezynfekowanego i odwodnionego .

Worki z osadem wywożone są na utwardzony plac, gdzie układane są na paletach. Dalsze suszenie trwa przez 3 miesiące. Następnie worki z osadem wywożone są przez MPO Kielce na wysypisko śmieci w Promniku, na podstawie umowy Nr 368 z dnia 01.06.1996r.

Skratki” z oczyszczalni utylizowane są w Okręgowej Spalarni Odpadów Szpitalnych w Skarżysku-Kamiennej, zgodnie z umową Nr 14/98 z 10.02.98r.

- Jaskinia Raj wraz z hotelem, gdzie ścieki odprowadzane są na oczyszczalnię komunalną dla Kielc w gminie Sitkówka Nowiny.
- Stacja Paliw w Chęcinach, gdzie ścieki deszczowo- przemysłowe po uprzednim oczyszczeniu mechanicznym na osadnikach odprowadzane są do rowu przydrożnego. Stacja posiada pozwolenie wodnoprawne ważne do końca 2005 roku
- Kielecka Kopalnia Surowców Mineralnych w Kielcach, która posiada pozwolenie wodnoprawne, znak: OS-I-6210/38/97 z dnia 24.03.1997r., ważne do końca 2003r. na

odprowadzanie wód opadowych, wód z odwodnienia powierzchniowego kamieniołomu i zrzut nadmiaru wody czystej za pomocą studni głębinowej z kamieniołomu „Jaźwica” do cieku Jaźwiczanka.

Pozwolenie wodnoprawne obejmuje:

- odprowadzanie wód opadowych i złożowych z odwodnienia kopalni „Jaźwica” w ogólnej ilości $Q_{\text{dth}}=200 \text{ m}^3/\text{h}$,
- zrzut nadmiaru wody czystej za pomocą studni głębinowej w ilości $Q_{\text{dth}}=25 \text{ m}^3/\text{h}$,
- wody opadowe i złożowe z odwodnienia powierzchniowego oczyszczane są na : osadniku ziemnym nr 1, osadniku nr 2 przepływowym.

Urząd Miasta i Gminy Chęciny aktualnie nie jest zainteresowany poborem wody ze studni głębinowej na terenie kopalni „Jaźwica” i zagospodarowaniem jej dla potrzeb wodociągów wiejskich.

Utylizacja ścieków w gospodarstwach domowych podłączonych do sieci wodociągowej realizowana jest poprzez gromadzenie ich w zbiornikach bezodpływowych tzw. szambach, które w sporadycznych przypadkach wywożone są do oczyszczalni ścieków w Radkovicach.

Odprowadzanie wód opadowych

W Chęcinach istnieje ciąg kanalizacji deszczowej odprowadzający wody opadowe z części położonej powyżej miasta do cieku bez nazwy (rowu), zlokalizowanego w rejonie obwodnicy Kielce-Kraków.

Długość głównego kolektora deszczowego o średnicach $\phi 1,4\text{m}$., $\phi 1,5\text{m}$., $\phi 1,6\text{m}$. wynosi około 2,5km. Ścieki deszczowe nie są oczyszczane.

W ocenie systemu skanalizowania miasta można zauważyć cechy pozytywne a mianowicie:

- Dobrze rozwiniętemu systemowi zbiorowego zaopatrzenia w wodę zaczyna towarzyszyć postępujący rozwój sieci kanalizacyjnej obejmujący obecnie 50% istniejącej zabudowy.
- Przepustowość oddanej do użytku mechaniczno – biologicznej oczyszczalni ścieków w Radkovicach pozwoli na budowę nowych kolektorów sanitarnych z przykanalikami umożliwiającymi mieszkańcom odprowadzenie sieciowe ścieków.
- Rozwój kanalizacji przyczynia się do ochrony zasobów wglębnych użytkowych zbiorników wód podziemnych (będących zbiornikami typu otwartego zasilanych bezpośrednio z infiltracji wód opadowych oraz przez wody dolin rzecznych), ochrony terenów Chęcińsko-Kieleckiego Parku Krajobrazowego oraz podnosi standard życia mieszkańców.

Mankamentem obecnego systemu kanalizacyjnego jest:

- Odprowadzanie bezpośrednio do odbiornika ścieków deszczowych bez uprzedniego oczyszczenia na oczyszczalni wód deszczowych.

Odprowadzanie wód opadowych

W Chęcinach istnieje ciąg kanalizacji deszczowej odprowadzający wody opadowe z części położonej powyżej miasta do cieku bez nazwy (rowu), zlokalizowanego w rejonie obwodnicy Kielce-Kraków.

Długość głównego kolektora deszczowego o średnicach $\phi 1,4m.$, $\phi 1,5m.$, $\phi 1,6m.$ wynosi około 2,5km. Ścieki deszczowe nie są oczyszczane.

❖ W zakresie zaopatrzenia w gaz

Obecnie miasto Chęciny nie jest zaopatrywane w gaz z sieci przewodowej. Mieszkańcy miasta (około 80% gospodarstw domowych) korzystają wyłącznie z gazu bezprzewodowego propan-butan.

W 1995 roku opracowany został program gazyfikacji obejmujący kompleksową gazyfikację miasta i gminy Chęciny, gminy Morawica i gminy Sitkówka Nowiny. Gazyfikacja terenów objętych programem oparta jest na gazociągu przesyłowym wysokiego ciśnienia DN=300, Pn 5.5 MPa relacji Zborów-Busko-Kielce.

Planowana gazyfikacja miasta nastąpi za pośrednictwem programowanego gazociągu wysokiego ciśnienia DN=150, Pn 5.5 MPa relacji Skrzelczyce-Radkowice o długości 17.5km oraz stacji redukcyjno-pomiarowej I stopnia dla miasta i gminy Chęciny, gminy Sitkówka Nowiny zlokalizowanej w miejscowości Radkowice.

Rozprowadzenie gazu na terenie gminy odbywać się będzie przy pomocy gazociągów średniego ciśnienia.

Budowa gazociągu na terenie gminy uwarunkowana jest możliwością przeprowadzenia gazociągów przez grunty prywatne.

Program gazyfikacji uwzględnia potrzeby energetyczne związane z poprawą warunków bytowych (przygotowanie posiłków oraz grzanie wody do celów sanitarnych), ochronę środowiska (ogrzewanie mieszkań) jak również remontami i modernizacją obiektów przemysłowych i ciepłowniczych- energochłonnych.

❖ **W zakresie elektroenergetyki**

Dostawa energii odbywa się z krajowego systemu energetycznego.

Cały obszar gminy Chęciny przecinają elektroenergetyczne napowietrzne linie przesyłowe wysokich i średnich napięć związane z ośrodkami przemysłowymi Kielc:

- linia 220 kV relacji stacja systemowa „Kielce 400” –stacja systemowa „Radkowice”
- linia 110 kV relacji Radkowice- Kielce
- linia 110 kV relacji Radkowice Cementownia Nowiny
- linia 30 kV relacji Kielce Niewachłów – Miedzianka
- szereg linii 15 kV biegnących przez Chęciny lub w pobliżu miasta skierowanych w kierunku Małogoszczy, Sitkówki Nowiny, Czerwonej Góry, Wolicy.

Odbiorcy bytowo – komunalni na terenie miasta w większości zasilani są ze starego przebiegu linii 15 kV w kierunku Małogoszczy, który pozostał po przesunięciu linii małogoskiej poza obwodnicę drogową.

Do odbiorców podawana jest energia elektryczna po transformacji napięcia w stacjach 15/0,4kV napowietrznymi i kablowymi liniami energetycznymi niskiego napięcia.

Istniejący układ zasilania spełnia swoje zadanie zarówno pod względem przepustowości sieci jak też poziomów napięcia.

Rejonowy Zakład Energetyczny w Kielcach przewiduje w najbliższym czasie jedynie remonty oraz budowę w razie potrzeby stacji transformatorowych SN/0.4 kV z doprowadzeniem do linii SN.

Mając na uwadze przewidywany rozwój miasta powinno się dążyć do przebudowania istniejącego układu zasilania przechodząc z napowietrznego na kablowy co podniosłoby walory krajobrazowe oraz zabytkowe miasta.

❖ **W zakresie gospodarki odpadami**

Na terenie miasta nie rozwiązano jeszcze problemu gospodarki odpadami.

Odpady gromadzone są na terenach poszczególnych posesji w pojemnikach metalowych o pojemności 110 litrów. Mieszkańcy mają podpisane umowy dzierżawy na pojemniki.

Wywozem odpadów na zorganizowane wysypisko śmieci w Promniku gm. Strawczyn zajmuje się prywatna firma.

Korzystanie z rejonowego składowiska odpadów położonego poza obszarem miasta gminy Chęciny jest najkorzystniejszym rozwiązaniem dla gminy położonej prawie w całości w obszarze Chęcińsko-Kieleckiego Parku Krajobrazowego oraz jego otulinie.

W dalszym ciągu w wielu gospodarstwach domowych śmieci są zagospodarowywane przez ludzi we własnym zakresie tzn. trafiają do lasów, przydrożnych rowów lub wyrobisk po byłych piaskowniach i kamieniołomach powodując zaśmiecanie terenu.

Nie wprowadzono dotychczas na terenie miasta selektywnej zbiórki odpadów.

Obecny system usuwania i unieszkodliwiania odpadów bytowo-gospodarczych z gospodarstw domowych nie spełnia swojego zadania i nie można traktować go jako rozwiązanie docelowe.

Dla ochrony środowiska oraz prawidłowego usuwania odpadów należy:

- Podjąć działania zmierzające do wprowadzenia segregacji odpadów i odzyskania surowców wtórnych, a w konsekwencji zmniejszenia masy odpadowej kierowanej na wysypisko.
- wprowadzić gromadzenie odpadów na terenach wszystkich posesji w pojemnikach bądź w workach foliowych a następnie wprowadzić harmonogram wywozu śmieci w odpowiednim czasie wykluczającym możliwość zagniwania ich na terenach posesji i miejscach czasowego przetrzymywania.
- usuwać odpady odpowiednim sprzętem.
- zainstalować estetyczne kosze na śmieci przynajmniej w rejonie rynku, osiedla Sosnówka i okolicach parkingów.
- Utrzymanie porządku i czystości w gminach należy do obowiązków własnych gminy- ustawa z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U.Nr 132, poz.622) i powinno być realizowane poprzez tworzenie warunków do wykonywania prac związanych z utrzymaniem czystości na terenie gminy, budowa, utrzymanie i eksploatacja wysypisk, tworzenie warunków do selektywnej zbiórki odpadów wspólnie z organami administracji rządowej organizowanie gospodarki odpadami niebezpiecznymi.

❖ W zakresie telekomunikacji

Miasto Chęciny posiada dobrze rozwinięty system telekomunikacji przewodowej, zbudowany w oparciu o automatyczną centralę telefoniczną zlokalizowaną w Chęcinach. System ten jest powiązany z krajowym systemem telekomunikacji magistralną linią światłowodową relacji Częstochowa – Kielce stanowiącą fragment pierścienia telekomunikacyjnej sieci międzynarodowej eksploatowanej i zarządzanej za pomocą urządzeń transmisyjnych systemu SDH.

Największy okres telefonizacji w mieście Chęciny przypada na lata 1992 i 1993 . Inwestycja objęła budowę w mieście Chęciny centrali telefonii automatycznej włączonej do CA nadrzędnej w Kielcach oraz budowę linii magistralnej oraz rozdzielczych. Do

budowy kabli głównych wykorzystano istniejące urządzenia teletechniczne (kanalizację i podbudowę słupową) po uprzedniej modernizacji. Przyłącza do poszczególnych budynków wykonano słupowe bądź kablowe.

Zrealizowana sieć telefonii przewodowej obejmuje cały teren gminy i posiada jeszcze rezerwę dla zaspokojenia potrzeb ludności miasta w zakresie łączności przewodowej.

Ogólna liczba abonentów na terenie gminy na koniec 1998 roku wynosiła 686 co dawało wskaźnik 161,0 abonentów na 1000 mieszkańców.

Na obszarze miasta brak przekaźników telefonii komórkowej, jednakże łączność bezprzewodowa jest zapewniona poprzez stację przekaźnikową telefonii komórkowej operatora sieci „ERA GSM” zlokalizowaną w sołectwie Staroheciny wieś Wrzosa oraz stacje bazowe zlokalizowane w sąsiednich gminach.

❖ W zakresie zaopatrzenia w ciepło

Na obszarze miasta brak jest scentralizowanych systemów zbiorowego zaopatrzenia w ciepło.

Do zaopatrzenia w ciepło budynków użyteczności publicznej, usług, zakładów stosuje się kotłownie w większości na paliwo stałe.

W zabudowie zagrodowej i jednorodzinnej do ogrzewania pomieszczeń mieszkalnych wykorzystywane są urządzenia tradycyjne: trzony kuchenne, piece ceramiczne lub wewnętrzne instalacje centralnego ogrzewania z własnych kotłowni na paliwo stałe, a w nielicznych przypadkach na paliwo płynne i gazowe (olej opałowy i gaz ziemny).

Obecnie nie prowadzi się żadnych opracowań dotyczących możliwości stosowania scentralizowanych systemów ciepłowniczych. Potrzeba taka mogła by wystąpić w przypadku realizacji budownictwa wielorodzinnego.

Dla ograniczenia zanieczyszczeń atmosfery i dążenia do utrzymania czystości powietrza należy propagować i dążyć do jak najszybszego rozwoju gazyfikacji gminy oraz maksymalnego wykorzystania gazu jako paliwa ekologicznego w systemach ciepłowniczych.

2.10.2. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego uzbrojenia technicznego

- ✓ Dobrze rozwiniętemu systemowi zbiorowego zaopatrzenia w wodę towarzyszy postępujący rozwój sieci kanalizacyjnej.
- ✓ Wydajność urządzeń źródłowych (studni) nie stanowi ograniczeń w rozwoju miasta. Ujęcia stanowiące źródło zaopatrzenia w wodę obecnie wykorzystywane są w znikomym procencie w stosunku do ich zdolności produkcyjnej. Ewentualne tereny zabudowy będzie względnie łatwo zwodociągiwać poprzez rozbudowę istniejących układów sieci i budowę nowych w oparciu o istniejące ujęcia.
- ✓ Istnieje możliwość szybkiego skanalizowania całego terenu miasta z odprowadzeniem ścieków na oczyszczalnię w Radkowicach.
- ✓ Istniejący układ zasilania (energetyczny) spełnia swoje zadanie pod względem przepustowości sieci dla pokrycia bieżących i przyszłych potrzeb mieszkańców. Dla zachowania w dobrym stanie istniejącej sieci i urządzeń energetycznych konieczne będą bieżące remonty, a w razie wzrostu zapotrzebowania na energię elektryczną istniejących odbiorców oraz rozwój budownictwa budowa stacji transformatorowych SN/0.4 kV z doprowadzeniem do linii SN. Na terenie miasta należy zrezygnować z linii napowietrznych zasilających Chęciny i wprowadzić zamienne zasilanie kablowe.
- ✓ Przebiegające linie przesyłowe SN wraz liniami odczepowymi wpływają niekorzystnie na wyeksponowane położenie Chęcin na tle krajobrazu oraz walory zabytkowe miasta.
- ✓ Rozbudowana sieć telefonii przewodowej w oparciu o automatyczną centralę cyfrową, obejmująca cały teren gminy i istniejąca w niej rezerwa oraz stacja bazowa cyfrowej telefonii komórkowej sieci „ERA GSM” i planowana do realizacji stacja bazowa cyfrowej telefonii komórkowej sieci „Centertel GSM” zaspokajają obecne i planowane potrzeby na terenie miasta w zakresie łączności przewodowej i bezprzewodowej.
- ✓ Brak zorganizowanego i sprawnie funkcjonującego systemu gospodarowania odpadami powoduje, że trafiają one do lasów, przydrożnych rowów lub wyrobisk po byłych piaskowniach i kamieniołomach powodując zaśmiecanie terenu oraz stanowią zagrożenie dla środowiska przyrodniczego. Wymaga to opracowania gminnego programu gospodarowania odpadami.
- ✓ W zabudowie zagrodowej i jednorodzinnej oraz w obiektach użyteczności publicznej do ogrzewania pomieszczeń wykorzystywane są urządzenia tradycyjne: trzony kuchenne, piece ceramiczne lub wewnętrzne instalacje centralnego ogrzewania z własnych kotłowni na paliwo stałe, w nielicznych przypadkach na paliwo płynne i gazowe co wpływa znacznie na zanieczyszczenie powietrza. Należy dążyć do modernizacji istniejących źródeł ciepła opalanych paliwem stałym na opalane paliwem ekologicznym gazem lub niskozasiarczonym olejem opałowym oraz do jak najszybszego rozwoju gazyfikacji i maksymalnego wykorzystania gazu jako paliwa ekologicznego w systemach ciepłowniczych.

- ✓ Z analizy uzbrojenia sieciowego wynika, że cały teren uzbrojony jest w sieć wodociagową, energetyczną i telekomunikacyjną. Ponadto teren miasta uzbrojony jest w sieć kanalizacyjną.

2.11. Uwarunkowania sprzyjające i ograniczające rozwój osadnictwa

Głównymi uwarunkowaniami **sprzyjającymi** rozwojowi osadnictwa w mieście Chęciny są:

- ✓ Istniejące rezerwy terenów w obowiązującym Miejscowym Planie Ogólnym Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Chęciny pod:
  - centrum usług i administracji,
  - zabudowę mieszkaniową wielorodzinną,
  - zabudowę mieszkaniową zagrodową, jednorodzinną,
  - zabudowę mieszkaniową jednorodzinną,
  - usługi turystyki,
  - usługi publiczne,
  - działalność gospodarczą,
  - przemysł, magazyny, składy,
  - drogi
- ✓ Istniejące rezerwy terenów w obowiązującym Miejscowym Planie Ogólnym Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Chęciny pod urządzenia obsługi infrastruktury technicznej;
- ✓ Kompleksy gleb V i VI klasy bonitacyjnej;
- ✓ Liczne obszary i obiekty zabytkowe;
- ✓ Zasób gruntów nie będących własnością osób fizycznych,
- ✓ Zabytkowy dobrze zachowany układ urbanistyczno – krajobrazowy miasta

Głównymi uwarunkowaniami **ograniczającymi** rozwój osadnictwa w mieście Chęciny są/jest:

- ✓ Kompleksy gruntów o wysokiej jakości gleb chronione na podstawie Ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych;
- ✓ Tereny o spadkach powyżej 12% nie nadające się do zabudowy;
- ✓ Obszary niekorzystne do zabudowy z uwagi na płytki poziom wód gruntowych;
- ✓ Obszary niekorzystne do zabudowy z uwagi na zdegradowanie w wyniku eksploatacji kopalni mineralnych;
- ✓ Tereny dolin rzecznych będące jednocześnie terenami o niekorzystnych warunkach topoklimatycznych;
- ✓ Złoże oraz obszary i tereny górnicze;

- ✓ Strefa rozrzutu odłamków skalnych;
- ✓ Strefa udarowej fali powietrza;
- ✓ Strefa drgań sejsmicznych;
- ✓ Strefa uciążliwości od zakładu przemysłowego;
- ✓ Chęcińsko – Kielecki Park Krajobrazowy .oraz Chęcińsko-Kielecki Obszar Chronionego Krajobrazu stanowiący otulinę Parku Krajobrazowego *)
- ✓ Ustanowiony rezerwat przyrody ;
- ✓ Ustanowione stanowiska archeologiczne;
- ✓ Strefa ochrony konserwatorskiej „w”;
- ✓ Linie energetyczne wysokiego napięcia wraz ze strefami ochronnymi od tych linii;
- ✓ Brak kanalizacji;
- ✓ Strefy uciążliwości od głównych dróg;

---

*) zmiana nr 3 wprowadzona uchwałą .....

III. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA CHĘCINY

1. Kierunki ochrony środowiska przyrodniczego

W odniesieniu do wszystkich komponentów środowiska przyrodniczego należy wymienić następujące kierunki działań zgodnych z ideą ekorozwoju :

- prowadzić intensywne działania na rzecz realizacji celów ekologicznych poprzez ochronę najcenniejszych zasobów przyrodniczych,
- chronić Wzgórze Chęcińskie jako cennego elementu krajobrazowego i kulturowego miasta,
- prowadzić działalność gospodarczą w taki sposób by nie zaburzała prawidłowego funkcjonowania Chęcińsko – Kieleckiego Parku Krajobrazowego; działania takie powinny również znaleźć się również swe odzwierciedlenie w Strategii rozwoju miasta i gminy,
- uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej poprzez rozbudowę istniejącej kanalizacji sanitarnej i kanalizacji deszczowej;
- ustanowić strefy pośredniej ochrony ujęć w celu zapewnienia odpowiedniej czystości wód podziemnych,
- ochrona ekosystemów dolin rzecznych będących jednocześnie użytkami zielonymi przed zabudową – tereny wyłączone z zabudowy;
- objąć ochroną w trybie obowiązujących przepisów prawa następujących obszarów o wysokich i bardzo wysokich walorach przyrodniczych :

❖ projektowane obiekty przyrody w formie ochrony rezerwatowej

- rezerwat przyrody nieożywionej „Łgawa” (1R), w czynnym kamieniołomie „Jaźwica”, obejmujący fragment nieeksploatowanej północnej ściany wyrobiska, w której odsłonięte są wapienie , margle i łupki górnego dewonu zaburzone tektonicznie w formie fałdu obalonego .

Ponadto według wykonanej w 1997r. „Inwentaryzacji przyrodniczej gminy Chęciny” proponuje się objąć ochroną następujące obiekty przyrodnicze o bardzo wysokich i wysokich wartościach geobotanicznych :

- Sosnówka (Chęciny) (2R), obejmuje wzgórze Sosnówka porośnięte roślinnością kserotermiczną z licznymi gatunkami chronionymi i rzadko występującymi ; zachowane ślady dawnego górnictwa; proponowany rezerwat florystyczny i geologiczne stanowiska dokumentacyjne .

- Góra Rzepka (Korzecko) (3R), jako proponowane powiększenie istniejącego rezerwatu przyrody Góra Rzepka o zachodnią część wzniesienia porośniętego roślinnością kserotermiczną z licznymi gatunkami chronionymi .
- Góra Zamkowa (Chęciny) (1S) , rozległe zbiorowisko muraw kserotermicznych występujących w szczytowych i zboczowych partiach Góry Zamkowej ; proponowane do ochrony rezerwatowej; w obrębie wzniesienia występują dwa nieczynne kamieniołomy z XVIIw.; proponowane do ochrony jako stanowiska dokumentacyjne .
- Czerwona Góra (Sitkówka – Nowiny) (4R), fragment lasów występujących w szczytowych i stokowych częściach Czerwonej Góry o bardzo wysokich walorach geobotanicznych; są to zbiorowiska ciepłolubnych dąbrów, lasów grądowych, borów mieszanych, w których występują gatunki roślin chronionych i rzadkich; na północno-zachodnim stoku znajduje się próg skalny z jaskinią , stanowiący pomnik przyrody nieożywionej (nr ewid. 146); proponowany rezerwat leśny .

W formie użytków ekologicznych proponuje się objąć następujące tereny :

- Chęciny Sitkówka (1U), obejmujące wilgotną łąkę

W formie zespołu przyrodniczo – krajobrazowego proponuje się objąć Wzgórze Zamkowe, zabytkową część miasta i Wzgórze Sosnówka, z uwagi na wyjątkowe walory przyrodnicze i krajobrazowe.

Zarówno istniejące jak i proponowane formy ochrony przyrody są umiejscowione na mapie nr 3.

2. Kierunki ochrony środowiska kulturowego

W odniesieniu do wszystkich komponentów środowiska kulturowego uwzględniając wymagania ochrony dóbr kultury podyktowane ustawą o ochronie dóbr kultury ustala się następujące kierunki działań:

- ochronę obiektów i zespołów zabytkowych wymienionych w rozdziale IV pkt. 2, obszarów mieszczących się w strefach ochrony konserwatorskiej – archeologicznej „W” oraz stref archeologicznych ochrony biernej podlegających ochronie prawnej - umieszczonych na mapie nr 3; ponieważ ingerencja w struktury i nawarstwienia archeologiczne powoduje ich nieodwracalne zniszczenie, istnieje konieczność objęcia ewentualnych prac ziemnych niezbędnych do przeprowadzenia na obszarze archeologicznej strefy ochrony biernej nadzorem lub wyprzedzającymi inwestycje badaniami ratowniczymi prowadzonymi na koszt inwestora, w myśl artykułu 27, ust. 1, 2 i 4 Ustawy z dnia 15 lutego 1962 r. o ochronie dóbr kultury; ww. warunek nie dotyczy obiektów wpisanych do rejestru zabytków archeologicznych, przeznaczonych do bezwzględnego zachowania dla przyszłych pokoleń;
- ochronę obszarów historycznie ukształtowanego krajobrazu kulturowego miejscowości Chęciny; strefa ochrony konserwatorskiej z obowiązkiem uzgadniania wszelkich inwestycji w nich zlokalizowanych funkcjonuje do tej pory jako przepis prawny w uchwalonym miejscowym planie ogólnym zagospodarowania przestrzennego miasta Chęciny; w perspektywie utraty mocy prawnej planu zasadniczym zadaniem w zakresie skutecznej ochrony wartości kulturowych w mieście jest wyznaczenie tych stref w dokumencie „Studium” oraz określenie zadań mających na celu głównie wyeksponowanie unikalnych cech krajobrazu zabytkowego śródmieścia, jego rewaloryzację i stworzenie czytelnych zasad wprowadzania nowych zespołów i obiektów; w tym celu wyznacza się strefy ochrony konserwatorskiej (mapa nr 3):

„A” pełnej ochrony konserwatorskiej, która obejmuje obszar, szczególnie wartościowy o bardzo dobrze zachowanej historycznej strukturze przestrzennej do bezwzględnego zachowania;

w strefie tej zakłada się bezwzględny priorytet wymagań konserwatorskich i konieczność opracowania planu zagospodarowania i rewaloryzacji,

„B” pośredniej ochrony konserwatorskiej, która obejmuje obszar, historycznego układu przestrzennego, który znajdował się poza dawnym ośrodkiem układu tj. tereny dawnych przedmieść miasta;

obszar podlega rygorom w zakresie utrzymania zasadniczych elementów rozplanowania, istniejącej substancji o wartościach kulturowych oraz charakteru i skali nowej zabudowy,

„E” ochrony ekspozycji, która obejmuje obszar stanowiący zabezpieczenie eksponowania wybitnych walorów sylwetowych Wzgórza Zamkowego, głównie poprzez wyznaczenie terenów wyłączonych spod zabudowy lub określenia jej nieprzekraczalnych gabarytów,

„ K” ochrony krajobrazu kulturowego i zurbanizowanego, która obejmuje obszar krajobrazu integralnie związanego z zespołem zabytkowym, znajdującego się w jego otoczeniu;

w ramach tej strefy wszelkie przekształcenia krajobrazu muszą być podporządkowane ochronie unikalnych wartości zabytkowych, krajobrazowych; unikać wysokościowych elementów dysharmonizujących i wprowadzać nowe elementy krajobrazowe, podnoszące estetycznie wartości kompozycyjne oraz chronić naturalne elementy krajobrazowe;

uwzględnić w planowaniu i projektowaniu nowych inwestycji stref otwarcia na krajobraz naturalny i kulturowy, szczególnie w okolicach kierunków ekspozycji miasta wyznaczonych na mapie nr3 oraz nałożyć obowiązek, w decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, dokonania na etapie projektu budowlanego, analizy widokowo - krajobrazowej planowanego przekształcenia przestrzeni.

- uzyskanie koncentracji środków finansowych i technicznych służących poprawie stanu środowiska kulturowego oraz opracowanie projektu organizacyjnego, technicznego i finansowego nadania Chęcinom indywidualnego charakteru ośrodka o unikalnych zasobach przyrodniczo – kulturowych

Stosownie do obowiązujących przepisów (ustawa o ochronie dóbr kultury), wszelka działalność w wymienionych obiektach i ich ochronnym otoczeniu oraz strefach ochrony konserwatorskiej musi być każdorazowo uzgadniana z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Kierunki ochrony środowiska kulturowego są zawarte na mapie nr 3.

3. Kierunki rozwoju struktury funkcjonalno – przestrzennej

❖ Główne kierunki rozwoju struktury funkcjonalno – przestrzennej

- przyjmuje się za **nieunikniony**, rozwój przestrzenny miasta prowadzony poprzez umiejętne podkreślenie jego walorów krajobrazowych;
- utrzymanie rezerwy terenów budowlanych w obowiązujących planach z potrzebą ich korekty wynikającą z obowiązujących przepisów szczególnych lub odrębnych;
- nie rozpraszanie - koncentracja nowoprojektowanej zabudowy ze względów m. in. ekonomicznych – doprowadzenie infrastruktury technicznej;
- wprowadzenie nowych ciągów zabudowy uwzględniając kierunki ochrony środowiska przyrodniczego – m.in. zakaz wprowadzania zabudowy na tereny dolin rzecznych oraz potrzeby mieszkańców gminy;
- wprowadzenie nowej zabudowy, na nowych terenach po odpowiednim ich przygotowaniu inwestycyjnym - obowiązkowe opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz sporządzenie koncepcji kompleksowego zaopatrzenia w infrastrukturę techniczną;
- wprowadzenie zaleceń dotyczących sposobu kształtowania zabudowy oraz detalu architektonicznego w nawiązaniu do lokalnych tradycji.

❖ **Obszary nie przeznaczone pod zabudowę**

W studium (mapa nr 3) wskazuje się następujące obszary wyłączone z zabudowy:

- obszary dolin rzecznych będące terenami użytków zielonych, tworzące jednocześnie system ciągów ekologicznych wspomagających podstawowy system ekologiczny gminy (ECONET);
- obszar projektowanej zieleni miejskiej

Dla istniejących siedlisk budowlanych położonych w obszarach nie przeznaczonych pod zabudowę nie będących obszarami rozwojowymi miasta należy dopuścić modernizację, rozbudowę lub wymianę istniejących budynków na nowe z wyłączeniem funkcji mogących pogorszyć stan środowiska (w rozumieniu przepisów szczególnych).

❖ **Obszary przeznaczone pod zabudowę**

W studium wyznaczono (mapa nr3) następujące tereny funkcjonalno – przestrzenne:

- tereny zabudowy śródmiejskiej – centrum administracyjno – handlowo - usługowe z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej:
  - istniejące centrum w obrębie Placu – II-go Czerwca oraz Placu Żeromskiego - tereny o wyżej wymienionej funkcji wymagają opracowania kompleksowego ze względu na potrzebę rewaloryzacji i przekształceń;
  - projektowane centrum w okolicach Klasztoru Franciszkanów; niezbędny jest plan miejscowy wyznaczający rezerwy terenu pod infrastrukturę techniczną oraz koordynujący warunki zabudowy na poszczególnych własnościach prywatnych,
  - wyżej wymienione obszary połączone są ze sobą osią kompozycyjną miasta;
  - na tym terenie ustala się priorytet zabudowy zwartej, pierzejowej o charakterze miejskim
- tereny o głównej funkcji usług turystyki, rekreacji, wypoczynku i sportu z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej:
  - funkcja turystyczna jest preferowana na całym obszarze miasta z uwagi na nieprzeciętne walory przyrodniczo - krajobrazowe, oznacza to możliwość powstawania bazy turystycznej również w obrębie projektowanej i istniejącej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i jednorodzinno – zagrodowej, umożliwi to wykreowanie podaży produktu turystycznego;
  - szczególne nasilenie usług turystyki przewiduje się na obszarze starego miasta, zamku oraz jaskini „Raj”;
  - szczególnie predysponowana do usług agroturystycznych jest wieś Zelejowa
- tereny usług publicznych:

- należy utrzymywać rezerwy terenu w ramach własności gminy lub tworzyć zasoby gruntów pod realizację obiektów publicznych w celu podwyższenia standardów jakości życia mieszkańców,
- tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z usługami podstawowymi:
  - są to tereny istniejącego osiedla „Sosnówka”, wymagającego poprawy estetyki budynków oraz wprowadzenia zieleni osiedlowej,
- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zagrodowej z dopuszczeniem obiektów agroturystyki z usługami podstawowymi, rzemiosłem produkcyjnym i produkcją rolną wraz z przetwórstwem:
  - są to obszary generalnie położone poza Chęcunami, związane m.in. z rolniczym użytkowaniem gruntów,
- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami podstawowymi, rzemiosłem produkcyjnym:
  - zlokalizowane głównie w Chęcinach: m.in. po stronie ptn. drogi nr 762 na Małogoszcz, gdzie występują najkorzystniejsze warunki fizjograficzne, tj. zbocze południowe, grunty V-VI klasy bonitacyjnej,
  - obszary przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową jednorodziną będą udostępnione mieszkańcom miasta sukcesywnie, po opracowaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
- *tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami podstawowymi:*
  - *zlokalizowane na działce nr ewid. 899 położonej bezpośrednio pod Górą Zalejową, na terenach o korzystnych warunkach fizjograficznych, gruntach V i VI klasy bonitacyjnej;*
  - *projektowana zabudowa mieszkaniowa, mieszkaniowo-usługowa, usługowa powinna być wkomponowana w sylwetkę Góry Zalejowej.”*
- *tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami podstawowymi:*
  - *zlokalizowane w rejonie ul. Dobrzączka, jako dopełnienie istniejącej struktury osadniczej z uwzględnieniem doliny cieką Bobrzyczka **),*
- tereny zabudowy pensjonatowo-mieszkaniowej z usługami podstawowymi:
  - zlokalizowane wyłącznie u podnóża Wzgórza Zamkowego po północnej stronie;
  - linia zabudowy pensjonatowej ma podkreślać linię wsch.-zach. Wzgórza, a szczególnie dawny wjazd do zamku;

^{*)} zmiana nr 1 studium wprowadzona uchwałą Nr 88/XIII/07 Rady Miejskiej w Chęcinach z dnia 27 lipca 2007r.

^{**)} zmiana nr 3 studium wprowadzona uchwałą Nr ..... Rady Miejskiej w Chęcinach z dnia .....

- tereny zabudowy mieszkaniowej z usługami podstawowymi o charakterze miejskim:
  - istniejące w obrębie centrum Chęcin i projektowane na południe od doliny ;
  - zabudowę o charakterze miejskim cechuje zwarta, pierzejowa linia zabudowy, z usługami w parterze;
  - na terenach istniejącej zabudowy mieszkaniowej o charakterze miejskim zachować historyczne linie zabudowy, zachować zabytkową sieć uliczną i tradycyjne wnętrza – placyki , zaułki, uliczki poprzeczne i przejścia piesze decydujące o malowniczości miasta
- tereny przeznaczone pod działalność gospodarczą z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej:
  - wzmocnienie przedsiębiorczości gospodarczej miasta jest jednym z celów rozwoju miasta; wskazane tereny o wyżej wymienionej funkcji są rezerwą dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości;
  - dopuszcza się takie formy działalności gospodarczej , których rodzaj jak i zakres nie będą sprzeczne z ustaleniami planu ochrony Chęcińsko – Kieleckiego Parku Krajobrazowego
- tereny istniejącego przemysłu, magazynów i składów;
  - występujące w obrębie kopalni „Jaźwica”;
ze względu na bliskość zabytkowych Chęcin – chronionych ze względu na wartości kulturowe i przyrodnicze, nie przewiduje się przemysłowych terenów rozwojowych

❖ **Obszary zabudowane wymagające przekształceń lub rehabilitacji**

Są to obszary najczęściej o zróżnicowanej formie użytkowania, generalnie z przewagą funkcji usługowych (obszar śródmiejski). Obszary te wymagają opracowań planistycznych w celu pogodzenia różnorodnych funkcji, potrzeby przekształceń własnościowych oraz utrzymania rezerwy na funkcje publiczne (plany porządkujące), a także ze względu na potrzebę ochrony wartości kulturowych.

Obszary zabudowane wymagające przekształceń lub rehabilitacji powinny być objęte następującymi działaniami:

- wymianą starej, substandardowej zabudowy na nową ;
- robotami budowlanymi polegającymi na remoncie, modernizacji budynków zabytkowych, służącymi poprawie ogólnego wizerunku zabudowy;
- budową, modernizacją lub rozbudową urządzeń infrastruktury technicznej;
- przekształceniami komunikacyjnymi w obrębie Placu 2 – go Czerwca – m. in. eliminacja ruchu tranzytowego.

❖ **Aspekty obronne**

Bardzo ważne znaczenie dla bezpieczeństwa i ochrony mieszkańców miasta mają przedsięwzięcia z zakresu obrony cywilnej, jakie należy uwzględnić na różnych poziomach działań związanych z zagospodarowaniem przestrzennym miasta, ze szczególnym uwzględnieniem ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i wymagań w toku działalności inwestycyjnej prowadzonej w oparciu o wytyczne wojewódzkich służb zarządzania kryzysowego, ochrony ludności i spraw obronnych.

Do tych przedsięwzięć należy budownictwo ochronne i urządzenia specjalne do przeprowadzania odkażania i dezaktywacji sprzętu, alarmowanie i powiadamianie mieszkańców w przypadku zagrożeń, zaciemnianie i wygaszanie zewnętrznego oświetlenia oraz zaopatrzenie w wodę w warunkach specjalnych, a także zachowanie odpowiednich wymagań dotyczących formy przestrzennej i struktury wewnętrznej zabudowy.

Należałoby podjąć odpowiednie działania organizacyjne, realizacyjne i kontrolne w toku wydawania pozwoleń na budowę, tak by przestrzegano wymagań dotyczących zachowania struktury przestrzennej i sposobu zabudowy, ułatwiających czynności ratownicze i minimalizujących straty powodowane klęskami żywiołowymi.

W ramach tych wymagań należy:

- sytuować strefy budownictwa mieszkaniowego z dala od obiektów zagrożonych oraz od terenów zalewowych zagrożonych powodzią,
- unikać nadmiernego zagęszczenia budynków w celu zminimalizowania możliwości rozprzestrzeniania się pożarów oraz powstawania zawałów,
- sytuować budynki po obu stronach ulic tak, by odległość między nimi nie była mniejsza niż suma ich wysokości + 10, 0 m,
- zapewnić pełną przelotowość ulic i dróg, umożliwiającą sprawne rozśrodkowanie i ewakuację ludności oraz manewr sił ratowniczych.

Kierunki rozwoju struktury funkcjonalno – przestrzennej są zawarte na mapie nr 3.

4. Kierunki rozwoju rolnictwa i leśnictwa

Dalszy rozwój rolnictwa miasta Chęciny powinien być ukierunkowany na:

- ochronę przed przeznaczeniem na cele nierolne gruntów o najwyższych klasach bonitacyjnych, o których mowa w rozdziale II pkt. 2.5.1.,
- wykorzystanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej opartej na istniejącej wartości gleb i na zróżnicowaniu tej przestrzeni,
- wykorzystanie bazy gospodarstw małorentownych do prowadzenia drobnej i średniej wytwórczości poza rolniczej,
- rozwijanie funkcji nierolniczych takich jak: intensywny rozwój usług związanych z obsługą turystyki, rekreacji oraz agroturystyki wykorzystując poza rolnicze walory środowiska,
- komasację i wymianę międzysąsiedzką gruntów, dla poprawy struktury wielkościowej gospodarstw rolnych .

Przyjęte w Studium główne kierunki rozwoju leśnictwa to:

- zwiększenie powierzchni leśnej poprzez sukcesywne zalesianie gruntów mało przydatnych dla rolnictwa,
- prowadzenie prawidłowej gospodarki leśnej na zasadach ekologicznych szczególnie w lasach niepaństwowych,
- opracowanie dokumentów określających zasady prowadzenia gospodarki leśnej.

Kierunki rozwoju rolnictwa i leśnictwa są zawarte na mapie nr 3.

5. Kierunki rozwoju komunikacji

1. Modernizacja i przebudowa fragmentów tras nr 7, 762 i 763 przebiegających przez teren miasta – obowiązujące zasady jak w gminie.

Dla drogi ekspresowej nr 7 należy stosować następujące minimalne odległości linii zabudowy:

- 90m od zewnętrznej krawędzi proj. jezdni dla budynków jednokondygnacyjnych mieszkalnych i użyteczności publicznej,
- 110m od zewnętrznej krawędzi proj. jezdni dla wielokondygnacyjnych budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej,
- 250m od zewnętrznej krawędzi proj. jezdni dla budynków szpitali i obiektów wymagających szczególnej ochrony.

Strefa uciążliwości wynosi po min. 200 m od zewnętrznych krawędzi projektowanych jezdni z możliwością jej rozszerzenia.

Wyklucza się bezpośrednie włączenie do w/w drogi obszarów budownictwa mieszkaniowego, rejonów aktywności ekonomicznej (lokalnych i ponadlokalnych).

2. Ostateczna lokalizacja przebiegu drogi Nr 763 w rejonie węzła z drogą Nr 7 oraz lokalizacja samego węzła będzie ustalona na etapie koncesji programowo – przestrzennej.
3. Obejście Chęciny po stronie wschodniej drogą Nr 763 w celu wyrugowania ruchu tranzytowego przez centralną część miasta (Rynek).
4. Przekształcenie Rynku w przestrzeń publiczną, o charakterze miejskim poprzez wyrugowanie tranzytowego ruchu kołowego oraz zmiany organizacji ruchu zmierzające do ograniczenia ruchu kołowego i uprzywilejowania ruchu pieszego w tym turystycznego.
5. Przebudowa rynku przy ul. Żeromskiego.
6. Budowa, przebudowa i modernizacja istniejącego układu sieci dróg i ulic w celu poprawy warunków ruchu kołowego oraz poprawy warunków bezpieczeństwa pojazdów i pieszych.
7. Budowa stacji paliw, stacji obsługi i parkingów; modernizacja obiektów istniejących.
8. Korekty organizacji ruchu kołowego w celu poprawy warunków bezpieczeństwa ruchu kołowego i pieszego oraz zmniejszenia uciążliwości komunikacyjnych (hałas, spaliny).
9. Budowa systemu ścieżek rowerowych i pieszych tras turystycznych w powiązaniu z systemem tras i ścieżek w gminie.

Kierunki rozwoju komunikacji są zawarte na planszy nr 3.

6. Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej

❖ Zaopatrzenie w wodę

Ujęcia wód podziemnych na terenie miasta dla celów komunalnych posiadają zatwierdzone zasoby wodne, a pobór wody dla potrzeb wodociągów odbywa się na podstawie aktualnych pozwoleń wodnoprawnych.

Dla ujęć wody podziemnej "Góra Zamkowa", "Dobrzączka", "Sitkówka", opracowane zostały projekty stref ochrony ujęć wód podziemnych, których zasięg należy ustanowić. W strefach tych występują zakazy i ograniczenia w zakresie użytkowania gruntów i korzystania z wody mające na celu pełną ich ochronę.

Do czasu ustanowienia stref ochronnych dla w/w ujęć, należy objąć ochroną tereny znajdujące się w promieniu leja depresyjnego każdej studni, gdzie sposób użytkowania w/w terenu powinien być zgodny z zasadami obowiązującymi w strefach ochrony pośredniej wewnętrznej od ujęć.

Dobrze rozwinięty system zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz zasoby wód podziemnych i wydajność urządzeń nie stanowią ograniczenia w rozwoju miasta.

Rozbudowana sieć wodociągowa, praktycznie w ramach wodociągu grupowego "Chęciny" obejmująca prawie 100% istniejącej zabudowy stwarza szczególnie korzystne warunki dla rozwoju urbanizacji.

Ewentualne tereny nowej zabudowy można będzie względnie łatwo zwodociągać poprzez rozbudowę istniejących układów sieciowych.

W ramach pozwolenie wodnoprawne znak: OS.I-6210/3/96 z dnia 24.01.1996 roku wydanego przez wydział Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach miejscowość Sitkówka i osiedle przyszpitalne uwzględnione zostały do zaopatrzenia w wodę z ujęć "Gościńiec" i "Góra Zamkowa" w ramach wodociągu grupowego "Chęciny". W chwili obecnej Zakład Gospodarki Komunalnej w Chęcinach kupuje wodę od Szpitala w Czerwonej Górze w celu zaopatrzenia w wodę miejscowości Sitkówka.

Rozbudowę, przebudowę i modernizację urządzeń należy prowadzić z zachowaniem wymogów Zarządzenia Nr 2195 MGP i B z dnia 21 września 1995 roku w sprawie zasad zapewnienia funkcjonowania publicznych urządzeń zaopatrzenia w wodę w warunkach specjalnych. Dlatego istniejące studnie publiczne (awaryjne) należy przysposabiać do sprawnego uruchomienia eksploatacyjnego w sytuacjach kryzysowych, a istniejące ujęcia wody zasilające wodociągi komunalne wyposażać w rezerwowe źródła energii (stacjonarne lub ruchome agregaty prądotwórcze).

❖ **Odprowadzanie ścieków**

Dla odprowadzania ścieków z terenów już zainwestowanych, jak i projektowanych do zabudowy konieczna jest rozbudowa istniejącej kanalizacji sanitarnej.

Dla terenów zwodociągowanych a korzystających obecnie z indywidualnych szamb przewiduje się następujące rozwiązania:

- odprowadzenie ścieków z miejscowości Panek, Sitkówka –Bolechowice na oczyszczalnię ścieków w Gminie Sitkówka Nowiny poprzez włączenie do sieci kanalizacyjnej dla miejscowości Bolechowice;
- odprowadzenie ścieków z miejscowości Dobrzączka na oczyszczalnię ścieków w Gminie Sitkówka Nowiny poprzez włączenie do istniejącego kolektora ścieków;
- z pozostałych siedlisk domowych przewiduje się odprowadzenie ścieków na istniejącą oczyszczalnię ścieków w Radkowicach poprzez rozbudowę istniejącego systemu kanalizacyjnego.

Pozostałe główne koncentracje zabudowy (nie objęte kanalizacją deszczową) należy wyposażyć w kanalizację deszczową z oczyszczeniem wód opadowych. Wymaga to wykonania opracowania specjalistycznego, którego dotychczas brak.

❖ Gospodarka odpadami

Odpady komunalne z terenu miasta składowane są bez segregacji, a następnie wywożone na międzygminne wysypisko śmieci w Promniku gm. Strawczyn. Rozwiązanie takie należy uznać za bardzo korzystne dla miasta położonego w całości na terenie Chęcińsko-Kieleckiego Parku Krajobrazowego i jego otulinie.

Gospodarka odpadami nie stwarza barier dla rozwoju miasta, wymaga ona jedynie uporządkowania.

Postuluje się opracowanie i wdrożenie do realizacji gminnego programu segregacji odpadów i odzysku surowców wtórnych nadających się do recyklingu z zapewnieniem ich odbioru, a następnie skierowaniem pozostałej znacznie zmniejszonej masy odpadowej na wysypisko śmieci w Promniku.

❖ Zaopatrzenie w gaz

Miasto Chęciny według opracowanego w 1995 roku " Programu gazyfikacji gminy Morawica, miasta i gminy Chęciny, gminy Sitkówka Nowiny" zgazyfikowana zostanie z układu rozdzielczego średnioprężnego. Źródłem zasilania projektowanego układu rozdzielczego będzie gazociąg przesyłowy wysokiego ciśnienia o średnicy 300 mm relacji Zborów-Busko-Kielce poprzez odgałęzienie wysokiego ciśnienia o średnicy 150 mm relacji Skrzelczyce-Radkowice.

Rozprowadzenie gazu na terenie miasta odbywać się będzie przy pomocy gazociągów średniego ciśnienia wyprowadzonych ze stacji redukcyjno-pomiarowej gazu w Radkowicach.

Gaz wykorzystywany będzie w gospodarstwach domowych do przyrządzania posiłków, przygotowania ciepłej wody oraz stworzy możliwość wykorzystania go w systemie zaopatrzenia w ciepło, gdyż na terenach wiejskich budowa scentralizowanych źródeł ciepła jest nie opłacalna.

Podstawowym aspektem wprowadzenia gazu ziemnego jako środka opałowego w zamian za inne środki opałowe (paliwo stałe-węgiel) jest zdecydowanie zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do środowiska oraz zlikwidowanie odpadów.

Rozwój gazyfikacji kształtować będzie wielkość popytu na gaz. Niezwykle istotnym czynnikiem będzie cena gazu szczególnie w relacji do ceny innych nośników energii, dla których gaz może być paliwem zastępczym.

❖ Elektroenergetyka

Nie przewiduje się na terenie miasta budowy linii i urządzeń energetycznych wysokiego napięcia.

Z uwagi na przewidywany rozwój miasta (wychodzenie z zabudową poza obszar centralny) i towarzyszący temu zwiększony pobór mocy należy przebudować istniejący układ zasilania przekształcając go z napowietrznego na kablowy z możliwością nawiązania do przewidzianej do realizacji przez Rejonowy Zakład Energetyczny w Kielcach WRS-15 w pobliżu zbiegu ulicy Kieleckiej, a Białego Zagłębia.

Ze względu na duże walory krajobrazowe i kulturowe miasta przy modernizacji terenowych sieci 15 kV wskazane byłoby usunięcie sieci zbędnych dla funkcjonowania układu energetycznego z terenu wokół Chęciny.

Zasilanie odbiorców miejskich winno być oddzielone od sieci terenowych.

W przypadku realizacji nowych stacji transformatorowych i wewnętrznej rozdzielni sieciowej obiekty te powinny być pod względem budowlanym dostosowane do architektury miasta i najbliższego otoczenia oraz wkomponowane w krajobraz ze względu na ochronę konserwatorską miasta.

Od przebiegającej przez teren miasta linii WN 220 kV relacji stacja systemowa "Kielce-400"- stacja systemowa w Radkowicach należy zachować strefę ochronną od tej linii do zabudowy mieszkaniowej i inwentarskiej wynoszącą 34m. po każdej stronie osi linii (razem pas terenu o szerokości 68m.).

❖ Telekomunikacja

Miasto Chęciny objęte jest systemem telefonii przewodowej i komórkowej.

W zakresie telefonii przewodowej działalność operatorską prowadzi Zakład Telekomunikacji w Kielcach.

Rozwój telefonizacji w ostatnich latach spowodował na terenie miasta przyrost abonentów i poprawę zakresu świadczonych usług.

Rozbudowana sieć telefoniczna w oparciu o automatyczną centralę cyfrową, gdzie dobra łączność telefoniczna zapewniona jest transmisja danych za pomocą magistralnej linii światłowodowej stwarza na terenie gminy dogodne warunki do włączania nowych abonentów i korzystania z nowoczesnych usług.

❖ **Zaopatrzenie w ciepło**

Brak scentralizowanego systemu ciepłowniczego oraz przesłanek do jego realizacji wymaga rozwoju gazyfikacji oraz stosowania ekologicznych nośników energii do ogrzewania pomieszczeń co wpłynęłoby korzystnie na stan higieny atmosfery.

Ponieważ lokalne źródła ciepła odgrywają zasadniczą rolę w utrzymaniu czystości powietrza należy dążyć do ograniczenia emisji zanieczyszczeń poprzez propagowanie ogrzewania opartego o paliwo ekologiczne płynne i gazowe(olej opałowy o niskiej zawartości siarki i gaz) z równoczesną eliminacją kotłowni i palenisk domowych na paliwo stałe – węgiel.

Kierunki rozwoju infrastruktury są zawarte na mapie nr 4.

7. Obszary, dla których sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego będzie obowiązkowe

Ustala się obowiązek sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla następujących obszarów:

I.

teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, z usługami podstawowymi, położony po stronie pñ drogi nr 762 przy węźle drogowym dróg nr 7 i 762 –
Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym – art.13 ust.1 pkt. 3, 4;

II.

teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, z usługami podstawowymi, położony po stronie pñ drogi nr 762, pomiędzy drogą prowadzącą do wsi Zelejowa, a istniejącymi szlakami turystycznymi –
Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym – art.13 ust.1 pkt. 3, 4;

III.

teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, z usługami podstawowymi, położony po stronie pñ drogi nr 762, między szlakami turystycznymi, a istniejącymi ogródkami działkowymi –
Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym – art.13 ust.1 pkt. 3, 4;

IV.

teren działalności gospodarczej, położony w węźle dróg nr 7 i 762 -
Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym – art.13 ust.1 pkt. 3, 4;

V.

teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, z usługami podstawowymi, działalności gospodarczej, położony na pñd. od doliny cieku wodnego po ul. Radkowską –
Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym – art.13 ust.1 pkt. 3, 4;

VI.

teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, z usługami podstawowymi, działalności gospodarczej, położony na pñd. od drogi nr 762 po dolinę cieku wodnego –
Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym – art.13 ust.1 pkt. 3, 4;

VII.

teren zabudowy mieszkaniowej z usługami podstawowymi o charakterze miejskim, położony na pñd. od cieku wodnego, od zachodu ograniczony terenami zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i usług publicznych, od wschodu ograniczony Al. Partyzantów –
Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym – art.13 ust.1 pkt. 3, 4;

VIII.

teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, z usługami podstawowymi, położony po stronie wschodniej przedłużenia ul. Szkolnej, do strefy uciążliwości od linii 220 kV –
Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym – art.13 ust.1 pkt. 3, 4;

IX.

teren górniczy „Jaźwica” –

Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym – art.13 ust.1 pkt. 1;

X.

teren górniczy „Zygmuntówka” –

Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym – art.13 ust.1 pkt. 1;

XI.

teren górniczy „Ostrówka II” –

Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym – art. 13 ust.1 pkt. 1;

XII.

teren usług publicznych, zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami podstawowymi, położony w Czerwonej Górze –

Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym – art.13 ust.1 pkt. 3, 4;

XIII.

teren projektowanego centrum administracyjno – handlowo – usługowego –

Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym – art.13 ust.1 pkt. 3, 4;

w granicach określonych na mapie nr 3 z możliwością zmiany tych granic, stosownie do potrzeb uszczegółowionych przy przystąpieniu do sporządzania planu.

Obszary dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego są przedstawione na mapie nr3.

8. Obszary przewidywane do realizacji zadań i programów ponadlokalnych

Wśród zasadniczych elementów przyszłej struktury funkcjonalno – przestrzennej miasta Chęciny do zadań i programów ponadlokalnych należy zaliczyć:

- ✓ Realizację gazyfikacji wspólnie z gminami Morawica i Sitówka Nowiny w ramach opracowanego programu gazyfikacji;
- ✓ Budowę magistrali wodociągowej łączącej projektowane ujęcie wody w Żernikach z Kielcami (w przypadku realizacji zbiornika Chęciny);
- ✓ Budowę II jezdni drogi nr 7 relacji Warszawa – Kraków;
- ✓ Budowę obejścia Chęcין w ciągu drogi krajowej nr 763

9. Polityka przestrzenna dla poszczególnych stref polityki przestrzennej miasta

Polityka przestrzenna jest uściśleniem kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Chęciny przytoczonych w rozdziale III pkt. 1,2,3,4,5,6,7,8 o szczegółowe wskazania dla poszczególnych sołectw.

W mieście Chęciny wyznaczono następujące strefy polityki przestrzennej:

- **Strefa A – Chęciny,**
- **Strefa B – Zatropie,**
- **Strefa C – Zelejowa,**
- **Strefa D – Czerwona Góra,**
- **Strefa E – Sitkówka - Nowiny**

Polityka przestrzenna obejmuje odpowiednio uszeregowane zagadnienia, których przedmiotem jest/są w szczególności:

- proponowane tereny przeznaczone pod zabudowę;
- ochrona środowiska kulturowego;
- ochrona środowiska przyrodniczego przed utratą jego naturalnych wartości.
- obsługa komunikacyjna danego terenu;
- uzbrojenie terenu w niezbędną infrastrukturę techniczną.

Polityka przestrzenna została zobrazowana na mapie nr 3, 4.

❖ **Wskazania szczegółowe dla poszczególnych stref polityki przestrzennej:**

Strefa A - CHĘCINY

- √ istniejące i projektowane tereny zabudowy śródmiejskiej – centrum administracyjno – handlowo – usługowe z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej;
- √ istniejące i projektowane tereny zabudowy mieszkaniowej z usługami podstawowymi o charakterze miejskim;
- √ istniejące i projektowane tereny usług publicznych;
- √ istniejące i projektowane tereny zabudowy jednorodzinnej z usługami podstawowymi, rzemiosłem produkcyjnym;
- √ projektowane tereny zabudowy pensjonatowo – mieszkalnej z usługami podstawowymi, u podnóża Góry Zamkowej po stronie północnej,
- √ istniejące tereny zabudowy wielorodzinnej;
- √ istniejące i projektowane tereny o głównej funkcji usług turystyki, rekreacji, wypoczynku i sportu z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej;
- √ istniejące i projektowane tereny przeznaczone pod działalność gospodarczą;
- √ istniejące ogródki działkowe – do zachowania;
- √ wyznaczenie obszarów, dla których sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe – I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, XIII;
- √ na terenach występowania płytkiego poziomu wód gruntowych dopuszcza się lokalizację pojedynczych budynków bez podpiwniczeń;
- √ chroniony układ dolinny – stanowiący fragment podstawowego systemu ekologicznego miasta;
- √ projektowane tereny zieleni parkowej;
- √ oś kompozycyjna do zachowania;
- √ strefa ochrony konserwatorskiej „W”;
- √ strefa ochrony konserwatorskiej „A”;
- √ strefa ochrony konserwatorskiej „B”;

- √ strefa ochrony konserwatorskiej „E”;
- √ strefy ochrony konserwatorskiej „K”;
- √ układ urbanistyczno – krajobrazowy miasta;
- √ kierunki ekspozycji miasta – chronione panoramy miasta;
- √ istniejący rezerwat przyrody ożywionej „Rzepka” – R44;
- √ projektowane poszerzenie istniejącego rezerwatu „Rzepka” – 3R ;
- √ projektowane stanowisko dokumentacyjne;
- √ projektowany zespół przyrodniczo – krajobrazowy;
- √ istniejące szlaki turystyki pieszej – żółty, niebieski, czerwony;
- √ projektowane ścieżki rowerowe;
- √ projektowana droga L ½ na Radkowice w kierunku Morawicy;
- √ strefa uciążliwości od drogi Nr7 , możliwość lokalizacji obiektów wyłącznie na pobyt czasowy (miejsca obsługi podróżnych);
- √ zaopatrzenie w wodę z poprzez wodociąg grupowy „Chęciny”;
- √ odprowadzenie ścieków na oczyszczalnię w Radkowicach;
- √ przewidziane zaopatrzenie w gaz z gazociągu średnioprężnego zasilanego ze stacji redukcyjno – pomiarowej w Radkowicach;
- √ istniejąca linia energetyczna 220kV („Kielce 400” - Radkowice – Połaniec) ze strefą wolną od zabudowy wynoszącą 34m po każdej osi linii;

Strefa B – ZATROPIE

- √ istniejąca i projektowana zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zagrodowa z dopuszczeniem obiektów agroturystyki z usługami podstawowymi, rzemiosłem produkcyjnym i produkcją rolną wraz z przetwórstwem;
- √ projektowane tereny pod działalność gospodarczą;
- √ na terenach występowania płytkiego poziomu wód gruntowych dopuszcza się lokalizację pojedynczych budynków bez podpiwniczeń;
- √ projektowany zespół przyrodniczo – krajobrazowy;
- √ projektowany rezerwat przyrody „Sosnówka” – 2R;
- √ chroniony układ dolinny – stanowiący fragment podstawowego systemu ekologicznego miasta;
- √ strefy ochrony konserwatorskiej „K”;
- √ kierunki ekspozycji miasta – chronione panoramy miasta;
- √ istniejące złoża wapieni nie przewidziane do eksploatacji;
- √ strefa uciążliwości od drogi Nr762 po obu stronach jezdni, możliwość lokalizacji obiektów wyłącznie na pobyt czasowy (miejsca obsługi podróżnych);
- √ zaopatrzenie w wodę poprzez wodociąg grupowy „Korzecko”;
- √ przewidziane odprowadzenie ścieków do projektowanej oczyszczalni ścieków w Korzecku;
- √ przewidziane zaopatrzenie w gaz z gazociągu średnioprężnego zasilanego ze stacji redukcyjno – pomiarowej w Radkowicach;
- √ istniejąca linia energetyczna 110kV (Radkowice – Gnieździska) ze strefą wolną od zabudowy wynoszącą 20m. po każdej osi linii;

Strefa C - ZELEJOWA

- √ *projektowana zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z usługami podstawowymi;**
- √ *istniejąca i projektowana zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zagrodowa z dopuszczeniem obiektów agroturystyki z usługami podstawowymi, rzemiosłem produkcyjnym i produkcją rolną wraz z przetwórstwem;*
- √ *projektowane tereny pod działalność gospodarczą;*
- √ *istniejący rezerwat przyrody „Zelejowa” R- 007;*
- √ *strefa ochrony krajobrazu kulturowego „K”;*
- √ *wyznaczenie obszarów, dla których sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe – IX, XI;*
- √ *chroniony układ dolinny – stanowiący fragment podstawowego systemu ekologicznego miasta;*
- √ *istniejące szlaki turystyki pieszej – czerwony i niebieski;*
- √ *strefa uciążliwości od drogi Nr7 , możliwość lokalizacji obiektów wyłącznie na pobyt czasowy (miejsca obsługi podróżnych);*
- √ *zaopatrzenie w wodę poprzez wodociąg grupowy „Chęciny”;*
- √ *przewidziane odprowadzenie ścieków do oczyszczalni w Radkowicach;*

*) zmiana nr 1 studium wprowadzona uchwałą Nr ...../07 Rady Miejskiej w Chęcinach z dnia 27 lipca 2007 r.

- √ przewidziane zaopatrzenie w gaz z gazociągu średnioprężnego zasilanego ze stacji redukcyjno – pomiarowej w Radkowicach;
- √ istniejąca linia energetyczna 220kV (Radkowice – Gnieździska) ze strefą wolną od zabudowy wynoszącą 34m. po każdej osi linii;
- √ wyznaczenie obszarów, dla których sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe – I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, XIII;

Strefa D – CZERWONA GÓRA

- √ istniejąca i projektowana zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zagrodowa z dopuszczeniem obiektów agroturystyki z usługami podstawowymi, rzemiosłem produkcyjnym i produkcją rolną wraz z przetwórstwem;
- √ istniejące tereny usług publicznych;
- √ istniejące tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z usługami podstawowymi;
- √ istniejące i projektowane tereny o głównej funkcji usług turystyki, rekreacji, wypoczynku i sportu z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej;
- √ na terenach występowania płytkiego poziomu wód gruntowych dopuszcza się lokalizację pojedynczych budynków bez podpiwniczeń;
- √ chroniony układ dolinny – stanowiący fragment podstawowego systemu ekologicznego miasta;
- √ wyznaczenie obszarów, dla których sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe – IX, X, XII;
- √ strefa ochrony konserwatorskiej „W”;
- √ istniejący rezerwat przyrody „Jaskinia Raj” R- 034;
- √ istniejący pomnik przyrody 146;
- √ projektowany rezerwat przyrody - 4R;
- √ projektowany użytek ekologiczny – 1U;
- √ istniejący szlak turystyki pieszej – czerwony;
- √ istniejące złoża zlepieńców zygmuntońskich – eksploatowane;

- √ strefa uciążliwości od drogi Nr7 i Nr762, możliwość lokalizacji obiektów wyłącznie na pobyt czasowy (miejsca obsługi podróżnych);
- √ zaopatrzenie w wodę z istniejących ujęć w Dobrzączce i Sitkówce;
- √ odprowadzenie ścieków do oczyszczalni w Radkowicach i Sitkówka - Nowiny;
- √ przewidziane zaopatrzenie w gaz z gazociągu średnioprężnego zasilanego ze stacji redukcyjno – pomiarowej w Radkowicach;

Strefa E – SITKÓWKA

- √ istniejąca zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zagrodowa z dopuszczeniem obiektów agroturystyki z usługami podstawowymi, rzemiosłem produkcyjnym i produkcją rolną wraz z przetwórstwem;
- √ na terenach występowania płytkiego poziomu wód gruntowych dopuszcza się lokalizację pojedynczych budynków bez podpiwniczeń;
- √ istniejące i projektowane tereny przemysłu, magazynów i składów;
- √ Istniejące i eksploatowane złoża wapieni i dolomitów „Jaźwica”;
- √ wyznaczenie obszarów, dla których sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe – IX;
- √ projektowany rezerwat przyrody nieożywionej „Łgawa”;
- √ chroniony układ dolinny – stanowiący fragment podstawowego systemu ekologicznego miasta;
- √ istniejący węzeł komunikacyjny dróg Nr 7 i 762;
- √ strefa uciążliwości od drogi Nr7 i Nr762, możliwość lokalizacji obiektów wyłącznie na pobyt czasowy (miejsca obsługi podróżnych);
- √ przełożenie drogi D ½ na Radkowice;
- √ projektowane ścieżki rowerowe;
- √ zaopatrzenie w wodę z ujęcia wody zlokalizowanego na terenie – kamieniołomu „Jaźwica” z ujęcia wody Zakładów Cementowo – Wapienniczych „Nowiny”, z ujęcia wody - Pińczowskich Zakładów Kamienia Budowlanego „Bolechowice”;
- √ przewidziane odprowadzenie ścieków do oczyszczalni w Radkowicach w gm. Sitkówka Nowiny;

- √ przewidziane zaopatrzenie w gaz z gazociągu średnioprężnego zasilanego ze stacji redukcyjno – pomiarowej w Radkowicach;

IV. AKTY PRAWNE, ANEKSY, BIBLIOGRAFIA

1. Akty prawne

❖ Przepisy ustrojowo-organizacyjne i cywilno-prawne

- Ustawa z dnia 2 kwietnia 1997 r. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 78 poz. 483);
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 1996 r. Nr 13, poz. 74).

❖ Akty podstawowe

- Akty Ustawa z dnia 07 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (jednolity tekst - Dz. U. Nr 15 poz. 139 z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994r. – Prawo Budowlane (Dz. U. Nr 89, poz.414 z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. Nr 115, poz. 741, z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 26 marca 1982 r o scalaniu i wymianie gruntów (Dz. U. Nr 58, poz. 349, z późniejszymi zmianami).

❖ Akty prawne powszechnie obowiązujące – Ustawy związane z ustawą o zagospodarowaniu przestrzennym

- Ustawa z dnia 31 stycznia 1980 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska (Dz. U. z 1994 r. Nr 49, poz. 196 z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 114, poz. 492 z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. Nr 16, poz. 78 z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 24 października 1974 r. - prawo wodne (Dz. U. Nr 38, poz. 230 z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 15 lutego 1962 r. o ochronie dóbr kultury i muzeach (Dz. U. Nr 10, poz. 48 z 1983 r. z późniejszymi zmianami).

❖ **Inne (wybrane) ustawy prawa materialnego**

- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. Nr 101, poz. 444 z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 1972 r nr 47, poz. 298, z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 20 grudnia 1996 r o gospodarce komunalnej (Dz. U. z 1997 r. Nr 9, poz. 43, z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o odpadach (Dz. U. Nr 96, poz. 592);
- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu w czystości i porządku w gminach (Dz. U. Nr 132, poz. 622 z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych (Dz. U. Nr 133, poz. 884 z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 21 marca 1995 r. o drogach publicznych (Dz. U. Nr 14, poz. 60 z 1998 z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. - prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. Nr 27, poz. 96 z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – prawo energetyczne (Dz. U Nr 54, poz. 348, z późniejszymi zmianami).

❖ **Zarządzenia i decyzje**

- Rozporządzeniem MOŚZNiL z dnia 28 kwietnia 1998r. w sprawie dopuszczalnych wartości stężeń substancji zanieczyszczających w powietrzu
- Rozporządzenie MOŚZNiL z dnia 6 kwietnia 1995r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin ;
- Rozporządzenie MOŚZNiL z dnia 6 stycznia 1995r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt ;
- Zarządzenie Nr 11 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 14 lutego 1995r. w sprawie doskonalenia gospodarki leśnej na podstawach ekologicznych;
- Rozporządzenie MOŚZNiL z dnia 14 lipca 1998 r. w sprawie określenia rodzajów inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi albo mogących pogorszyć stan środowiska, obiektów oraz robót zmieniających stosunki wodne

- Rozporządzenie MOŚZNiL z dnia 05 października 1991r. w sprawie zasad ustanawiania stref ochronnych źródeł i ujęć wody
- Rozporządzenie MOŚZNiL z dnia 13 maja 1998r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku

❖ **Przepisy miejscowe - (stan obowiążania na dzień 01-02-2000)**

- Miejscowy Plan Ogólny Zagospodarowania Przestrzennego miasta Chęciny, uchwalony uchwałą Nr 3/1/92 Rady Gminy i Miasta w Chęcinach z dnia 10 lutego 1992r. wraz ze późniejszymi zmianami;

2. Aneksy

Spis obiektów wpisanych do rejestru dóbr kultury oraz pozostałych będących w ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach

Lp.	Nazwa	Adres	Krótką charakterystyka
1.	Cmentarz (parafialny)		XIXw.,
2.	Cmentarz żydowski	ul. Radkowska	XVIIw.,
3.	Dom	pl. 2 Czerwca 1	XIXw., mur.,bud. Kazimierz Wąsowicz,
4.	Dom	pl. 2 Czerwca 2	XIXw., mur., przebud.,
5.	Dom	pl. 2 Czerwca 5	XIXw., mur., remont.,
6.	Dom	pl. 2 Czerwca 6	XVIIw., mur., przebud.,
7.	Dom	pl. 2 Czerwca 7	XVIIw., mur., remont.,
8.	Dom	pl. 2 Czerwca 8	XIXw., mur., przebud.,
9.	Dom	pl. 2 Czerwca 9	XIXw., mur., remont., nr rej. 1061
10.	Dom	pl. 2 Czerwca 10	XIXw., mur., przebud.,
11.	Dom	pl. 2 Czerwca 11	XIXw., mur., przebud.,
12.	Dom	pl. 2 Czerwca 12	XVIIw., mur., przebud.,
13.	Dom	pl. 2 Czerwca 14	XVIw., mur., przebud.,
14.	Dom	pl. 2 Czerwca 18	XVIw., mur., przebud.,
15.	Dom	pl. 2 Czerwca 20	XVIw., mur., przebud.,
16.	Dom	pl. 2 Czerwca 21	XVIw., mur., remont.,
17.	Dom	pl. 2 Czerwca 22	XVIw., mur., przebud.,
18.	Dom	pl. 2 Czerwca 24	XVIw., mur., przebud., tzw. kamienica Fotydzińska
19.	Dom	pl. Żeromskiego 1	XVIIIw., mur., przebud.,
20.	Dom	pl. Żeromskiego 2	XVIIIw., mur., przebud.,
21.	Dom	pl. Żeromskiego 3	XVIIIw., mur., przebud.,
22.	Dom	pl. Żeromskiego 4	XIXw., mur., przebud.,
23.	Dom	pl. Żeromskiego 5	XIXw., mur.,
24.	Dom	pl. Żeromskiego 13	XVIIw., mur., przebud.,
25.	Dom	ul. 14 Stycznia 2	XIXw., mur., przebud.,
26.	Dom	ul. 14 Stycznia 6	XVIIIw., mur., przebud.,

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Chęciny

27.	Dom	ul. 14 Stycznia 22	XXw., drewn.,
28.	Dom	ul. 14 Stycznia 25	XVIIIw., drewn., przebud.,
29.	Dom	ul. 14 Stycznia 29	XIXw., drewn.,
30.	Dom	ul. Długa 2	XVIIw., mur., przebud.,
31.	Dom	ul. Długa 3	XVIw., mur., remont.,
32.	Dom	ul. Długa 4	XIXw., mur., remont.,
33.	Dom	ul. Długa 5	XVIw., mur., przebud.,
34.	Dom	ul. Długa 6	XVIw., mur., przebud.,
35.	Dom	ul. Długa 9	XXw., mur., przebud.,
36.	Dom	ul. Długa 14	XVIw., mur., przebud.,
37.	Dom	ul. Długa 16	XVIIw., mur., przebud.,
38.	Dom	ul. Długa 17	XXw., mur.,
39.	Dom	ul. Długa 20	XXw., drewn.,
40.	Dom	ul. Długa 23	XXw., drewn.,
41.	Dom	ul. Floriańska 6	XIXw., drewn.,
42.	Dom	ul. Jędrzejowska 1	XIXw., mur., remont.,
43.	Dom	ul. Jędrzejowska 3	XIXw., mur., przebud.,
44.	Dom	ul. Jędrzejowska 4	XIXw., mur.,
45.	Dom	ul. Jędrzejowska 7	XVIIw., mur., przebud.,
46.	Dom	ul. Jędrzejowska 8	XXw., mur.-drewn.,
47.	Dom	ul. Jędrzejowska 9	XVIIIw., mur., przebud.,
48.	Dom	ul. Jędrzejowska 11	XIXw., mur., przebud.,
49.	Dom	ul. Jędrzejowska 13	XIXw., mur.-drewn., przebud.,
50.	Dom	ul. Jędrzejowska 15	XIXw., mur., przebud.,
51.	Dom	ul. Kielecka 1	XXw., mur.,
52.	Dom	ul. Kielecka 4	XXw., drewn.,
53.	Dom	ul. Krzywa 3	XXw., drewn.,
54.	Dom	ul. Łokietka 2	XVw., mur., remont.,
55.	Dom	ul. Łokietka 6	XIXw., mur., przebud.,
56.	Dom	ul. Łokietka 8	XVIIw., mur., przebud.,
57.	Dom	ul. Łokietka 10	XVIIw., mur., przebud.,
58.	Dom	ul. Łokietka 20	XIXw., mur.,
59.	Dom	ul. Łokietka 22	XIXw., mur.,

60.	Dom	ul. Małogoska 1	XXw., mur.,
61.	Dom	ul. Małogoska 8	XIXw., mur.,
62.	Dom	ul. Małogoska 15	XXw., mur.,
63.	Dom	ul. Małogoska 17	XIXw., mur., przebud.,
64.	Dom	ul. Małogoska 23	XIXw., mur.-drewn., przebud.,
65.	Dom	ul. Małogoska 30	XIXw., mur.-drewn., remont.,
66.	Dom	ul. Małogoska 46	XXw., drewn.,
67.	Dom	ul. Małogoska 48	XVIIIw., drewn.,
68.	Dom	ul. Małogoska 58	XIXw., drewn., remont.,
69.	Dom	ul. Ogrodowa 1	XXw., drewn.,
70.	Dom	ul. Ogrodowa 25	XIXw., drewn.,
71.	Dom	ul. Radkowska 12	XXw., drewn.,
72.	Dom	ul. Radkowska 24	XIXw., drewn.,
73.	Dom	ul. Staszica 1	XVIIw., mur., przebud.,
74.	Dom	ul. Staszica 2	XIXw., mur., przebud.,
75.	Dom	ul. Staszica 3	XVIw., mur., remont.,
76.	Dom	ul. Staszica 4	XIXw., mur.,
77.	Dom	ul. Staszica 7	XVIIw., mur., przebud.,
78.	Dom	ul. Staszica 11	XVIIw., mur., przebud.,
79.	Dom	ul. Staszica 13	XVIIw., mur., remont.,
80.	Dom	ul. Strażacka 3	XIXw., drewn., przebud.,
81.	Dom	ul. Strażacka 6	XIXw., drewn.,
82.	Dom	ul. Szkolna 2	XVIw., mur., przebud.,
83.	Dom	ul. Szkolna 14	XXw., drewn., remont.,
84.	Dom	ul. Szkolna 20	XXw., drewn.,
85.	Jatki	ul. Strażacka	XIXw., mur., przebud.,
86.	Kościół Szpitalny p.w. Św. Ducha	ul. Ogrodowa 31	XVIIw., mur., ob. dom katechetyczny, przebud. XVIIIw., ok. 1820 r. na Sąd Policji Poprawczej i 1847-1849 r. na szpital wojskowy, od 1861 r. dom mieszkalny, remont m.in. 1960 r.,
87.	Magazyn narzędzi	ul. Małogoska	XXw., mur.,

	ogniowych		
88.	Mykwa	ul. Szkolna	XIXw., mur., przebud.,
89.	Ratusz	pl. 2 Czerwca 4	XIXw., mur., przebud.,
90.	Spichlerz	pl. Żeromskiego 8	XIXw., mur., remont.,
91.	Stodoła	ul. 14 Stycznia 27	XIXw., drewn.,
92.	Układ urbanistyczny		XIV – XIX
93.	Zajazd	pl. Żeromskiego 9	XIXw., mur., przebud.,
94.	Zamek		XIIIw., mur., k. XIII – pocz. XIV, przebud. ok. poł. XIV, zniszczony pożarem 1465 r., następnie odbud. i rozbud. remont. z dobud. wież ok. 1576 r., zniszczony pożarem 1607 r. odbud. i dobud. bramy wsch. z mostem oraz budynku mieszkalnego od pn. ok. 1610 r., zniszczony 1657 i 1707 r., cz. rozebrany 1795r., restaur. 1946-1948 r. i od 1986 r.,
95.	Zespół Bóżnicy		a. bóżnica, XVIIw., mur., przebud., ob. dom kultury, 1638 r., zniszczona pożarami: 1657, 1700 i 1905 r. odbud. i rozbud. od pn. po 1905 r. cz. zniszczona 1939 – 1944 r., odbud. z adaptacją na kino 1957 – 1958 r., b. dom Rabina ul. Długa 19, XIXw., mur., c. ogrodzenie z bramką, XIXw., mur., przebud.,
96.	Zespół domu	ul. Łokietka 30	a. dom, XIXw., mur., przebud., b. obora, XXw., drewn., c. stodoła, XXw., mur.-drewn.,
97.	Zespół domu	ul. Małogoska 7	a. dom „Niemczówka”, wł. gminy Chęciny,

			<p>1570 rozbud. o izbę wielką 1634, XVIw., mur.,</p> <p>b. podwórze teren w granicach działki,</p>
98.	Zespół Klasztoru Ojców Franciszkanów		<p>a. budynek administracyjny, XIXw., mur., przebud.,</p> <p>b. budynek bramny, XVIIw., mur., przebud.,</p> <p>c. budynek gospodarczy, XVIIw., mur.,</p> <p>d. kaplica p.w. Św. Leonarda, XVIw., mur., przebud. 1641 r., adaptowana na bar 1966-1972 r., zwrócona Franciszkanom w 1991r.</p> <p>e. klasztor, XIVw., mur., XIV/XV, przebud. na więzienie po 1818 r. cz. restaur. 1946 r., adaptowany na hotel 1966-1972 r., zwrócony Franciszkanom w 1991 r.</p> <p>f. kościół p.w. Wniebowzięcia NMP, XIVw., mur., k. XIVw., zdewastowany 1657 r., restaur. 3 ćw. XVII, adaptowany na więzienie po 1818 r. cz. restaur. 1946 – 1948 r., adaptowany na restaurację 1966 – 1972 r., zwrócony Franciszkanom w 1991 r.,</p> <p>g. ogrodzenie, XVIIw., mur.,</p>
99.	Zespół Klasztoru Klarysek		<p>a. klasztor, XVIIw., mur., remont., ob.</p>

			<p>Bernardynek , zniszczony pożarami 1700 i 1731, odbud. i przebud. 1 poł. XIX, opuszczony i zruinowany po 1864, gruntownie remont. lata 30 XX i od 1980 r.,</p> <p>b. kościół p.w.Św. Józefa, XVw., mur., ob. Bernardynek, XVw. gruntownie przebud. i rozbud. 1643 r. i po 1673 r., przebud. XIX, remont. ok. 1980 r.,</p> <p>c. ogrodzenie z bramą, XVIIw., mur., remont.,</p> <p>d. teren w granicach ogrodzenia klasztoru ob. Bernardynek</p>
100.	Zespół Kościoła Par. p.w. Św. Bartłomieja		<p>a. cmentarz przykościelny,</p> <p>b. kaplica p.w. Trzech Króli zw. Fodygów, XVIIw., mur.,</p> <p>c. kościół , XIVw., mur., przed 1325 r., przebud. XV, zniszczony pożarem 1582, odbud. i przebud. pocz. XVII (m.in. dobud. kruchty pn.), przebud. i dobud. kaplicy wsch. 1 poł. XVIII, restaur. z obniżeniem dachów i dobud. wieży ok. 1830-1840, remont. 2 poł. XIXw.,</p> <p>d. ogrodzenie z bramkami i schodami, XVIIw., mur.,</p> <p>e. piwnica, XIXw., mur.,</p> <p>f. szkoła parafialna, XVIIw., mur.,</p>

101.	Zespół Zagrody	pl. Żeromskiego 10	a. dom, XIXw., drewn., b. obora, XXw., drewn., c. stodoła, XIXw., mur- drewn.,
102.	Zespół Zajazdu „Pod srebrną górą”		a. oficyna pd., ul. Jędrzejowska 2, XIXw., mur., b. oficyna pn., pl. 2 Czerwca 28, XIXw., mur., c. zajazd, pl. 2 Czerwca, XIXw., mur., remont.

3. Bibliografia

- ❖ Wykaz opracowań studialnych i badawczych oraz innych wykorzystanych przy sporządzaniu „Studium...”
- Województwo Świętokrzyskie w 1998 r. – *Wojewódzki Urząd Statystyczny Kielce 1999r.*
  - Strategia rozwoju województwa kieleckiego (synteza i opracowania działowe), - zespół autorski *Instytutu Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej pod kierunkiem prof. dr hab. Elżbiety Wysockiej, 1996 r.*;
  - Strategia Rozwoju Zrównoważonego Województwa Świętokrzyskiego Część: Ochrona Środowiska Przyrodniczego – wersja 1; Część: transport i infrastruktura techniczna – wersja 1 – *Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego – październik 1999 r.*;
  - Studium zagospodarowania przestrzennego Województwa Kieleckiego - diagnoza stanu, - *Wojewoda Kielecki – Wydział Rozwoju Regionalnego i Planowania Przestrzennego, 1998 r.*;
  - Geografia Polski – Mezoregiony fizycznogeograficzne – *J. Kondracki – Warszawa 1994,*
  - Geomorfologia Polski – tom I – Polska południowa , góry i wyżyny – *J. Kondracki – 1994 ,*
  - Raport o stanie środowiska w województwie świętokrzyskim w 1999 r. – *praca zbiorowa – PIOŚ – Kielce – 1999,*
  - Przyroda województwa kieleckiego – *praca zbiorowa – Kielce – 1995,*
  - Ocena stanu czystości powietrza województwa kieleckiego w 1997 r. – *PIOŚ – Kielce 1998,*
  - Wielkoprzestrenny system obszarów chronionych w województwie kieleckim – *praca zbiorowa KTN – Kielce 1995,*
  - Opracowanie ekofizjograficzne do „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Chęciny” – *Biuro geologiczno – fizjograficzne „Geo-Fiz” w Kielcach – 1999r.*
  - Program małej retencji województwa kieleckiego – *Kielce , 1996*
  - Warunki przyrodnicze produkcji rolnej w woj. kieleckim – *IUNG – Puławy 1980,*
  - Małopolski program rozwoju wsi i rolnictwa ,
  - Spis rolny – *Urząd Statystyczny – Kielce – 1996,*
  - Plan Urządzenia Lasów Państwowych Nadleśnictwa Kielce,
  - Uproszczone Plany Urządzenia Lasów Niepaństwowych
  - Plan Ochrony Chęcińsko-Kieleckiego Parku Krajobrazowego opracowany w 1998 roku przez *Instytut Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej, Oddział w Krakowie,*

- Program Gazyfikacji gminy Morawica , miasta i gminy Chęciny, gminy Sitkówka Nowiny opracowany w 1995 roku,
- Strategia Rozwoju Zrównoważonego Województwa Świętokrzyskiego , część „Ochrona Środowiska” oraz „Transport i Infrastruktura Techniczna” opracowana przez *Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego Departament Infrastruktury Województwa i Ochrony Środowiska* opracowana w 1999 roku,
- Ocena stanu czystości wód powierzchniowych Województwa Świętokrzyskiego w 1999 roku opracowana przez *Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska*,
- Kanalizacja deszczowa miasta Chęciny – program ogólny opracowana przez *Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Kielcach* w 1999 roku,
- Oczyszczalnia ścieków dla m. Chęciny opracowana przez *Przedsiębiorstwo Techniczno- Produkcyjne „AGAMEX”* w 1993 roku.

❖ Literatura

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy - *poradnik metodyczny - praca zbiorowa - IGPIK - Kraków, 1996;*
- Koncepcja krajowej sieci ekologicznej ECONET - POLSKA - *praca zbiorowa pod redakcją dr Anny Liro, Fundacja IVCN Poland, Warszawa, 1995;*
- Ochrona Środowiska kulturowego - *Edmund Małachowicz -PWN Warszawa, 1988;*
- Przyrodnicze obszary chronione - możliwości użytkowania - *Danuta Ptaszycka - Jachowska, Maria Baranowska -Janota - IGPIK - Warszawa, 1996;*
- Wodociągi i kanalizacja w planowaniu przestrzennym - *Alina Nowakowska - Błaszczyk, Paweł Błaszczyk - Warszawa, 1994*
- Roczniki Statystyczne;
- Bariery modernizacji i rozwoju miast – praca zbiorowa – *IGPIK Kraków – Kraków 1998,*
- Komunikacja miejska – *C. Rozkwitalska i zespół IGPIK –Kraków 1994,*
- Oceny oddziaływania dróg na środowisko – *GDDP – Warszawa 1997 tom I i II ,*
- Parkingi i garaże – *Władysław Korzeniowski – 1997,*
- Planowanie miejscowe w działalności samorządów miast i gmin – *b. Zastawniak, M. Szopa,*
- Planowanie systemów transportu w miastach – *W. Suchorzewski z zespołem – 1999,*
- Polityka komunikacyjna w miastach w nowych warunkach – *w. Suchorzewski –*

1990 / 1997,

- Zagospodarowanie przestrzenne małych miast – *T. Kachniarz*,
- Uwarunkowania wielofunkcyjnego rozwoju gminy – *M. Kołodziński*,
- Karta ewidencyjna zabytków architektonicznych i budownictwa Chęcin, *Ośrodek Dokumentacji Zabytków w Warszawie*,
- W Królewskich Chęcinach – monografia historyczno – gospodarcza miasta i gminy Chęciny, *Fundacja Ziemi Chęcińskiej Urząd Miasta i Gminy w Chęcinach – Kielce 1996 r.*
- Chęcińskie Górnictwo Kruszcowe od XIV do połowy XVII wieku – *Marian Paulewicz – Kieleckie Towarzystwo Naukowe – Kielce 1992 r.*,
- Przewodnik terenowy – Uwarunkowania i funkcje turystyki na obszarze Chęcińsko – Kieleckiego Parku Krajobrazowego – *sesja naukowa – Chęciny maj 1998 r.*